

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**Η εξέλιξη των συστημάτων εισπραξης των Δημοσίων εσόδων.
Ο μηχανισμός εισπραξης σε τέσσερις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου
και η περίπτωση της Ελληνικής Α.Α.Δ.Ε.**

Κωνσταντίνος Δερλερές

ΑΜ: 04418

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική

Αιγάλεω, 2020

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**Η εξέλιξη των συστημάτων εισπραξης των Δημοσίων εσόδων.
Ο μηχανισμός εισπραξης σε τέσσερις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου
και η περίπτωση της Ελληνικής Α.Α.Δ.Ε.**

Κωνσταντίνος Δερλερές
A.M.: 04418

Επιβλέπων: Νικόλαος Στρόμπλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής,
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος ειδίκευσης στη
Δημόσια Οικονομική και Πολιτική

Αιγάλεω, 2020

University of West Attica

School of Administration, Economic and Social Sciences

Department of Accounting & Finance

M. Sc. in Public Economics and Policy

**The evolution of the Public revenue collection systems.
The collection mechanism in four countries of the European South and
the case of the Hellenic Independent Public Revenue Authority**

Konstantinos Derleres

R.N.: 04418

Supervisor: Nikolaos Stroblos, Professor, University of West Attica,
Department of Accounting & Finance

Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the University of West Attica
in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public Economics and Policy

Aigaleo, Greece, 2020

*Στη σύζυγό μου,
για την υπομονή της
και την παρακίνηση*

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω ορισμένους ανθρώπους, οι οποίοι έπαιξαν ουσιαστικό ρόλο, προκειμένου να πραγματοποιηθεί ένας εκ των προσωπικών μου στόχων.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου εργασίας, κ. Νικόλαο Στρόμπλο, για την πολύτιμη βοήθειά του, την σημαντική καθοδήγηση του και την εμπιστοσύνη που μου έδειξε.

Στην συνέχεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσια Οικονομική και Πολιτική» στο τμήμα «Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής» και ιδιαιτέρως το Διευθυντή του Προγράμματος Καθηγητή κ. Θεόδωρο Παπαηλία.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά τον κ. Άγγελο Μιχαλόπουλο για τη βοήθεια που μου προσέφερε κατά τη διάρκεια συγγραφής της παρούσας εργασίας.

**Η εξέλιξη των συστημάτων εισπραξης των Δημοσίων εσόδων.
Ο μηχανισμός εισπραξης σε τέσσερις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου
και η περίπτωση της Ελληνικής Α.Α.Δ.Ε.**

Περίληψη

Οι Υπηρεσίες εισπραξης Δημοσίων εσόδων διαδραματίζουν σημαντικό θεσμικό ρόλο στη συλλογή των πόρων που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση Δημόσιων δράσεων και λειτουργιών, ενώ παράλληλα εξελίσσονται, καθώς καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες σε παγκόσμιο επίπεδο προς τη δημιουργία δίκαιων και αμερόληπτων φορολογικών Υπηρεσιών.

Ο μεγάλος αριθμός προσωπικού και φορολογούμενων με τους οποίους αλληλοεπιδρούν αυτές οι Διοικήσεις, το σύνθετο δίκτυο ενδιαφερομένων (stakeholders) και άλλων Δημόσιων φορέων με τους οποίους συνδέονται, το εύρος και η φύση των φορολογικών νόμων που επιβάλλουν, το πλήθος των βασικών λειτουργιών τους, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριακών συστημάτων, απαιτούν την κατοχύρωση των εν λόγω Οργανισμών εσόδων με επαρκείς εξουσίες, προκειμένου να εκτελούν τις ζωτικές τους λειτουργίες αποτελεσματικά και με επάρκεια.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, επιχειρείται η περιγραφή της ιστορικής εξέλιξης των συστημάτων εισπραξης Δημοσίων εσόδων σε παγκόσμιο επίπεδο και της επιρροής που είχε η εξέλιξη αυτή στη διαμόρφωση του φορολογικού μηχανισμού στην Ελλάδα. Επίσης, παρατίθενται οι πρόσφατες μεταβολές στον Οργανισμό εισπραξης της Ελλάδος, καθώς και στους αντίστοιχους Οργανισμούς τεσσάρων χωρών του Ευρωπαϊκού Νότου και διερευνάται ο βαθμός επιτυχίας της υφιστάμενης φορολογικής δομής στη Χώρα (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων εσόδων), κυρίως όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που η ίδια η Αρχή είχε θέσει κατά την ίδρυσή της, αλλά και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Σημαντικοί όροι: εξέλιξη φορολογικής Διοίκησης, ιστορία Ελληνικού φορολογικού συστήματος, Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, Υπηρεσίες εισπραξης στον Ευρωπαϊκό Νότο

**The evolution of the Public revenue collection systems.
The collection mechanism in four countries of the European South and
the case of the Hellenic Independent Public Revenue Authority**

Abstract

Public revenue collection systems possess an important institutional role in raising the funds needed to finance Public action and operations, while they evolve, as global efforts to create fair and impartial tax services continue.

The large number of staff and taxpayers with whom these Administrations interact, the complex network of stakeholders and other Public Bodies with which they are associated, the scope and nature of the tax laws they enforce, the number of their core functions, including taxation information systems, require that these revenue organizations are secured with sufficient authorities to perform their vital functions effectively and efficiently.

This dissertation attempts to describe the historical development of public revenue collection systems worldwide and the impact that this development has had on the formation of the tax collection mechanism in Greece. In addition, the recent changes in the collection agency of Greece are presented, as well as in the tax collection agencies of four countries of the European South. Finally, the degree of success of the existing tax structure in Greece (Independent Public Revenue Authority) is investigated, mainly in terms of achieving the goals that the Authority itself had set when it was established, but also in regard to providing quality services to citizens.

Key words: evolution of tax Administration, history of Greek tax system, Greek Independent Public Revenue Authority, collection agencies in the European South

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	xi
Abstract.....	xiii
Κατάλογος πινάκων.....	xviii
Κατάλογος διαγραμμάτων.....	xxi
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ	3
1.1 Οι πρώτοι φόροι και τα πρώτα συστήματα εισπραξης	3
1.2 Η συμβολή του φόρου εισοδήματος στην εξέλιξη των συστημάτων εισπραξης	5
1.3 Η εξέλιξη του εισπρακτικού μηχανισμού ως μέσο κάλυψης πολεμικών δαπανών....	6
1.4 Η ανάγκη χρηματοδότησης των αυξανόμενων δαπανών του Δημοσίου τομέα κατά τον 20 ^ο αιώνα.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΣΗΜΕΡΑ ..	13
2.1 Το θεσμικό πλαίσιο των Υπηρεσιών εισπραξης Δημοσίων εσόδων.....	13
2.2 Το εύρος δικαιοδοσίας των Υπηρεσιών Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων	16
2.3 Πεδία αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΝΟΤΟΥ.....	23
3.1 Γενικά στοιχεία λειτουργικού κόστους των δομών εισπραξης των πέντε χωρών....	23
3.2 Η περίπτωση της Ισπανίας.....	27
3.3 Η περίπτωση της Ιταλίας	31
3.4 Η περίπτωση της Κύπρου	36
3.5 Η περίπτωση της Πορτογαλίας.....	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	47
4.1 Η είσπραξη των Δημόσιων εσόδων κατά την περίοδο πριν τον 20 ^ο αιώνα	47
4.2 Από τον Ελευθέριο Βενιζέλο στον 21 ^ο αιώνα	48
4.3 Ανεξαρτητοποίηση υπηρεσίας είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	55
5.1 Σκοπός της Έρευνας.....	55
5.2 Ερευνητικά ερωτήματα	55
5.3 Διεξαγωγή Έρευνας.....	56
5.4 Μεθοδολογία Έρευνας	56
5.5 Ερευνητικό εργαλείο	57
5.6 Εγκυρότητα και αξιοπιστία	57
5.7 Τρόπος στατιστικής ανάλυσης δεδομένων.....	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	59
6.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά ερωτηθέντων.....	59
6.1.1 Φύλο	59
6.1.2 Ηλικία	59
6.1.3 Επίπεδο εκπαίδευσης.....	60
6.1.4 Σχέση με την Α.Α.Δ.Ε.	61
6.1.5 Έτη εργασίας στην/συνεργασίας με την Α.Α.Δ.Ε.	62
6.2 Απόψεις ερωτηθέντων για το βαθμό συνέπειας της Α.Α.Δ.Ε. με τις βασικές της αρχές.....	63
6.3 Απόψεις ερωτηθέντων για το βαθμό εκπλήρωσης των βασικών στόχων της Α.Α.Δ.Ε.	69
6.4 Βαθμός συμφωνίας ή διαφωνίας ερωτηθέντων σε συγκεκριμένες προτάσεις	74
6.4.1: Ερώτημα 13	75

6.4.2: Ερώτημα 14	76
6.4.3: Ερώτημα 15	77
6.4.4: Ερώτημα 16	81
6.4.5: Ερώτημα 17	82
6.4.6: Ερώτημα 18	83
6.4.7: Ερώτημα 19	84
6.5 Απόψεις ερωτηθέντων για τη λειτουργία του taxinet, την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση και τις αλλαγές στη δομή της Υπηρεσίας.....	89
6.5.1 Ερώτημα 20	89
6.5.2 Ερώτημα 21	90
6.5.3 Ερώτημα 22	91
6.5.4 Ερώτημα 23.....	92
6.5.5 Ερώτημα 24.....	93
6.5.6 Ερώτημα 25	94
6.6 Απόψεις ερωτηθέντων για τη σύγκριση μεταξύ Α.Α.Δ.Ε. και υπολοίπου Δημοσίου τομέα σε Ελλάδα και Ευρώπη, καθώς και μελλοντικές προβλέψεις.....	95
6.6.1 Ερώτημα 26	95
6.6.2 Ερώτημα 27.....	96
6.6.3 Ερώτημα 28.....	97
6.6.4 Ερώτημα 29.....	98
6.7 Συσχετίσεις	99
6.7.1 Συσχετίσεις ως προς το φύλο	100
6.7.2 Συσχετίσεις ως προς την ηλικιακή ομάδα	100
6.7.3 Συσχετίσεις ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης.....	101
6.7.4 Συσχετίσεις ως προς τη σχέση με την Α.Α.Δ.Ε.....	102
6.7.5 Συσχετίσεις ως προς τα έτη εργασίας στην/συνεργασίας με την Α.Α.Δ.Ε. ...	102
6.7.6 Λοιπές συσχετίσεις.....	102

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	105
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	111
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	135

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 6.1	59
Πίνακας 6.2	60
Πίνακας 6.3	61
Πίνακας 6.4	62
Πίνακας 6.5	64
Πίνακας 6.6	64
Πίνακας 6.7	64
Πίνακας 6.8	65
Πίνακας 6.9	65
Πίνακας 6.10	65
Πίνακας 6.11	70
Πίνακας 6.12	70
Πίνακας 6.13	70
Πίνακας 6.14	71
Πίνακας 6.15	71
Πίνακας 6.16	71
Πίνακας 6.17	75
Πίνακας 6.18	76
Πίνακας 6.19	77
Πίνακας 6.20	77
Πίνακας 6.21	78
Πίνακας 6.22	78
Πίνακας 6.23	78
Πίνακας 6.24	81
Πίνακας 6.25	82
Πίνακας 6.26	83
Πίνακας 6.27	85
Πίνακας 6.28	85
Πίνακας 6.29	85
Πίνακας 6.30	86
Πίνακας 6.31	86

Πίνακας 6.32	86
Πίνακας 6.33	89
Πίνακας 6.34	90
Πίνακας 6.35	91
Πίνακας 6.36	92
Πίνακας 6.37	93
Πίνακας 6.38	94
Πίνακας 6.39	95
Πίνακας 6.40	96
Πίνακας 6.41	98
Πίνακας 6.42	99
Πίνακας 6.43	100
Πίνακας 6.44	104
Παράρτημα		
Πίνακας 1.1	124
Πίνακας 2.1	125
Πίνακας 2.2	126
Πίνακας 2.3	127
Πίνακας 3.1	128
Πίνακας 3.2	129
Πίνακας 3.3	130
Πίνακας 3.4	131
Πίνακας 3.5	132
Πίνακας 4.1	133

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 6.1	59
Διάγραμμα 6.2	60
Διάγραμμα 6.3	61
Διάγραμμα 6.4	62
Διάγραμμα 6.5	63
Διάγραμμα 6.6	66
Διάγραμμα 6.7	66
Διάγραμμα 6.8	67
Διάγραμμα 6.9	67
Διάγραμμα 6.10	68
Διάγραμμα 6.11	68
Διάγραμμα 6.12	72
Διάγραμμα 6.13	72
Διάγραμμα 6.14	73
Διάγραμμα 6.15	73
Διάγραμμα 6.16	74
Διάγραμμα 6.17	74
Διάγραμμα 6.18	75
Διάγραμμα 6.19	76
Διάγραμμα 6.20	79
Διάγραμμα 6.21	79
Διάγραμμα 6.22	80
Διάγραμμα 6.23	80
Διάγραμμα 6.24	82
Διάγραμμα 6.25	83
Διάγραμμα 6.26	84
Διάγραμμα 6.27	87
Διάγραμμα 6.28	87
Διάγραμμα 6.29	88
Διάγραμμα 6.30	88
Διάγραμμα 6.31	89

Διάγραμμα 6.32	90
Διάγραμμα 6.33	91
Διάγραμμα 6.34	92
Διάγραμμα 6.35	93
Διάγραμμα 6.36	94
Διάγραμμα 6.37	95
Διάγραμμα 6.38	96
Διάγραμμα 6.39	97
Διάγραμμα 6.40	98
Διάγραμμα 6.41	99
Παράρτημα	
Διάγραμμα 1.1	118
Διάγραμμα 1.2	118
Διάγραμμα 1.3	119
Διάγραμμα 3.1	119
Διάγραμμα 3.2	120
Διάγραμμα 3.3	120
Διάγραμμα 3.4	121
Διάγραμμα 3.5	121
Διάγραμμα 3.6	122
Διάγραμμα 3.7	122
Διάγραμμα 4.1	123
Διάγραμμα 4.2	123

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα φορολογικά μοντέλα σε όλη την ιστορία, μπορούν σε μεγάλο βαθμό να ερμηνευθούν μέσα από το πρίσμα των διοικητικών εκτιμήσεων αναφορικά με τη δυνατότητα εντοπισμού και είσπραξης της φορολογητέας ύλης. Κατά κανόνα, με την πάροδο του χρόνου, όσο εξελισσόταν το οικονομικό περιβάλλον από ένα πρωτόλειο σύστημα κάλυψης των βασικών ανθρώπινων αναγκών σε ένα σύνθετο μηχανισμό με αμέτρητες μεταβλητές, παράλληλα κινούταν και η πολυπλοκότητα του πλέγματος των φόρων, καθώς και η εξέλιξη των Δομών που σχεδιάζονταν για την είσπραξη αυτών.

Βεβαίως, κάνεις δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι, η εξέλιξη των φόρων είναι η μοναδική μεταβλητή που επηρέασε ιστορικά τη διαμόρφωση των συστημάτων είσπραξης Δημοσίων εσόδων. Σταδιακά, η ενδελεχής έρευνα των συνθηκών μέσα στις οποίες σφυρηλατούνται τα συστήματα αυτά αποκαλύπτει μια σειρά άλλων παραγόντων, αόρατων στον επιδερμικό παρατηρητή.

Η ανάγκη χρηματοδότησης, για παράδειγμα, των επεκτατικών βλέψεων ορισμένων κρατών κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών αιώνων και των πολεμικών δραστηριοτήτων που αυτές συνεπάγονται, φαίνεται να εκκινούν μια δημιουργική διαδικασία παραγωγής νέων ιδεών αναφορικά με τη συλλογή κρατικών εσόδων και σε πολλές περιπτώσεις, να διαμορφώνουν μοντέλα, των οποίων η λειτουργία και η αποτελεσματικότητα δοκιμάζεται, αναπροσαρμόζεται και εν τέλει αναπόφευκτα εξάγεται ως τεχνογνωσία.

Ο συνδυασμός των συνθηκών αυτών και της Βιομηχανικής Επανάστασης, που κατά την ίδια περίοδο αναδιαμόρφωσε τη διαστρωμάτωση μέσα στις κοινωνίες των ανεπτυγμένων χωρών και ανέδειξε μια ισχυρή αστική τάξη, ικανή να στηρίξει τις αυξημένες ανάγκες ενός συνεχώς διογκούμενου Δημόσιου τομέα, ερμηνεύουν πληρέστερα, μαζί με άλλα στοιχεία που θα αναλυθούν παρακάτω, τη δυναμική που αναπτύχθηκε και οδήγησε στις Δομές υπάρχουν στις μέρες μας.

Σε κάθε περίπτωση, η εξελικτική τάση των συστημάτων είσπραξης παρουσιάζεται επί του παρόντος αδιάκοπη και εντεινόμενη σε βαθμό που, μια έρευνα που επιχειρεί να απεικονίσει την υφιστάμενη κατάσταση κινδυνεύει να καταστεί ανεπίκαιρη σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Για το λόγο αυτό, η παράθεση των σημερινών δεδομένων συνδέεται με την ιστορική διαδρομή που ακολουθήθηκε έως τις μέρες μας προκειμένου, κατά το δυνατόν, να προκύψει μια βαθύτερη κατανόηση των

σύγχρονων Δομών, να αναδειχθούν τυχών παθογένειες και να επιχειρηθούν προβλέψεις για το πώς αυτές θα μπορούσαν να κινηθούν στο άμεσο μέλλον.

Αναπόφευκτα, η πορεία αυτή δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστη τη Χώρα μας. Το ενδιαφέρον της παρούσας έρευνας αναφορικά με την Ελλάδα στοχεύει στο να επικεντρωθεί στις ιστορικές συνθήκες που διαμόρφωσαν τον εγχώριο εισπρακτικό μηχανισμό, καθώς και στις τυχών ιδιαιτερότητες που ενδεχομένως παρουσιάζονται στην Ελληνική περίπτωση. Επίσης, επιχειρεί να συσχετίσει την δημιουργία της υφιστάμενης διοικητικής δομής (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων εσόδων) με τις ανά την υφήλιο εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στην πορεία αντίστοιχων υπηρεσιών άλλων Χωρών.

Επιπροσθέτως, γίνεται προσπάθεια να ερμηνευτεί το εάν η ανεξαρτησία της αρχής προκύπτει ως μέσον αποφυγής των πολιτικών παρεμβάσεων που ενδεχομένως αποτελούσαν τροχοπέδη στη λειτουργία προϋπαρχόντων δομών της Χώρας, πιο στενά συσχετιζόμενων με τη Κεντρική Διοίκηση ή εάν αυτή ανέκυψε ως φυσική εξέλιξη, αντιγράφοντας επιτυχημένα μοντέλα άλλων Χωρών.

Τέλος, πέραν των συνηθέστερων προσεγγίσεων που επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στην εισπραξιμότητα προκειμένου να περιγράψουν την επιτυχία ή την αποτυχία μιας Δομής, γίνεται προσπάθεια να συνεκτιμηθούν και άλλα στοιχεία, όπως ο βαθμός επίτευξης ποιοτικών στόχων της Υπηρεσίας και το κατά πόσο είναι ικανοποιημένοι οι άμεσα εμπλεκόμενοι (οι συνεργάτες αλλά και οι εργαζόμενοι της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων) από τη νεοσύστατη Δομή.

Η αναφορά στα παραπάνω κρίνεται σημαντική για δύο βασικούς λόγους. Ο πρώτος έχει να κάνει με το γεγονός ότι στην υφιστάμενη επί του πεδίου βιβλιογραφία, οι αναλύσεις επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους κατά κανόνα στην εξέλιξη των φόρων, χωρίς τις περισσότερες φορές να εστιάζουν στην παράλληλη αναδιαμόρφωση των μηχανισμών που απαιτούνται για την είσπραξη αυτών. Ο δεύτερος λόγος έχει να κάνει με την ανάγκη ανάδειξης των επιμέρους παραγόντων που οδήγησαν στην ανεξαρτητοποίηση της Ελληνικής φορολογικής Αρχής, που συχνά περνούν σε δεύτερη μοίρα, υπό τη σκιά των έντονων γεγονότων που πυροδότησε το ξέσπασμα της πρόσφατης οικονομικής κρίσης.

Κεφάλαιο 1

Η Ιστορική εξέλιξη των συστημάτων εισπραξής

1.1 Οι πρώτοι φόροι και τα πρώτα συστήματα εισπραξής

Το πρώτο γνωστό φορολογικό σύστημα παρουσιάζεται στη Μεσοποταμία γύρω στο 3000-2800 π.Χ. Δεδομένου του ότι, την περίοδο εκείνη δεν έχουν εμφανιστεί τα νομίσματα, οι πρώτοι αυτοί φόροι αναφέρονται σε εμπράγματα αποδόσεις (Dr. White, 2002). Οι παλαιότερες και πιο διαδεδομένες μορφές φορολόγησης ήταν οι αγγαρείες και η δεκάτη. Οι αγγαρείες αφορούσαν σε καταναγκαστική εργασία, ενώ η δεκάτη αφορούσε στην απόδοση του ενός δέκατου της παραγωγής των αγροτών στους φοροεισπράκτορες του εκάστοτε Ηγεμόνα.

Στην Περσική Αυτοκρατορία, το 500 π.Χ. περίπου, εισάγεται ένα βιώσιμο φορολογικό σύστημα. Το Περσικό φορολογικό σύστημα αξιολογούσε κάθε Σατραπεία σύμφωνα με την παραγωγικότητά της. Ήταν η ευθύνη του Σατράπη να εισπράξει το οφειλόμενο ποσό και να το στείλει στο Δημόσιο ταμείο, αφού αφαιρέσει τα έξοδά του (Kleber, 2015).

Στην κλασική Αθήνα, ήταν σύνηθες για την Πόλη - Κράτος να ενοικιάζει την εισπραξη των φόρων μέσω Δημόσιων διαγωνισμών. Ο πλειοδότης απέδιδε το συμφωνηθέν τίμημα άμεσα και στην συνέχεια εισέπραττε από τους υπόχρεους, κατά κανόνα, ποσό πλεονάζον αυτού που ο ίδιος κατέβαλε.

Αργότερα, η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία δανείζεται πολλές από τις πρακτικές της Αθήνας. Οι φόροι διαφοροποιούνται μεταξύ των Ρωμαίων πολιτών και των κατοίκων κατακτημένων περιοχών. Για μεγάλο χρονικό διάστημα η εισπραξη φόρων έμεινε στους μεσάζοντες, οι οποίοι αναλάμβαναν να εισπράξουν τους φόρους για ένα μερίδιο των εσόδων. Οι μεσάζοντες αυτοί, γνωστοί ως δημοσιώνες, εκμίσθωναν σε υπεργολάβους το δικαίωμα της συλλογής φόρων σε συγκεκριμένα τμήματα της περιοχής τους. Οι υπεργολάβοι, με τη σειρά τους, επέβλεπαν εκείνους οι οποίοι συνέλεγαν αυτοπροσώπως τους φόρους. Επί Ιουλίου Καίσαρα, η εισπραξη ανατέθηκε σε Δημόσιους λειτουργούς (Cox, Neumark, & McLure, 1998).

Το πέραςμα στη Βυζαντινή αυτοκρατορία δεν φαίνεται να αλλάζει σημαντικά το σκεπτικό της επιβολής των φόρων και της εισπραξής τους. Το βάρος εξακολουθεί να πέφτει, κατά κύριο λόγο στον αγροτικό τομέα, αρχικά με απόδοση σε είδος, ενώ αργότερα (εποχή του Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Ε') οι φόροι αποδίδονται σε χρήμα.

Παρατηρείται επίσης και εδώ το φαινόμενο της παρουσίας ιδιωτών στην είσπραξη των φόρων, ενώ κατά περιόδους υπήρξαν και κρατικοί φοροεισπράκτορες (Νικολούδης, 2007).

Παρόλο που η φορολογία έχει μακρά ιστορία, έπαιξε σχετικά μικρό ρόλο στον αρχαίο κόσμο. Κατά τον Μεσαίωνα, πολλοί από αυτούς τους αρχαίους φόρους, ειδικά οι άμεσες εισφορές, έδωσαν τη θέση τους σε μια ποικιλία υποχρεωτικών υπηρεσιών και ένα σύστημα "βοηθημάτων". Οι δασμοί επί των εισαγόμενων αγαθών ήταν συχνά πολύ σημαντικότεροι από τους εσωτερικούς φόρους κατανάλωσης, όσον αφορά την παραγωγή εσόδων¹.

Στις πόλεις, ο πληθυσμός των οποίων αυξάνεται συνεχώς, σταδιακά αναπτύσσεται η ιδέα μιας φορολογικής υποχρέωσης που θα περιλαμβάνει όλους τους κατοίκους. Στα τέλη του μεσαίωνα, κάποιες Γερμανικές και Ιταλικές πόλεις εισήγαγαν αρκετούς άμεσους φόρους: τους φόρους κεφαλαίου υπέρ των πτωχών και τους καθαρούς φόρους ή, περιστασιακά, τους ακαθάριστους φόρους εισοδήματος για τους πλούσιους. (Ο φόρος εισοδήματος επιβάλλεται μέσω προσωπικής εκτίμησης και ορκωμοσία του φορολογούμενου ενώπιον μιας επιτροπής πολιτών) (Cox, Neumark, & McLure, 1998). Οι φόροι επί των εδαφών και των ιδιοκτησιών αυξήθηκαν σταδιακά.

Η εξέλιξη της φορολογίας κατά τη σύγχρονη εποχή μπορεί να συνοψιστεί στις ακόλουθες παραδοχές, μολοντί πρέπει να ληφθούν υπόψη σημαντικές εθνικές διαφορές: η εξουσία του Ηγεμόνα να επιβάλλει φόρους κατά περισσότερο ή λιγότερο αυθαίρετο τρόπο έχει χαθεί και η εξουσία φορολόγησης επαφίεται πλέον στα κοινοβουλευτικά όργανα. Το επίπεδο των περισσότερων φόρων, καθώς και ο λόγος των φορολογικών εσόδων προς το Εθνικό εισόδημα έχει αυξηθεί σημαντικά. Η είσπραξη φόρων από εργολάβους και μεσάζοντες έχει πλέον καταργηθεί, ενώ πλέον οι φόροι αξιολογούνται και συλλέγονται κατά κανόνα από κρατικούς λειτουργούς.

Υπήρξε επίσης μείωση της εξάρτησης από τους δασμούς και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Ωστόσο, σημαντική καμπή στην ιστορία της φορολογίας αλλά και στην ανάγκη εξέλιξης των συστημάτων είσπραξης αποτελεί η διεύρυνση της επιβολής διοικητικά πιο απαιτητικών φόρων, όπως ο φόρος εισοδήματος.

¹ αυτή η ευρεία χρήση δασμών επί των εισαγόμενων προϊόντων ονομάστηκε από τους φυσιοκράτες οικονομολόγους ως μερκαντισμός ή εμποροκρατία, έννοιες τις οποίες εκλαΐκευσε ο Άνταμ Σμίθ στο έργο του "Ο πλούτος των εθνών". Οι δασμοί αυτοί αποσκοπούσαν στον κατά το δυνατόν περιορισμό των εισαγωγών, στη συσσώρευση πολύτιμων μετάλλων καθώς και στην παραγωγή εσόδων για τον Ηγεμόνα. Αναλυτικά: (Παπαηλίας, 2018)

1.2 Η συμβολή του φόρου εισοδήματος στην εξέλιξη των συστημάτων εισπραξης

Η πρώτη χώρα που θέσπισε γενικό φόρο εισοδήματος ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο το 1799, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι προετοιμασίες για τους Ναπολεόντειους Πολέμους. Η επιβολή του φόρου αυτού υπογραμμίζει την ύπαρξη δύο βασικών προϋποθέσεων, οι οποίες θα πρέπει να πληρούνται προκειμένου, αρχικά να γεννηθεί η ιδέα και δευτερευόντως να εφαρμοστεί:

- Η παρουσία αστικής τάξης. Για να υφίσταται ουσιαστικό νόημα στην επιβολή ενός φόρου επί του εισοδήματος, θα πρέπει να καταγράφεται ένας ικανός αριθμός ατόμων εντός του πληθυσμού, των οποίων η εισοδηματική κατάσταση να παρέχει την δυνατότητα απόδοσης στα κρατικά ταμεία ποσοστού επί των εισοδημάτων τους.

Ήδη την εποχή εκείνη, οι ραγδαίες ανακατατάξεις που επιφέρει η Βιομηχανική Επανάσταση στην κοινωνική διαστρωμάτωση του Ηνωμένου Βασιλείου καθίστανται εμφανείς. Υπό το πρίσμα αυτό λοιπόν, δεν πρέπει να θεωρείται τυχαίο το γεγονός ότι, ο φόρος εισοδήματος πρωτοεμφανίζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο.

- Η ύπαρξη ενός Διοικητικού μηχανισμού που να παρέχει τη δυνατότητα σχεδιασμού και εισπραξης ενός πιο απαιτητικού φόρου. Για να διευκολύνουμε την περαιτέρω ανάλυση, στο παράρτημα παρατίθεται το γράφημα 1.1, όπου παρουσιάζονται στοιχεία με το χρόνο εισαγωγής του φόρου εισοδήματος ανά χώρα.

Είναι περισσότερο από προφανές ότι, το Ηνωμένο Βασίλειο κατέχει χρονικά μια αξιοσημείωτη πρωτοπορία στην εφαρμογή αυτού του ρηζικέλευθου μέτρου σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο. Με βάση τα στοιχεία, φαίνεται να ακολουθεί η Ελβετία το 1840, αν και στην πραγματικότητα, η εισαγωγή του φόρου αναφέρεται αποκλειστικά στο καντόνι της πόλης της Βασιλείας (Canton of Basel-Stadt) κατά το συγκεκριμένο έτος (FTA, 2016). Οι χώρες που ακολουθούν χρονικά είναι σαφώς επηρεασμένες από τη Βρετανική λογική στη Διοίκηση κατά τον χρόνο επιβολής του φόρου είτε άμεσα, είτε έμμεσα.

Στην Ινδία, τα πρώτα βήματα προς τον φορολογικό εκσυγχρονισμό πραγματοποιούνται μάλλον κατ' ανάγκη, καθώς ο φόρος εισοδήματος, που εφαρμόζεται το 1860, αποτελεί μια προσπάθεια να ενισχυθούν τα έσοδα της σχεδόν χρεωκοπημένης οικονομίας. Για τον υπολογισμό και την επιβολή του φόρου χρησιμοποιήθηκαν τοπικοί εκτιμητές, εισπράκτορες και επίτροποι, που μέχρι πρότινος συνέλεγαν τους φόρους επί της γης. Κατά την παραλαβή των δηλώσεων, οι εκτιμητές υπολόγισαν τον οφειλόμενο φόρο, έχοντας ευρεία διακριτική ευχέρεια στην επανεκτίμηση του φορολογητέου εισοδήματος.

Στις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι δεν κατάφεραν ή αρνούσαν να πληρώσουν, οι εισπράκτορες μπορούσαν να επιβάλλουν την πώληση οποιουδήποτε ακινήτου, ενώ κατείχαν σημαντικές εξουσίες εισόδου σε ιδιοκτησίες για την εκτίμηση της αξίας της περιουσίας ή την αναζήτηση τυχόν αποκρυπτέας φορολογικής ύλης (Jenkins, 2012).

Παρόμοια διαδρομή φαίνεται να ακολουθούν και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, καθώς και εδώ υπάρχει σαφής σχέση μεταξύ της επιβολής ενός διοικητικά απαιτητικού φόρου και του εκσυγχρονισμού του μηχανισμού εισπραξής. Ο πρώτος φόρος εισοδήματος προτάθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1812, όμως δεν εφαρμόστηκε ποτέ.

Αργότερα, το Κογκρέσο επιβάλλει τον πρώτο ομοσπονδιακό φόρο εισοδήματος στην ιστορία των ΗΠΑ μέσω του νόμου περί εσόδων του 1861. Για να εισπράξει αυτούς τους φόρους, το Κογκρέσο δημιούργησε το Γραφείο του Επιτρόπου Εσωτερικών Εσόδων στο Υπουργείο Οικονομικών (Office of the Commissioner of Internal Revenue)².

Ο ομοσπονδιακός φόρος εισοδήματος θα παρέμενε σε ισχύ μέχρι την κατάργησή του το 1872. Το 1894, ο φόρος εισοδήματος αναβιώνει, με την παράλληλη δημιουργία του τμήματος φόρου εισοδήματος του I.R.S.³, ένα χρόνο όμως αργότερα, το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε τον φόρο αντισυνταγματικό και ως εκ τούτου καταργείται εκ νέου. Ο φόρος επιστρέφει οριστικά το 1913, ενώ παράλληλα επανενεργοποιείται και το τμήμα φόρου εισοδήματος του I.R.S.

1.3 Η εξέλιξη του εισπρακτικού μηχανισμού ως μέσο κάλυψης πολεμικών δαπανών

Όπως στη περίπτωση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, έτσι και στη περίπτωση της Ινδίας, οι προσπάθειες εξέλιξης των συστημάτων εισπραξής μπορεί να σχετίζονται με τις Διοικητικές ανάγκες που ανέκυψαν αναφορικά με την εισπραξη του φόρου εισοδήματος, επί της ουσίας όμως, το χρηματοδοτικό κενό που γεννά τις συνθήκες επιβολής του φόρου σχετιζόταν άμεσα με την κάλυψη πολεμικών δαπανών, είτε αυτές πραγματοποιήθηκαν σε προηγούμενο χρόνο (στην Ινδία, το κόστος της εξέγερσης του

² Τα καθήκοντα του Επιτρόπου περιλαμβάνουν τη διαχείριση, τη διεύθυνση και την εποπτεία "της εκτέλεσης και της εφαρμογής των εσωτερικών νόμων για τα έσοδα ή των σχετικών καταστατικών και φορολογικών συμβάσεων στις οποίες οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι συμβαλλόμενο μέρος". Αναλυτικά: US Treasury Order 105-05, 107-03, καθώς και (Department of the Treasury, 2003)

³ I.R.S. (Internal Revenue Service) είναι η Υπηρεσία εσόδων της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών

1857 οδήγησε στην επιβολή του φόρου το 1860), είτε αυτές ήταν υφιστάμενες ή μελλοντικές (στην Αμερική, το κόστος του Αμερικάνικου εμφυλίου και του 1^{ος} Παγκοσμίου πολέμου).

Ακόμη και στο Ηνωμένο Βασίλειο, η κάλυψη των πολεμικών δαπανών φαίνεται να αποτελεί την κινητήρια δύναμη που ωθεί στη δημιουργία νέων Δομών. Στο παράρτημα παρατίθεται το διάγραμμα 1.2, όπου εμφανίζεται το χρονοδιάγραμμα δημιουργίας των Υπηρεσιών Είσπραξης στην Αγγλία, την Μεγάλη Βρετανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Χρονικά, η πρώτη οργανωμένη κρατική Υπηρεσία είσπραξης που δημιουργείται είναι το Board of Excise. Το 1643, το Κοινοβούλιο ψηφίζει το «διάταγμα για τους έμμεσους φόρους» (Excise Ordinance), που προέβλεπε χρηματική επιβάρυνση σε διάφορα αγαθά, προκειμένου να συγκεντρώσει χρήματα για τη διατήρηση των κοινοβουλευτικών δυνάμεων που μάχονταν στον 1^ο Αγγλικό Εμφύλιο⁴. Με το διάταγμα δημιουργείται ένα συμβούλιο οκτώ Επιτρόπων για την επίβλεψη της είσπραξης αυτών των εσόδων, εισαγωγικά μόνο σε περιοχές που ελέγχονται από το Κοινοβούλιο, αργότερα όμως επεκτάθηκαν σε ολόκληρη τη χώρα.

Από το 1662, η είσπραξη επινοικιάστηκε σε τρίτους με αντάλλαγμα ένα ετήσιο μίσθωμα, έως ότου συγκροτηθεί μόνιμο συμβούλιο Επιτρόπων το 1683. Με διάταγμα του 1823, δημιουργείται ενιαίο Board of Excise υπό τον έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών, για ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο, αντικαθιστώντας τα χωριστά συμβούλια για την Αγγλία, τη Σκωτία και την Ιρλανδία.

Το 1665, ακολουθώντας την εισαγωγή μιας σειράς ειδικών φόρων που σκοπό είχαν την χρηματοδότηση του 2^{ου} Αγγλο – Ολλανδικού πολέμου⁵, ιδρύεται το Board of Taxes (ευρύτερα γνωστό ως 'The tax Office'), καθώς απαιτήθηκε ένας κεντρικός Οργανισμός για την εποπτεία της είσπραξης των φόρων αυτών. Σε αυτούς περιλαμβάνονταν, ο φόρος επί της γης, που επιβλήθηκε για πρώτη φορά το 1692, καθώς και οι φόροι επί των παραθύρων⁶ και επί των κατοικιών.

⁴ Ο Πρώτος Αγγλικός εμφύλιος πόλεμος (1642 έως 1646) είναι μια από μια σειρά αλληλένδετων συγκρούσεων στα τρία βασίλεια της Αγγλίας, της Σκωτίας και της Ιρλανδίας. Συνήθως αναφέρεται ως μέρος των πολέμων των τριών βασιλείων (1638 έως 1651). Αναλυτικά: (Royale, 2005)

⁵ Ο δεύτερος Αγγλο - Ολλανδικός πόλεμος (1665 - 1667) ήταν μια σύγκρουση μεταξύ Αγγλίας και Ολλανδικής Δημοκρατίας, εν μέρει για τον έλεγχο των θαλάσσιων εμπορικών οδών

⁶ Ο φόρος παραθύρων επιβάλλονταν με βάση τον αριθμό των παραθύρων σε ένα σπίτι. Για να αποφευχθεί, ορισμένα από τα σπίτια της περιόδου εκείνης έχτιζαν με τούβλο κάποια από τα ανοίγματα. Περισσότερα: (Oates & Schwab, 2015)

Όπως και με τα παραπάνω, έτσι και με το Board of Stamps, η δημιουργία του οφείλεται στην ανάγκη χρηματοδότησης πολεμικής δραστηριότητας. Εισήχθη για πρώτη φορά το 1694, ως μέτρο με ορίζοντα τετραετίας, για τη συνέχιση του πολέμου κατά της Γαλλίας⁷. Με το νόμο του 1694, διορίζεται Συμβούλιο Επιτρόπων για τη διαχείριση των υποθέσεων της Υπηρεσίας, καθώς και προσωπικό λίγο πάνω από εξήντα άτομα οι οποίοι, επί της ουσίας σφράγιζαν τα κενά φύλλα για διανομή (The national archives).

Το 1833, μετά από μια σταθερή μείωση του αριθμού των διαφορετικών φόρων και δασμών που επιβάλλονται, ιδρύθηκε ένα ενιαίο σώμα Επιτρόπων για τη συγχώνευση των δύο παραπάνω φορέων. Το Board of Taxes και το Board of Stamps συνενώθηκαν επίσημα βάσει του νόμου περί φόρου γης 1834 για να σχηματίσουν το Board of Stamps and taxes.

Ακόμη και η δημιουργία της κεντρικής δομής εισπραξης των τελωνιακών δασμών σφυρηλατείται μέσα σε μια εποχή έντονης πολεμικής δραστηριότητας⁸. Η επιβολή τελωνιακών δασμών στη Βρετανία αποτελεί μέρος της εθνικής ζωής για πολλούς αιώνες⁹. Λόγω της τεράστιας δυσκολίας δημιουργίας κεντρικής δομής την εποχή εκείνη, η εισπραξη των τελωνιακών εσόδων γενικά μεταφέρθηκε σε τοπικά συνδικάτα ή μερικές φορές συνδικάτα αλλοδαπών εμπόρων, όπως εκείνων της Φλωρεντίας, τα οποία απασχολούσαν τους υπαλλήλους τους στην εισπραξη.

Ο Κρόμγουελ¹⁰ είχε αναδείξει την αναγκαιότητα ενός ισχυρού ναυτικού, για τη συντήρησή του οποίου όμως, τα υπάρχοντα τελωνιακά έσοδα ήταν ανεπαρκή. Ως εκ τούτου, ήταν μόνο θέμα χρόνου, τα έσοδα αυτά να οφείλουν να καταστούν πιο παραγωγικά. Όπως ήταν αναμενόμενο, η Κυβέρνηση επιχείρησε να ακολουθήσει το προηγούμενο του Board of Excise και να θεσπίσει ένα σύστημα άμεσης εισπραξης. Ωστόσο, μια τέτοια μεταβολή σε σχέση με τα πεπραγμένα αιώνων δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με ευκολία. Το 1671 ωστόσο, η Κυβέρνηση διορίζει έναν πολύ

⁷ Ο Εννεαετής Πόλεμος (1688–1697) ήταν μια σύγκρουση μεταξύ του Λουδοβίκου του 14^{ου} της Γαλλίας και ενός ευρωπαϊκού συνασπισμού, στον οποίο συμμετείχε και το Ηνωμένο Βασίλειο. Αναλυτικά: (Childs, 1991)

⁸ Επί της ουσίας, όλη τη περίοδο από το 1639 έως το 1676, η Βρετανία είναι αναμειγμένη σε έναν ή περισσότερους πολέμους.

⁹ Το 1215 η Magna Carta αναφέρει ότι οι έμποροι που ταξιδεύουν από και προς την Αγγλία θα πρέπει να αναμένουν να πληρώσουν 'αρχαίους και δικαιοματικά αποδιδόμενους τελωνιακούς δασμούς'

¹⁰ Ο Όλιβερ Κρόμγουελ (1599 - 1658) ήταν Άγγλος στρατηγός και πολιτικός που ηγήθηκε των Κοινοβουλευτικών στρατευμάτων της Αγγλίας εναντίον του Βασιλιά Charles I κατά τη διάρκεια του Αγγλικού εμφυλίου πολέμου

μεγάλο αριθμό νέων υπαλλήλων και θεσμοθετεί το Board of Customs. Από την χρονιά εκείνη, το τελωνείο στελεχώνεται από Δημόσιους υπάλληλους (Leftwich, 1930).

Όπως είναι φυσικό, ο συσχετισμός των χρηματοδοτικών αναγκών που δημιουργούν οι πολεμικές δραστηριότητες και της εξέλιξης των συστημάτων συλλογής Δημοσίων εσόδων δεν αποτελεί χαρακτηριστικό που συναντάται μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στην Γαλλία, όταν ξέσπασε ο 1^{ος} Παγκόσμιος πόλεμος, η φορολογική μεταρρύθμιση προέβαλε ως αναγκαία προκειμένου να χρηματοδοτηθούν τα στρατιωτικά έξοδα.

Η φορολογία επί των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ήταν ένα βασικό πολιτικό θέμα για τα έτη 1913-1914, η αντιπαράθεση επί του οποίου σχετιζόταν με το ζήτημα του φόρου εισοδήματος, ένα μέτρο που εγκρίθηκε τελικά στις 1914¹¹. Αυτή η σημαντική δημοσιονομική καινοτομία έπρεπε να εφαρμοστεί εν καιρώ πολέμου, και ως εκ τούτου έπαιξε σημαντικό ρόλο μόνο τα επόμενα χρόνια, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.1, που παρατίθεται στο παράρτημα. Το μεγαλύτερο μέρος των φορολογικών εσόδων κατά τη διάρκεια του πολέμου προήλθε από νέους έκτακτους έμμεσους φόρους και φορολογία των κερδών πολέμου.

Από διοικητικής πλευράς, το προσωπικό που απασχολείται στην είσπραξη των φόρων αυτών είναι ανεπαρκές. Το 1918, με σχεδόν το ένα τρίτο εκ των 4.859 θέσεων εισπρακτόρων να είναι κενές, η Διοίκηση αναγκάζεται να προσλάβει προσωρινούς εργαζόμενους και αποστρατευμένους στρατιώτες για να ενισχύσει το σώμα. Η άφιξη αυτών των νέων υπαλλήλων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται σαφώς από έλλειψη επαγγελματισμού, δημιουργεί δυσλειτουργίες. Στα μεταπολεμικά χρόνια, ολόκληρη η δομή πρόσληψης, κατάρτισης και εποπτείας των φορολογουμένων πρέπει να ξαναχτιστεί, με την κατάσταση να βελτιώνεται αισθητά την περίοδο μετά τα έτη 1922-1923 (Delalande, 2009).

Όπως στη Γαλλία, έτσι και στη Γερμανία, το έναυσμα για τον εκσυγχρονισμό της δομής είσπραξης αποτελούν τα καταστροφικά, για την χώρα, αποτελέσματα του 1^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου. Πριν από τον Πόλεμο, η αναλογία συνολικού φόρου προς ΑΕΠ ήταν 8%. Επιπλέον, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης αντιπροσώπευαν περίπου το 2% του ΑΕΠ (Bach, 2019).

¹¹ Στο διάγραμμα 1.1 αναφέρεται ως έτος εισαγωγής του φόρου εισοδήματος στην Γαλλία το 1872. Αυτό γιατί, την χρονιά εκείνη εισήχθη ένας νέος φόρος επί των επενδύσεων και των εσόδων από τίτλους, ο οποίος μπορεί να λογιστεί ως πρώιμος φόρος εισοδήματος

Οι νομοθετικές εξουσίες επιβολής και εισπραξης φόρων είχαν αφηθεί σε μεγάλο βαθμό στα Ομόσπονδα κρατίδια¹². Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος χρηματοδοτήθηκε ως επί τω πλείστον με δάνεια, παρά με αυξημένη φορολογία. Με την κατάρρευση του Kaiserreich το 1918, ήταν απαραίτητο να αυξηθεί δραστικά η φορολογία και να υπάρξει μια αποτελεσματική φορολογική Διοίκηση σε όλη τη χώρα, προκειμένου να προσδιορίσει και να εισπράξει αυτούς τους αυξημένους φόρους.

Ο μεταπολεμικός Υπουργός Οικονομικών, Matthias Erzberger, πέτυχε, κατά την περίοδο από το καλοκαίρι του 1919 έως την άνοιξη του 1920, να μεταρρυθμίσει πλήρως τη φορολογική Διοίκηση και τους φορολογικούς νόμους. Ίδρυσε Ομοσπονδιακή φορολογική Διοίκηση, Υπηρεσία φορολογικού ελέγχου και εισήγαγε δεκαέξι νέους φορολογικούς νόμους, οι οποίοι επρόκειτο να αυξήσουν σημαντικά την ικανότητα εισπραξης φορολογικών εσόδων του Γερμανικού Ράιχ. Ένας από τους νέους αυτούς νόμους ήταν ο Reichsabgabenordnung, ο οποίος κατέστη το θεμελιώδες στοιχείο που διέπει τη σχέση μεταξύ φορολογικής Διοίκησης και φορολογούμενου και κάλυψε, μεταξύ άλλων, βασικά θέματα όπως η εκτίμηση και η εισπραξη των φόρων (Markus, 1997).

1.4 Η ανάγκη χρηματοδότησης των αυξανόμενων δαπανών του Δημοσίου τομέα κατά τον 20^ο αιώνα

Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι γενικές ιδιότητες του ρόλου της Κυβέρνησης άρχισαν να αλλάζουν, όπως αντικατοπτρίζεται στον τίτλο του βιβλίου του Keynes του 1926, 'το τέλος του laissez – faire'. Σε αυτό το βιβλίο, ο Keynes έγραψε ότι: "το σημαντικό πράγμα για την Κυβέρνηση δεν είναι να κάνει πράγματα που ήδη κάνουν τα άτομα και να τα κάνει λίγο καλύτερα ή λίγο χειρότερα, αλλά να κάνει εκείνα τα πράγματα που επί του παρόντος δεν γίνονται καθόλου (Keynes, 1926)". Υπονοούσε ότι, υπήρχαν πολλοί τομείς στους οποίους το Κράτος όφειλε να αναλάβει ενεργή οικονομική συμμετοχή, ιδιαίτερα σε εκείνους όπου ο ιδιωτικός τομέας δεν δραστηριοποιείται.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1920, πολλές Ευρωπαϊκές Χώρες είχαν εισαγάγει στοιχειώδη συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και η μεγάλη ύφεση της δεκαετίας του 1930¹³ είχε ως αποτέλεσμα ένα κύμα επεκτατικών Κυβερνητικών πολιτικών αναφορικά

¹² Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αποτελείται από δεκαέξι εν μέρει κυρίαρχα κρατίδια.

¹³ Η Μεγάλη Ύφεση ήταν μια σοβαρή παγκόσμια οικονομική κρίση που έλαβε χώρα κυρίως κατά τη δεκαετία του 1930, ξεκινώντας από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

με τις δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών προγραμμάτων. Οι Ηνωμένες Πολιτείες εισάγουν μεγάλα προγράμματα Δημοσίων δαπανών με το new deal¹⁴, επιτρέποντας υψηλότερες δαπάνες για στήριξη των ανέργων, Δημόσια Έργα και ενίσχυση της απασχόλησης. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1930, η αύξηση των στρατιωτικών δαπανών ως απάντηση στην απειλή της Γερμανίας συνέβαλε επίσης στην αύξηση των Δημοσίων δαπανών στις Ευρωπαϊκές χώρες.

Την περίοδο μετά το 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο, και ιδιαίτερα την περίοδο μεταξύ 1960 και 1980, παρατηρείται ταχεία ανάπτυξη της συμμετοχής της Κυβέρνησης στην οικονομία. Παράλληλα, η επικράτηση των ιδεών του σοσιαλισμού στις τάξεις ορισμένων δυτικών διανοουμένων και πολιτικών ηγετών καθιστά τον αναδιανεμητικό ρόλο του φορολογικού συστήματος προοδευτικά πιο ελκυστικό και πιο σημαντικό.

Στο διάγραμμα 1.3 που παρατίθεται στο παράστημα, παρουσιάζονται οι Κυβερνητικές δαπάνες ως ποσοστό του Α.Ε.Π. για τους βασικούς συμμετέχοντες στο 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, από τη Μεγάλη Ύφεση (1929) έως το 1980. Μέσα σε μόλις πενήντα χρόνια, από έναν μέσο όρο της τάξης του 13,14% το 1929 για τις χώρες αυτές, φτάνουμε στο 43,38% το 1980, ως ποσοστό των Κυβερνητικών δαπανών προς το Α.Ε.Π.

Η ισχυρή τάση για μεγαλύτερη Κυβερνητική εμπλοκή στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών συνοδεύτηκε από νέες εξελίξεις και τεχνικές στην είσπραξη και διαχείριση των Δημοσίων εσόδων. Καθώς περισσότεροι άνθρωποι μετακινούνταν από τη γεωργία στη βιομηχανία, όλο και μεγαλύτερο μέρος του συνολικού εισοδήματος πληρωνόταν σε μετρητά από τους εργοδότες, σε εβδομαδιαία ή μηνιαία βάση. Αυτό άνοιξε την πόρτα σε νέες ιδέες αναφορικά με τη φορολογία.

Συγκεκριμένα, άρχισε να διαμορφώνεται σταδιακά η πεποίθηση ότι, το εισόδημα θα μπορούσε να παρακρατηθεί από τους ίδιους τους εργοδότες και να καταβληθεί απευθείας στην φορολογική Διοίκηση, ακόμη και πριν ο εργαζόμενος το εισπράξει. Έτσι, γεννήθηκε η ιδέα του συστήματος pay as you earn (PAYE)¹⁵. Με αυτό, οι εργοδότες καθίστανται ενεργοί και αποτελεσματικοί εισπράκτορες Δημοσίων

¹⁴ Το New Deal ήταν μια σειρά προγραμμάτων, Δημοσίων έργων και οικονομικών μεταρρυθμίσεων που θεσπίστηκαν από τον Πρόεδρο Franklin D. Roosevelt στις Ηνωμένες Πολιτείες μεταξύ 1933 και 1939

¹⁵ Σχεδιασμένο από τον Sir Paul Chambers, το PAYE εισήχθη στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1944, μετά από τις δοκιμές του 1940-1941. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το σχέδιο για παρακράτηση φόρου εισοδήματος και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης αναπτύχθηκε από τους Beardsley Ruml, Bernard Baruch και Milton Friedman και εφαρμόστηκε αρχής γενομένης τον Μάρτιο του 1942

εσόδων, ενώ το Κράτος δεν θα έπρεπε να περιμένει τα χρήματα μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους.

Μετά το τέλος του πολέμου, η εξέλιξη στη δομή των συστημάτων εισπραξης υπήρξε ραγδαία. Στο πλαίσιο μιας κοινωνίας που άλλαζε γρήγορα, δημιουργήθηκαν απαιτήσεις για την ανάπτυξη ενός συγχρόνου οράματος αναφορικά με την φορολογική Διοίκηση. Παρ' όλα αυτά, θα έλεγε κανείς ότι κάθε Χώρα ανέπτυξε τους δικούς της μηχανισμούς, χωρίς να υπάρχει κάποιο μοντέλο που να έχει εφαρμογή σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η πραγματικότητα που διαμορφώθηκε έχει τις ρίζες της σε μια σειρά παραγόντων, που επηρέασαν τον μετασχηματισμό των Διοικητικών Δομών κάθε Χώρας. Σε γενικές γραμμές, διαπιστώνεται ότι:

- Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην οργάνωση και το βαθμό της αυτονομίας των Εθνικών Φορολογικών Φορέων μεταξύ των Χωρών
- Ο Εθνικός φορολογικός Φορέας σε ορισμένες χώρες είναι επίσης υπεύθυνος για την τελωνειακή Διοίκηση ή και διάφορες άλλες μη φορολογικές λειτουργίες
- Σε πολλές χώρες, το σύστημα διαχείρισης του φόρου εισοδήματος βασίζεται στη διοικητική εκτίμηση, ενώ σε άλλους το σύστημα βασίζεται σε αρχές αυτοαξιολόγησης
- Σε ορισμένες χώρες, η εισπραξη και διαχείριση Κοινωνικών Εισφορών έχει ενσωματωθεί στις ρυθμίσεις της φορολογικής Διοίκησης, ενώ σε άλλες αυτό δεν ισχύει.
- Παρατηρείται μια τάση αύξησης της αυτονομίας των Υπηρεσιών Είσπραξης. Η βασική αρχή επαφίεται στο γεγονός ότι, αυτή η αυτονομία μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερη απόδοση, καθώς και σε πιο αποτελεσματική διαχείριση, διατηρώντας παράλληλα την κατάλληλη λογοδοσία και διαφάνεια.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο και συμπεριλαμβανομένων των Εθνικών ιδιαιτεροτήτων, αναλύεται περαιτέρω η δομή των υπηρεσιών εισπραξης όπως διαμορφώνεται με βάση τα τελευταία στοιχεία.

Κεφάλαιο 2

Η δομή των υπηρεσιών είσπραξης σήμερα

2.1 Το θεσμικό πλαίσιο των Υπηρεσιών είσπραξης Δημοσίων εσόδων

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία που αναφέρονται στην οργανωτική Δομή, τις αρμοδιότητες, και το βαθμό ανεξαρτησίας των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με το έργο της είσπραξης των Δημοσίων εσόδων ανά την Υφήλιο. Μία εκτενής ανάλυση των δεδομένων αυτών παρέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται προκειμένου να καταστεί εμφανής, αφενός η ποικιλομορφία των δομών που έχουν αναπτυχθεί, αφετέρου η αδιαμφισβήτητη τάση προς την ανεξαρτητοποίηση των υπηρεσιών αυτών.

Το 2006, σε έκθεση που δημοσιεύτηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τονίζεται ότι, η αναδιάρθρωση της Κυβερνητικής λειτουργίας υπήρξε σταθερό θέμα συζήτησης ήδη από την δεκαετία του 1980, καθώς οι Κυβερνήσεις κατέβαλαν συνεχείς προσπάθειες προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες πιο αποτελεσματικά και με χαμηλότερο κόστος στους πολίτες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι παραδοσιακές Κυβερνητικές Δομές (π.χ. οργανωμένο Κυβερνητικό Υπουργείο κατά μήκος ιεραρχικών γραμμών) θεωρήθηκαν υπερβολικά άκαμπτες για να ανταποκριθούν στις ταχέως μεταβαλλόμενες ανάγκες του κοινού και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση στη σύγχρονη κοινωνία.

Ενώ οι αλλαγές στην Κυβέρνηση έχουν περιγραφεί ως «εξελικτικές και όχι επαναστατικές», η αναπτυξιακή τάση ήταν, η Κυβέρνηση να αναθέτει την εξουσία σε Οργανισμούς ή διορισμένους Φορείς ενεργώντας για λογαριασμό τους (Kidd & Crandall, 2006). Οι Δομές είσπραξης Δημοσίων εσόδων δεν θα μπορούσαν να είναι εντελώς απρόσβλητες από αυτή την τάση.

Οι Κυβερνήσεις ανεπτυγμένων Χωρών αναζήτησαν τρόπους για να προσφέρουν καλύτερη εξυπηρέτηση και ορισμένες είχαν ήδη, από τότε, στραφεί σε μια μορφή ημι-αυτόνομης Υπηρεσίας προκειμένου να επιτύχουν βελτιώσεις στη συλλογή των φόρων, καλύτερη εξυπηρέτηση των φορολογούμενων και πιο ευέλικτες επιλογές διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού. Αυτές οι αναδιαρθρώσεις είχαν ως αποτέλεσμα την εξέλιξη μιας ποικιλίας θεσμικών ρυθμίσεων για τη διαχείριση των φορολογικών Δομών (σε ορισμένες περιπτώσεις περιλαμβάνουν την ευθύνη για τη συλλογή κοινωνικών

εισφορών και την τελωνειακή Διοίκηση). Για τους σκοπούς αυτούς, προσδιορίστηκαν τέσσερις ευρείες κατηγορίες θεσμικών ρυθμίσεων. Αυτές είναι:

- **Πολλαπλές Διευθύνσεις εντός του Υπουργείου Οικονομικών:** Οι λειτουργίες φορολογικής διαχείρισης, είναι ευθύνη πολλαπλών οργανωτικών μονάδων (π.χ. Διευθύνσεων) που βρίσκονται εντός του Υπουργείου Οικονομικών (ή του αντίστοιχου Υπουργείου)
- **Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπουργείου Οικονομικών:** Οι λειτουργίες της φορολογικής Διοίκησης είναι ευθύνη μιας ενιαίας οργανωτικής μονάδας (π.χ. μιας Διεύθυνσης) που βρίσκεται εντός της δομής του Υπουργείου Οικονομικών (ή του αντίστοιχου Υπουργείου)
- **Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας:** Οι λειτουργίες φορολογικής Διοίκησης εκτελούνται από έναν ενοποιημένο ημι-αυτόνομο Οργανισμό, ο επικεφαλής του οποίου αναφέρεται στον Υπουργό Οικονομικών της Κυβέρνησης
- **Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Διοικητικό Συμβούλιο:** Οι λειτουργίες φορολογικής διαχείρισης διενεργούνται από ένα ενοποιημένο ημι-αυτόνομο Σώμα, ο επικεφαλής του οποίου αναφέρεται στον Υπουργό Οικονομικών της Κυβέρνησης ή/και στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, το οποίο συνήθως αποτελείται από εξωτερικούς αξιωματούχους (Forum of tax Administration, 2009).

Με βάση τα προαναφερόμενα, παρατίθενται στο παράστημα στοιχεία κατάταξης των Δομών είσπραξης στις τέσσερις κατηγορίες, που σκοπό έχουν να απεικονίσουν το εύρος της ανεξαρτησίας των Υπηρεσιών κάθε Χώρας.

Από τα δεδομένα τεκμαίρεται ότι, από τις 43 χώρες που παρουσιάζονται στον πίνακα 2.1, το 2007 οι 25 εξ αυτών εμφάνιζαν ως δομή οργάνωσης της υπηρεσίας είσπραξης Δημοσίων εσόδων, μορφές τύπου ‘ενοποιημένου ημι-αυτόνομου φορέα’, με ή χωρίς Διοικητικό Συμβούλιο (ποσοστό 58,14%), ενώ το 2017, ο αριθμός των αντίστοιχων Χωρών ανερχόταν σε 29 (ποσοστό 67,44%). Για τη διευκόλυνση ανάγνωσης των στοιχείων του πίνακα 2.1, οι Χώρες στις οποίες παρουσιάζεται μεταβολή στη Δομή οργάνωσης υπογραμμίζονται με κίτρινο χρώμα.

Είναι αυταπόδεικτο ότι, η τάση για ανεξαρτητοποίηση των Υπηρεσιών είσπραξης Δημοσίων εσόδων ήταν ήδη από το 2007 ευρέως διαδεδομένη σε παγκόσμιο επίπεδο. Επίσης, οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου παρουσιάζουν μία κινητικότητα σε σχέση με τη δομή των Υπηρεσιών τους, με την Πορτογαλία και την Κύπρο να επιλέγουν την κεντροποίηση των πολλαπλών Διευθύνσεων σε μία ενιαία, εντός του

αντίστοιχου Υπουργείου Οικονομικών, την Ισπανία να αναθέτει τη Διοίκηση του ημι-αυτόνομου φορέα σε Διοικητικό Συμβούλιο, την Ιταλία να δημιουργεί ενοποιημένο ημι-αυτόνομο φορέα, αντικαθιστώντας τις πολλαπλές Διευθύνσεις εντός του Υπουργείου Οικονομικών και την Ελλάδα να διανύει τον μεγαλύτερο δρόμο στην κούρσα της ανεξαρτητοποίησης, περνώντας μέσα στη δεκαετία 2007 – 2017 από τις πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπουργείου Οικονομικών σε ενοποιημένο ημι-αυτόνομο φορέα με Διοικητικό Συμβούλιο (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων).

Ο ενδεχόμενος συσχετισμός των μεταβολών αυτών με την δημοσιονομική κρίση που έπληξε, κυρίως τον Ευρωπαϊκό Νότο κατά το ίδιο διάστημα θα αναλυθεί περαιτέρω στη συνέχεια.

Η πρακτική της δημιουργίας ενός ειδικού, ξεχωριστού Φορέα για τη φορολογική Διοίκηση, που επιφορτίζεται με την επιδίωξη είσπραξης όλων των φόρων (και ορισμένες φορές την Τελωνειακή Διοίκηση), στερώντας την αρμοδιότητα αυτή από την επίσημη εσωτερική δομή του Υπουργείου Οικονομικών (ή του αντίστοιχού του), ενώ παράλληλα διαθέτει ένα ευρύ φάσμα αυτόνομων δυνάμεων, αντικατοπτρίζει μία ευρύτερη τάση ανάπτυξης στη Διοίκηση των εισπρακτικών μηχανισμών, που μερικές φορές περιγράφεται ως ‘μοντέλο εκτελεστικού οργανισμού’.

Το μοντέλο αυτό έχει αποτελέσει αντικείμενο ανάλυσης από διάφορους Εθνικούς και Διεθνείς οργανισμούς. Η λογική πίσω από την τάση δημιουργίας αυτών των μοντέλων, σχετίζεται κυρίως με τους όρους της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας, και συνοψίζονται στα εξής:

- ως Οργανισμός ενός σκοπού, μπορεί να επικεντρώσει τις προσπάθειές του στο ενιαίο καθήκον
- ως αυτόνομη Οργάνωση, μπορεί να διαχειρίζεται τις υποθέσεις της με ‘επιχειρηματικό τρόπο’, χωρίς πολιτικές παρεμβάσεις σε καθημερινές λειτουργίες
- απελευθερωμένος από τους περιορισμούς του συστήματος Δημόσιας Διοίκησης, καθίσταται πιο ευέλικτος στο να προσλάβει, να διατηρήσει ή και να απολύσει μέρος του προσωπικού. Επίσης, δύναται με μεγαλύτερη ευκολία να παρακινήσει το προσωπικό σε υψηλότερα επίπεδα απόδοσης (Delay, Devas, & Hubbard, 1998).

Σε κάθε περίπτωση, αξίζει να σημειωθεί ότι έχουν διεξαχθεί πολυάριθμες μελέτες για την αξιολόγηση της επιτυχίας ή όχι του ‘μοντέλου εκτελεστικού οργανισμού’ για τη φορολογική Διοίκηση, αλλά καμία δεν κατάφερε να οδηγήσει σε σταθερά συμπεράσματα ως προς τις συνολικές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των Οργανισμών είσπραξης Δημοσίων εσόδων.

Όπως σημειώνεται σε έκθεση που εκπονήθηκε από το Τμήμα Διεθνούς Ανάπτυξης του Ηνωμένου Βασιλείου (UK Department for International Development¹⁶) το 2005, αλλά και σε άλλες μελέτες που αναφέρονται στην εμπειρία εφαρμογής του μοντέλου, προκύπτουν ορισμένα πρακτικά ζητήματα σχετικά με τον ποσοτικό προσδιορισμό των αποτελεσμάτων αυτών των Διοικητικών μεταρρυθμίσεων, τα οποία περιλαμβάνουν:

- μέτρηση – η δυσκολία που ενέχει ο υπολογισμός των επιπτώσεων, σε ποσοτικούς όρους, μιας έννοιας όπως ‘αυτονομία’
- δεδομένα - περιορισμοί στη λήψη σχετικών στοιχείων πριν και μετά την εφαρμογή και
- απόδοση / αιτιότητα - η ύπαρξη εξωγενών παραγόντων που καθιστούν πολύ δύσκολο τον προσδιορισμό της αιτιώδους συνάφειας που συνδέει την ενδεχόμενη μεταβολή στην απόδοση με ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών (συμπεριλαμβανομένης και της εφαρμογής του μοντέλου) (Fjeldstad & Mick, 2009).

Πέραν των ανωτέρω, πολλές από τις Χώρες που εφάρμοσαν το συγκεκριμένο μοντέλο θεωρούν σε γενικές γραμμές ότι, ο μετασχηματισμός αυτός αποτελεί το καταλυτικό βήμα στο πλαίσιο μίας ευρύτερης μεταρρυθμιστικής προσπάθειας.

Θεωρείται ότι, παρά την έλλειψη χειροπιαστών αποδείξεων για τα οφέλη καθιέρωσης ενός Εκτελεστικού Οργανισμού για τη διαχείριση των Δημοσίων εσόδων, υπάρχει ισχυρή πεποίθηση ότι, το συγκεκριμένο μοντέλο διακυβέρνησης συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση της απόδοσης (Kidd & Crandall, 2006), εφόσον πληρούνται κάποιες βασικές προϋποθέσεις, όπως υποστήριξη με διάφορους τρόπους (π.χ. καλές σχέσεις με το αντίστοιχο Υπουργείο Οικονομικών), ισχυρή Ηγεσία από την Ανώτερη Διοίκηση του Οργανισμού, καθώς και πολιτικές διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, κατάλληλες για την επίτευξη υψηλής απόδοσης και αντιμετώπισης της χαμηλής απόδοσης.

2.2 Το εύρος δικαιοδοσίας των Υπηρεσιών Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

Σε γενικές γραμμές, το εύρος των εξουσιών που παρέχονται σε έναν Εθνικό Φορέα είσπραξης Δημοσίων εσόδων εξαρτάται από μια σειρά παραγόντων,

¹⁶ Το Τμήμα Διεθνούς Ανάπτυξης του Ηνωμένου Βασιλείου (D.F.I.D.) είναι ένα Κυβερνητικό τμήμα που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση της βοήθειας προς το εξωτερικό. Ο στόχος του τμήματος είναι η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και η εξάλειψη της παγκόσμιας φτώχειας

συμπεριλαμβανομένου του ισχύοντος συστήματος διακυβέρνησης του εκάστοτε Κράτους. Προκειμένου να καταστούν πιο εμφανείς οι διαφορές μεταξύ των Υπηρεσιών των διαφόρων Χωρών, αλλά και για να γίνει περισσότερο κατανοητό το εύρος της αυτονομίας την οποία απολαμβάνει κάθε Υπηρεσία, απαιτείται η παράθεση περαιτέρω στοιχείων, πέραν της αντιστοίχισης των Δομών στις τέσσερις, ευρείες κατηγορίες θεσμικών ρυθμίσεων.

Στον πίνακα 2.2 που παρατίθεται στο παράρτημα, εμφανίζονται στοιχεία που αφορούν στο έτος 2017 και αναφέρονται στη δικαιοδοσία που έχει η Διοίκηση της Δομής είσπραξης Δημοσίων εσόδων κάθε Χώρας, σε σχέση με την εκτέλεση συγκεκριμένων λειτουργιών, χωρίς να απαιτείται έκκριση από οποιονδήποτε Θεσμό, πέραν της Διοίκησης του ίδιου του Οργανισμού. Για τη διευκόλυνση αντιπαράθεσης των στοιχείων με αυτών του πίνακα 2.1, οι χώρες των οποίων, η είσπραξη των Δημοσίων εσόδων έχουν ανατεθεί σε ενοποιημένο ημι-αυτόνομο φορέα, με ή χωρίς Διοικητικό Συμβούλιο, παρουσιάζονται με γαλάζιο χρώμα.

Από τα δεδομένα καταδεικνύεται ότι, η κατηγοριοποίηση των Δομών είσπραξης των Χωρών στις τέσσερις ευρείες κατηγορίες θεσμικών ρυθμίσεων, δεν αποτελεί απαραίτητα ένδειξη του βαθμού ελευθερίας που απολαμβάνουν, σε σχέση με τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού λειτουργίας τους, ή τη δυνατότητα σχεδιασμού, αξιολόγησης και αποτίμησης εναλλακτικών επενδυτικών σχεδίων. Θα μπορούσε μάλιστα να πει κάποιος ότι, από την αντιπαραβολή των στοιχείων του πίνακα 2.1 και 2.2, δεν προκύπτει ένδειξη συσχετισμού μεταξύ του βαθμού ανεξαρτησίας της εκάστοτε Αρχής και του βαθμού ευελιξίας που διαθέτει σε ζητήματα σχεδιασμού της εσωτερικής δομής της Υπηρεσίας και προϋπολογισμού.

Επιπροσθέτως, η ελευθερία στον προσδιορισμό των προτύπων απόδοσης εντός της Υπηρεσίας φαίνεται να θεωρείται δεδομένη, ανεξάρτητα από το εύρος ανεξαρτησίας που θεσμοθετείται για τον κάθε οργανισμό. Παρ' όλα αυτά, κρίνεται απαραίτητη η παραπάνω αναφορά, προκειμένου να αναδειχθεί το γεγονός ότι, η δημιουργία ημι-αυτόνομων φορέων για τη διαχείριση των Δημοσίων εσόδων, ενώ αποτελεί ένδειξη μεταρρυθμιστικής διάθεσης, δεν οδηγεί αυταπόδεικτα και καθολικά στην αποδέσμευση των Οργανισμών είσπραξης από τις εξωτερικές παρεμβάσεις, αν δεν συνοδεύεται από γενναιότητα στο εύρος δικαιοδοσίας που εκχωρείται σε αυτούς.

2.3 Πεδία αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών είσπραξης Δημοσίων εσόδων

Αρκετές από τις Χώρες, για τις οποίες παρατίθενται στοιχεία, έχουν ευθυγραμμίσει τη διαχείριση των φορολογικών και τελωνειακών λειτουργιών τοποθετώντας τις σε μια ενιαία δομή, ορισμένες εξ αυτών σχετικά πρόσφατα, όπως π.χ. η Αυστρία από το 2003, η Σλοβακία από το 2012.

Βεβαίως, εμφανίζονται ορισμένες κινήσεις προς την αντίθετη κατεύθυνση, όπως το παράδειγμα του Καναδά, όπου οι τελωνειακές λειτουργίες αφαιρέθηκαν από την Υπηρεσία Τελωνείων και Εσόδων (Canada Customs and Revenue Agency) το 2003 και τοποθετήθηκαν σε έναν νέο Οργανισμό Υπηρεσιών Συνόρων του Καναδά (Department of Public Safety and Emergency Preparedness). Η λογική της επιλογής ευθυγράμμισης διαφορετικών Κυβερνητικών ρόλων φαίνεται να έχει τις ρίζες της σε διάφορους παράγοντες, όπως:

- αντιληπτές συνέργειες με τελωνειακές πράξεις που είναι υπεύθυνες για την είσπραξη του ΦΠΑ στις εισαγωγές, μια σημαντική πηγή εσόδων σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες
- προσπάθειες για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας αναφορικά με το ανθρώπινο δυναμικό και τη λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων
- ιστορικούς παράγοντες που σχετίζονται με το διαχωρισμό της διαχείρισης των άμεσων και έμμεσων φόρων.

Αναφορικά με τη συλλογή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, οι Κυβερνήσεις έχουν επίσης λάβει διαφορετικά μονοπάτια ως προς τις θεσμικές ρυθμίσεις που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή τους. Η λειτουργία χωριστών Φορέων για την είσπραξη φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, εγείρει ορισμένα προφανή ερωτήματα σχετικά με τον τρόπο επίτευξης αποτελεσματικού και αποδοτικού συντονισμού των δραστηριοτήτων συμμόρφωσης των φορολογουμένων.

Αυτά τα ζητήματα αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας από αξιωματούχους του τμήματος φορολογικών υποθέσεων του Δ.Ν.Τ., που στόχο είχε να προσδιοριστούν οι λόγοι για τους οποίους, πολλές χώρες έχουν επιλέξει, τις τελευταίες δύο δεκαετίες, να ενσωματώσουν τη σε ενιαίο φορέα τις δύο αρμοδιότητες. Τα βασικά επιχειρήματα συνοψίζονται στα εξής:

- Ομοιότητα των βασικών διαδικασιών που εμπλέκονται στην είσπραξη, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών για καταγραφή του πληθυσμού χρησιμοποιώντας έναν μοναδικό αριθμό εγγραφής, για ενοποίηση πληροφοριακών συστημάτων, για παρακράτηση φόρων και εισφορών απευθείας από το εισόδημα, μέσω ενοποιημένου

συστήματος PAYE, καθώς και για την ανάπτυξη πιο ολοκληρωμένου συστήματος ανάλυσης κινδύνου κατά την εφαρμογή της αναγκαστικής εκτέλεσης

- Αποτελεσματική χρήση πόρων: Χώρες που προχώρησαν στην ενσωμάτωση αρμοδιοτήτων είσπραξης εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων σε ενιαίο φορέα, διαπίστωσαν στις περισσότερες περιπτώσεις ότι, τα οριακά κόστη της επέκτασης αυτής είναι σχετικά μικρά. Αυτός είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας, ιδιαίτερα για τις χώρες που δεν διαθέτουν τους πόρους για να διατηρούν δύο παρόμοια σύνολα Οργανισμών. Μάλιστα, σε ορισμένες Χώρες έχουν ενσωματωθεί στη φορολογική Διοίκηση περεταίρω αρμοδιότητες συλλογής καταβολών, όπως αποπληρωμές δανείων σπουδαστών και συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Ενώ τα χαρακτηριστικά της κάθε αρμοδιότητας είναι πολύ διαφορετικά, οι εν λόγω χώρες έχουν διαπιστώσει την αξία της χρήσης της φορολογικής Διοίκησης στους τομείς αυτούς, επιτυγχάνοντας χαμηλότερο κόστος και βελτίωση των ποσοστών συλλογής.

- Χρήση των βασικών ικανοτήτων είσπραξης της φορολογικής Διοίκησης. Υπάρχουν χώρες όπου, οι φορολογικές Διοικήσεις έχουν αποδειχθεί πιο αποτελεσματικές στην είσπραξη εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, όταν αυτή έχει μεταφερθεί από τους αντίστοιχους Οργανισμούς. Οι φορολογικές Διοικήσεις, των οποίων ο κύριος στόχος είναι η είσπραξη εσόδων, αναπτύσσουν οργανωτική κουλτούρα, έντονα ευθυγραμμισμένη στην ανάπτυξη διαδικασιών συλλογής. Αντίστοιχα, οι Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης συνήθως εστιάζουν στις παροχές και στην αποτελεσματική καταβολή τους στους παραλήπτες.

- Μείωση του κόστους λειτουργίας της Διοίκησης, η οποία επιτυγχάνεται μέσω περιορισμού των εργαζομένων και οικονομίες κλίμακας στη Διοίκηση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, κοινών διαδικασιών για αρχειοθέτηση, εισαγωγή δεδομένων και επαλήθευση, μείωση του κόστους υποδομών σε στέγαση γραφείων, δίκτυα τηλεπικοινωνιών και συναφών λειτουργιών, καθώς και εξάλειψη του διπλού κόστους ανάπτυξης πληροφοριακών συστημάτων και συντήρησης αυτού.

- Μείωση του κόστους συμμόρφωσης. Η ανάθεση ευθύνης της είσπραξης εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στη φορολογική Διοίκηση, μπορεί να μειώσει σημαντικά το κόστος συμμόρφωσης των εργοδοτών, με περιορισμό της γραφειοκρατίας ως αποτέλεσμα κοινών εντύπων και συστημάτων τήρησης αρχείων και ενός κοινού προγράμματος ελέγχου που να καλύπτει το εισόδημα, το ΦΠΑ και τους φόρους μισθοδοσίας, καθώς και τις εισφορές βάσει εισοδήματος και μισθοδοσίας. Η αυξανόμενη χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων αρχειοθέτησης και πληρωμών με βάση

το Διαδίκτυο στη φορολογική Διοίκηση μειώνει επίσης το κόστος συμμόρφωσης των φορολογουμένων και των συντελεστών (Barrand, Harrison, & Stanford, 2004).

Στον πίνακα 2.3 που παρατίθεται στο παράρτημα, εμφανίζονται στοιχεία αναφορικά με τις λειτουργίες που ασκεί η φορολογική Διοίκηση, πέραν της συλλογής φόρων. Είναι ενδεικτικό ότι, από τις 43 χώρες που παρουσιάζονται στον πίνακα, οι 19 έχουν, από το 2017, ενσωματώσει στη φορολογική Διοίκηση τη διαχείριση των Τελωνείων, ενώ 13 έχουν προχωρήσει στην ανάθεση είσπραξης εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε αυτή. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις αναφέρεται η εκχώρηση αρμοδιοτήτων στο φορέα είσπραξης Δημοσίων εσόδων, που έχει να κάνει με κοινωνικές παροχές, φοιτητικά δάνεια καθώς και διαχείριση συνταξιοδοτικών προγραμμάτων και τυχερών παιχνιδιών.

Με βάση τα προαναφερόμενα, ίσως κάποιος να περίμενε την αποτύπωση μεγαλύτερου αριθμού Χωρών που θα επέλεγαν τον δρόμο της ανάθεσης περαιτέρω αρμοδιοτήτων σε έναν, ενιαίο Φορέα είσπραξης για μέρος, ή ακόμη και του συνόλου των λειτουργιών είσπραξης. Οι λόγοι για τους οποίους αυτό δεν συμβαίνει θα πρέπει να αναζητηθούν αρχικά στο γεγονός ότι, η τάση κεντροποίησης της είσπραξης είναι χρονικά νέα. Την τελευταία δεκαετία, ολοένα και περισσότερες χώρες κινούνται προς την κατεύθυνση της ανάθεσης περαιτέρω αρμοδιοτήτων στην αντίστοιχη φορολογική τους Υπηρεσία, γεγονός που καταδεικνύει την σημερινή τάση για κεντροποίηση.

Δευτερευόντως, έχει ήδη αναφερθεί ότι, δεν υπάρχει ένα βέλτιστο, παγκόσμιο μοντέλο που να έχει εφαρμογή σε όλα τα Κράτη. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται αναφορικά με τη Διοικητική δομή που διέπει την Υπηρεσία είσπραξης κάθε Έθνους επηρεάζονται από διάφορους εξωγενείς παράγοντες όπως, το ιστορικό τους υπόβαθρο, το πολίτευμά τους και το βαθμό ανάπτυξης των Διοικητικών τους λειτουργιών. Πέραν όμως αυτών, ίσως το σημαντικότερο που πρέπει να αναφερθεί είναι το γεγονός ότι, η ένταξη οποιουδήποτε φορέα στη φορολογική Διοίκηση αποτελεί μία πολύ σύνθετη διαδικασία. Ειδικά όταν συζητάμε για την ενοποίηση των φορολογικών λειτουργιών και των αντίστοιχων της κοινωνικής ασφάλισης, υπάρχουν διάφορα τεχνικά ζητήματα που καθιστούν οποιαδήποτε τέτοια προσπάθεια πολύ απαιτητική, και τα οποία συνοψίζονται στα κάτωθι:

- Απαιτείται προεργασία για να διασφαλιστεί ότι οι κλίμακες των ποσοστών φόρου και κοινωνικής εισφοράς είναι δομημένες σε ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής. Πρέπει να δοθεί προσοχή σε συνδυασμένους και αποτελεσματικούς οριακούς φορολογικούς συντελεστές για τα διάφορα επίπεδα εισοδήματος.

- Στις περισσότερες περιπτώσεις, η φορολογική βάση διαφέρει από αυτή των κοινωνικών εισφορών. Για παράδειγμα, σε ορισμένες χώρες, μορφές παραγωγής εισοδήματος εξαιρούνται από τη φορολόγηση (το γεωργικό εισόδημα είναι ένα εξ αυτών). Ωστόσο, το ίδιο εισόδημα μπορεί να υπόκειται σε πληρωμή κοινωνικών εισφορών. Είναι απαραίτητο να εναρμονιστεί όσο το δυνατόν περισσότερο η κάλυψη και να χρησιμοποιούνται κοινοί ορισμοί των μισθωτών και των αυτοαπασχολούμενων.
- Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στη θέσπιση της κατάλληλης νομοθεσίας, προκειμένου να εξουσιοδοτηθεί η φορολογική Υπηρεσία αναφορικά με τη συλλογή πληρωμών, λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, επιβολή κυρώσεων επί καθυστερημένων πληρωμών και ανταλλαγή πληροφοριών με την Υπηρεσία κοινωνικής ασφάλισης. Η νομοθεσία σε αυτά τα θέματα πρέπει, από κάθε άποψη, να είναι συνεπής με τη νομοθεσία που διέπει την είσπραξη των φορολογικών υποχρεώσεων. Επίσης, προκύπτει ανάγκη θέσπισης νομοθετικών κανόνων που να διέπουν την προτεραιότητα συλλογής μεταξύ των φορολογικών οφειλών και αυτών της κοινωνικής ασφάλισης.
- Είναι σημαντικό να υιοθετηθεί κοινό σύστημα αρίθμησης για τη διευκόλυνση της διαχείρισης των πληροφοριών, το οποίο να βασίζεται σε έναν, μοναδικό αριθμό ταυτοποίησης φορολογούμενου. Αν και αυτό ακούγεται σχετικά εύκολο στη καθιέρωσή του, υπενθυμίζεται ότι, ακόμη και σε ανεπτυγμένα κράτη (όπως η Ελλάδα), η καθιέρωση ενός μοναδικού αριθμού για το σύνολο των δραστηριοτήτων των πολιτών αποτελεί ζητούμενο μέχρι και σήμερα (σ.σ. 2020).

Κεφάλαιο 3

Η κινητικότητα στις Δομές είσπραξης του Ευρωπαϊκού Νότου

Από τα στοιχεία που παρατίθενται στον πίνακα 2.1, προκύπτει μια έντονη κινητικότητα στο θεσμικό τύπο των Οργανισμών εσόδων των Χωρών που συμπεριλαμβάνονται στον όρο 'Ευρωπαϊκός Νότος' (Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα και Κύπρος) κατά τη δεκαετία 2007 - 2017. Αυτή η ροπή προς τις μεταρρυθμίσεις δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη και κυρίως, δεν πρέπει να θεωρηθεί τυχαία. Η άποψη που υποστηρίζει ότι, οι Χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου επλήγησαν περισσότερο από την πρόσφατη οικονομική κρίση, αποτελεί πλέον κοινό τόπο και ως εκ τούτου, έχοντας αυτό κατά νου, η ανάγκη για 'αλλαγή' πρόβαλλε ως αδήριτη σε αυτές τις περιπτώσεις.

Οι μεταβολές στην οργάνωση και τη διοίκηση των Οργανισμών είσπραξης των Χωρών αυτών χαρακτηρίζονται από σημαντική ανομοιογένεια αναφορικά με το σημείο από το οποίο εκκίνησαν, το χρόνο κατά τον οποίο εκτελέστηκαν, την έκταση τους αλλά και τη μορφή οργάνωσης στην οποία, εκ του αποτελέσματος, οδήγησαν, διατηρούν όμως ένα κοινό χαρακτηριστικό. Σχεδιάστηκαν προκειμένου να διορθώσουν προγενέστερες παθογένειες, έχοντας ως στόχο **την εντατικοποίηση είσπραξης των Δημοσίων εσόδων και τη μείωση του κόστους λειτουργίας των Δομών αυτών**, και μάλιστα σε συνθήκες ασφυκτικής δημοσιονομικής πίεσης.

3.1 Γενικά στοιχεία λειτουργικού κόστους των Δομών είσπραξης των πέντε χωρών

Το συνολικό λειτουργικό κόστος των Υπηρεσιών είσπραξης, θα μπορούσε να χωριστεί σε δύο βασικούς τομείς. Ο πρώτος αφορά το κόστος μισθοδοσίας του προσωπικού και ο δεύτερος αυτό της συλλογής των φόρων, με το κόστος μισθοδοσίας να αποτελεί τη σημαντικότερη, ποσοστιαία, δαπάνη των Δομών είσπραξης, και στις πέντε περιπτώσεις. Ενδεικτικά, στο διάγραμμα 3.1 παρατίθενται στοιχεία για το έτος 2017, που αφορούν στο κόστος μισθοδοσίας ως ποσοστό επί του συνολικού κόστους λειτουργίας των Δομών είσπραξης στις προαναφερόμενες Χώρες και αποδεικνύουν του λόγου το αληθές.

Στην περίπτωση της Κύπρου, θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι, σχεδόν το σύνολο του κόστους λειτουργίας της Δομής αφορά σε δαπάνες για μισθοδοσία καθώς, το 96,1% του συνολικού κόστους της λειτουργίας της Υπηρεσίας είσπραξης αφορά σε αμοιβές προσωπικού, ποσοστό που την φέρνει στη πρώτη θέση σε σχέση με το σύνολο

των Χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2017 στον συγκεκριμένο τομέα. Φυσικά, ακόμη και στις περιπτώσεις των υπολοίπων τεσσάρων χωρών, τα ποσοστά μόνο αμελητέα δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν.

Είναι κατ' επέκταση δεδομένο ότι, η προσπάθεια που κατεβλήθη για μείωση του συνολικού κόστους λειτουργίας των Δομών εισπραξής, στόχευσε αναπόφευκτα στη μείωση της δαπάνης μισθοδοσίας, η οποία μετουσιώθηκε, αφενός μέσω του περιορισμού του αριθμού των εργαζομένων που απασχολούνται στις εν λόγω Δομές, αφετέρου μέσω των περικοπών στο ύψος των μισθών.

Σε σχέση με τον αριθμό των εργαζομένων, ειδικά στην περίπτωση της Ελλάδας, η λήψη αξιόπιστων στοιχείων για τον ακριβή αριθμό του προσωπικού της φορολογικής Αρχής δεν κατέστη δυνατή καθώς, τα δεδομένα από τις Διεθνείς πηγές, τον Ενδοευρωπαϊκό Οργανισμό Φορολογικών Διοικήσεων (ΙΟΤΑ) για την περίοδο έως το 2012 και τον ΟΟΣΑ για σχεδόν ολόκληρη την περίοδο, φαίνονται ασυνεπή.

Τα στοιχεία του ΟΟΣΑ είναι διαθέσιμα μόνο για πέντε χρόνια (υπάρχει ένα κενό μεταξύ 2009 και 2014) και εμφανίζουν μια σημαντική διακύμανση μεταξύ των δεδομένων που δημοσιεύθηκαν για το 2014 και το 2015 (τα οποία προέρχονται από τη διετή αναφορά του ΟΟΣΑ για τις φορολογικές Διοικήσεις, έτους έκδοσης 2017) και εκείνων για το 2016 και το 2017 (που προέρχονται από την αντίστοιχη έκδοση του 2019).

Τα δεδομένα δείχνουν ότι η απασχόληση μειώθηκε κατά 4.030 (πτώση 34%) σε ένα έτος. Τα στοιχεία του ΙΟΤΑ, τα οποία είναι διαθέσιμα μόνο έως 2012, προέρχονται από δύο ξεχωριστές εκδόσεις του ιστότοπου ΙΟΤΑ για την Ελλάδα και επίσης δείχνουν σημαντική πτώση σε ένα χρόνο. Μεταξύ 2010 και 2011 δείχνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων μειώθηκε κατά 1.795. Πρόκειται για πτώση 16%, τη στιγμή που η απασχόληση στα παρακείμενα έτη μειώθηκε μεταξύ 2% και 3%. Τα προαναφερθέντα παρατίθενται στον πίνακα 3.1, στο παράρτημα.

Στη περίπτωση των υπολοίπων τεσσάρων χωρών που ερευνώνται, τα στοιχεία εμφανίζουν μεγαλύτερη συνέπεια. Για την Ιταλία και την Ισπανία προκύπτουν από τις αντίστοιχες Εθνικές πηγές (από τις ετήσιες αναφορές των φορολογικών τους Υπηρεσιών), ενώ για την Κύπρο και τη Πορτογαλία, από έρευνα που διεξήγαγε η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδικάτων Δημοσίων Υπηρεσιών (EPSU), και δημοσιεύτηκε το 2020.

Σύμφωνα με τα δεδομένα, για το σύνολο της δεκαετίας 2008 – 2018, η Ισπανία παρουσιάζει μία μείωση του συνολικού προσωπικού της Υπηρεσίας εισπραξής

Δημοσίων εσόδων της τάξης του -10,8%, η Ιταλία -20,7%, η Κύπρος -9,6% και η Πορτογαλία ελαφρά μείωση -1,2%. Τα εν λόγω στοιχεία αντικατοπτρίζουν τη γενικευμένη τάση μείωσης του προσωπικού στις Δομές είσπραξης για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 καθώς, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, σε επίπεδο Ε.Ε., έχουν χαθεί συνολικά 95.549 θέσεις εργασίας από τις Υπηρεσίες είσπραξης.

Από το σύνολο των στοιχείων που παρατέθηκαν, διαφαίνεται η έντονη προσπάθεια που έχει καταβληθεί τη τελευταία δεκαετία προς τη κατεύθυνση της μείωσης του αριθμού των υπαλλήλων των Υπηρεσιών είσπραξης. Προκειμένου, όμως, να περιοριστεί δραστικά το κόστος μισθοδοσίας των δομών αυτών, παρατηρούνται για το ίδιο διάστημα, κινήσεις προς αντίστοιχη μείωση του ύψους των αποδοχών του προσωπικού. Για την περίοδο 2008 – 2018, πρόσφατη έρευνα (Fulton, 2020) αναφέρει τα εξής:

- Περικοπές στο βασικό μισθό των εργαζομένων εμφανίζονται στις τέσσερις από τις πέντε χώρες που ερευνώνται (Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος και Πορτογαλία). Παράλληλα, στις ίδιες τέσσερις χώρες εμφανίζονται επιπλέον περικοπές σε άλλες, πρόσθετες του βασικού μισθού αμοιβές όπως μπόνους, επιδόματα ή επιπλέον μηνιαίους μισθούς (13^{ος} και 14^{ος} μισθός)
- Σε τρεις από τις πέντε υπό έρευνα χώρες, παρατηρείται πάγωμα του ύψους των μισθών, είτε για ολόκληρη τη δεκαετία 2008 – 2018 (περίπτωση Ιταλίας), είτε για το διάστημα που ακολούθησε μετά τις περικοπές (περιπτώσεις Ελλάδας και Ισπανίας)
- Μετά από μια περίοδο παγώματος των μισθών, η Ισπανία αναφέρει ότι εμφανίζεται μια αύξηση στις αποδοχές του προσωπικού, μικρότερη όμως των αυξήσεων που ποσοστιαία καταγράφονται στους μισθούς των υπολοίπων τομέων δραστηριότητας.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι, η τάση για μεταρρυθμίσεις στις Δομές των πέντε υπό έρευνα Χωρών είναι ευδιάκριτες καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων ετών και συνεχίζονται. Η δημοσιονομική πίεση στους προϋπολογισμούς των Οργανισμών έχει οδηγήσει σε δραστική μείωση του κόστους λειτουργίας τους, έχει όμως προκαλέσει και ορισμένες ανεπιθύμητες παρενέργειες.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο αριθμός του προσωπικού έχει μειωθεί λόγω της πρόσληψης πολύ λιγότερων ατόμων σε σχέση με αυτούς που συνταξιοδοτούνται. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη γήρανση του εργατικού δυναμικού. Δεν παρέχουν όλες οι φορολογικές Αρχές λεπτομέρειες σχετικά με το μέσο όρο ηλικίας του προσωπικού,

αλλά ορισμένες το πράττουν, ιδίως στις μεγαλύτερες οικονομίες. Στην Ιταλία, για παράδειγμα, βάσει της αναφοράς απόδοσης της Υπηρεσίας για το έτος 2018, από τους 36.585 υπαλλήλους της φορολογικής Αρχής (εκτός των στελεχών), οι 22.878 (62,5%) ήταν άνω των 50.

Η ένωση FSC-CCOO¹⁷ στην Ισπανία, στην οποία έχουν επίσης χαθεί θέσεις εργασίας, ως συνέπεια των αυστηρών ορίων πρόσληψης που επιβάλλονται από την Κυβέρνηση, προσδιορίζει τις μακροπρόθεσμες συνέπειες αυτής της προσέγγισης.

Θεωρεί ότι, λόγω των ορίων που τίθενται στις αντικαταστάσεις, το εργατικό δυναμικό οδηγείται σταδιακά στη γήρανση. Επιπλέον, το γεγονός ότι οι περίοδοι πρόσληψης είναι κυκλικές, έχει δημιουργήσει μια πολύ άνιση ηλικιακή πυραμίδα, η οποία στο μέλλον θα προκαλέσει απότομες μειώσεις του προσωπικού, καθώς αυτοί συνταξιοδοτούνται. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε κατάρρευση της είσπραξης φόρων δεδομένου ότι, είτε θα υπάρχει ανεπαρκές προσωπικό, ή θα υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό νεοεισερχόμενων, σπαταλώντας την τεράστια συγκέντρωση εμπειρίας που οι αποχωρήσαντες εργαζόμενοι έχουν κατακτήσει. Τα στατιστικά στοιχεία από τις ετήσιες εκθέσεις της Ισπανικής φορολογικής Αρχής δείχνουν ότι, στα έξι χρόνια από το 2012 έως το 2018, η μέση ηλικία των εργαζομένων αυξήθηκε από τα 49,14 στα 52,16 έτη.

Ακόμη και όταν μια Κυβέρνηση έχει την πρόθεση να προσλάβει περισσότερο προσωπικό στη φορολογική της Αρχή, παράγοντες όπως η χαμηλή αμοιβή και η κακή φήμη των Υπηρεσιών καθιστούν την προσπάθεια δύσκολη στην εφαρμογή της. Ειδικά όταν αναφερόμαστε στη πρόσληψη νέου προσωπικού υψηλών τυπικών προσόντων, εμφανίζονται περιπτώσεις όπου οι Δομές είσπραξης αδυνατούν να κρατήσουν τους υπαλλήλους αυτούς για μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς παρουσιάζονται φαινόμενα οικειοθελών παραιτήσεων.

Το γεγονός αυτό συντελεί στην αύξηση των δαπανών εκπαίδευσης του προσωπικού αφού, όσοι αποχωρούν αντικαθίστανται με νέους απασχολούμενους που χρίζουν επιμόρφωσης, καθώς επίσης και σε γενικότερες αναταράξεις στη λειτουργία των Οργανισμών, αφού αδυνατούν να διατηρήσουν τον απαιτούμενο αριθμό εργατικού δυναμικού που απαιτείται για την εκτέλεση των βασικών τους καθηκόντων.

¹⁷ Federaci3n de Servicios a la Ciudadan3a de Comisiones Obreras. Αποτελεί τον συνδικαλιστικό φορέα που εκπροσωπεί τους Δημοσίους υπαλλήλους της Ισπανίας, πλην του εκπαιδευτικού και νοσηλευτικού προσωπικού

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, το φαινόμενο των οικειοθελών αποχωρήσεων των υπαλλήλων υψηλών τυπικών προσόντων οδηγεί σε πολλές περιπτώσεις (όπως αυτή της Ελλάδος) σε κενό ικανών προσώπων να αναλάβουν τις θέσεις ευθύνης του Οργανισμού καθώς, η μακρά περίοδος μειώσεων των αποδοχών εντός του φορέα έχει ως αποτέλεσμα, οι αμοιβές του ιδιωτικού τομέα να καθίστανται ανταγωνιστικές (στην καλύτερη περίπτωση) ή μεγαλύτερες από αυτές των Δημόσιων Οργανισμών. Σαν αποτέλεσμα πλήττεται, όχι μόνο το επίπεδο του εργατικού δυναμικού, αλλά και το κύρος του ίδιου του φορέα, με την απασχόληση σε αυτόν να τείνει να προσδίδει ολοένα και χαμηλότερο κοινωνικό status.

Προς άμβλυνση αυτών των δυσλειτουργιών που προαναφέραμε, αλλά και προκειμένου να διατηρήσουν τη δυνατότητα εκτέλεσης των βασικών τους λειτουργιών, οι Υπηρεσίες εισπραξης Δημοσίων εσόδων του συνόλου των υπό έρευνα χωρών υιοθέτησαν οργανωτικές αλλαγές εντός της τελευταίας δεκαετίας που, ιδανικά, θα τους επιτρέψουν να λειτουργούν αποδοτικά και αποτελεσματικά, μέσα στο ασφυκτικό περιβάλλον συνεχούς μείωσης των διαθέσιμων πόρων και του απασχολούμενου προσωπικού, σε μία προσπάθεια να αυξήσουν την εισπραξιμότητα αλλά και να περιορίσουν, πλέον του κόστους μισθοδοσίας, το κόστος συλλογής των φόρων και κατά συνέπεια το συνολικό κόστος λειτουργίας των Δομών.

3.2 Η περίπτωση της Ισπανίας

Ο Κρατικός φορολογικός Οργανισμός της Ισπανίας (Agencia Estatal de Administración Tributaria, εφεξής ΑΕΑΤ) είναι ένας Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου που έχει ανατεθεί στο Υπουργείο Οικονομικών, μέσω του Υφυπουργού Οικονομικών. Δημιουργήθηκε με τον Νόμο του 1991 για τον Κρατικό Προϋπολογισμό και λειτούργησε από την 1η Ιανουαρίου 1992. Ο Φορολογικός Οργανισμός έχει το δικό του νομικό καθεστώς, γεγονός που του παρέχει ορισμένη αυτονομία ως προς το προσωπικό και τη δημοσιονομική διαχείριση.

Ο ΑΕΑΤ είναι υπεύθυνος για την αποτελεσματική λειτουργία των Εθνικών φορολογικών και τελωνειακών συστημάτων, καθώς και για τους πόρους που ανήκουν σε άλλες κρατικές Δημόσιες Διοικήσεις και την Ευρωπαϊκή Ένωση και που του έχουν ανατεθεί ως προς τη διαχείριση, βάσει νόμου ή άλλης συμφωνίας. Ωστόσο, δεν έχει καμία εξουσία αναφορικά με την σύνταξη και ερμηνεία των φορολογικών κανονισμών.

Προκειμένου να αποδοθεί ως μετρήσιμο μέγεθος το αποτέλεσμα των ενεργειών που ανέπτυξε η φορολογική Υπηρεσία ως προς την προώθηση της συμμόρφωσης, είτε αναφερόμαστε στη πρόληψη είτε στις ενέργειες ελέγχου, ένας από τους δείκτες είναι το ύψος των φόρων που εισπράχθηκαν από το Κράτος. Το 2018, τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα που διαχειρίζεται η Υπηρεσία έφτασαν τα 258,15 δισεκατομμύρια ευρώ, αυξημένα κατά 7,3% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Εκτιμάται από τη Διοίκηση της Υπηρεσίας ότι, χωρίς την εφαρμογή του νέου συστήματος VAT SII¹⁸, η αύξηση αυτή θα περιοριζόταν στο 5,7%.

Ένα μέρος της αρμοδιότητας είσπραξης των φόρων έχει ανατεθεί στις Αυτόνομες Κοινότητες¹⁹. Ο Νόμος 22/2009, ο οποίος διέπει το σύστημα χρηματοδότησης των Αυτόνομων Κοινοτήτων και των πόλεων με Καταστατικό Αυτονομίας²⁰ και που τροποποίησε μια σειρά φορολογικών κανονισμών, παρέχει σε αυτές το σύνολο ή μέρος των φορολογικών εσόδων που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της οικονομικής δραστηριότητας στην επικράτειά τους. Συγκεκριμένα, τις 31 Δεκεμβρίου 2018, αποδόθηκαν τα ακόλουθα ποσοστά είσπραξης:

- Προσωπικός Φόρος Εισοδήματος: 50%
- Φόρος Προστιθέμενης Αξίας: 50%

Ειδικοί φόροι:

- Φόρος μπύρας: 58%
- Φόρος κρασιού: 58%
- Φόρος ενδιάμεσων προϊόντων: 58%
- Φόρος για αλκοόλ και αλκοολούχα ποτά: 58%
- Φόρος επί των υδρογονανθράκων: 58% (γενικός συντελεστής), 100% (ειδικός και περιφερειακός συντελεστής)
- Φόρος επί των προϊόντων καπνού: 58%
- Ειδικός φόρος για ορισμένα μέσα μεταφοράς: 100%

¹⁸ Το σύστημα VAT SII αφορά σε άμεση παροχή πληροφοριών από τις επιχειρήσεις προς τη φορολογική Υπηρεσία. Από την 1η Ιουλίου 2017, οι εταιρείες οφείλουν να παρέχουν στο ηλεκτρονικό γραφείο της Ισπανικής φορολογικής Υπηρεσίας τις πληροφορίες τιμολόγησης κάθε 8 ημέρες, σύμφωνα με τα πρότυπα που ορίζει το λογισμικό

¹⁹ Βάσει του Συντάγματος του 1978, η Ισπανία διαιρείται σε 17 Αυτόνομες Κοινότητες, οι οποίες είναι αρμόδιες για την εκπαίδευση (σε όλες τις βαθμίδες και τα πανεπιστήμια), την υγεία, την κοινωνική πρόνοια, τον πολιτισμό, την αστική και αγροτική ανάπτυξη, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις και για τη νομοθέτηση πολιτικής

²⁰ Υπάρχουν δύο Αυτόνομες Πόλεις, η Θέουτα και η Μελίγια

- Φόρος κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας: 100%

Εκτός από τα παραπάνω, η φορολογική Υπηρεσία διανέμει στις Αυτόνομες Κοινότητες το 100% των εσόδων από το φόρο δραστηριοτήτων τυχερών παιχνιδιών, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένους τύπους παιχνιδιών που παίζονται ηλεκτρονικά, χρησιμοποιώντας υπολογιστές ή διαδικτυακά, καθώς και το 100% της εισπραξης του φόρου καταθέσεων σε πιστωτικά Ιδρύματα. Τα έσοδα από αυτά τα δύο στοιχεία δεν περιλαμβάνονται στα στοιχεία εισπραξης φόρων από το Κράτος.

Ο ΑΕΑΤ αναπτύσσει ένα σύνολο ενεργειών, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν οι ακόλουθες:

- Την εισπραξη και διαχείριση των φόρων, οι οποίοι αντιστοιχούν στο Κράτος, κυρίως το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, το φόρο προστιθέμενης αξίας και ορισμένους ειδικούς φόρους
- Τη συλλογή ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Την τελωνειακή διαχείριση και την καταστολή του λαθρεμπορίου, καθώς και την ασφάλεια στην εφοδιαστική αλυσίδα
- Την εκτελεστική εισπραξη εσόδων για λογαριασμό της Γενικής Διοίκησης του Κράτους, καθώς και για Δημόσιους Φορείς που συνδέονται ή εξαρτώνται από αυτή
- Την εισπραξη ορισμένων χρεών τοπικών οντοτήτων και αυτόνομων κοινοτήτων, όταν αυτό προκύπτει κατόπιν συμφωνίας
- Τη συνδρομή και την συνεργασία με άλλα Κράτη - μέλη ή τρίτες χώρες με τις οποίες έχει συμφωνηθεί συνέργεια για την εφαρμογή των φόρων
- Τη συνεργασία στη δίωξη ορισμένων εγκλημάτων, κυρίως εγκλημάτων κατά των συμφερόντων του Δημοσίου, του λαθρεμπορίου και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες
- Την πρόβλεψη των φορολογικών εσόδων, καθώς και την παρακολούθηση και ανάλυση της εισπραξης και της προετοιμασίας των στατιστικών φορολογικής βάσης
- Τη συνεργασία με άλλες Δημόσιες Διοικήσεις σε διάφορες πτυχές της διαχείρισης του φορολογικού συστήματος και την ανταλλαγή πληροφοριών.

Τα Διοικητικά Όργανα του ΑΕΑΤ είναι ο Πρόεδρος (ο οποίος είναι ο εκάστοτε Υφυπουργός Οικονομικών) και ο Γενικός Διευθυντής. Καθήκον του Προέδρου είναι η εκτελεστική διαχείριση της φορολογικής Υπηρεσίας και η νομική εκπροσώπησή της σε κάθε είδους πράξη ή σύμβαση, ενώ ο Γενικός Διευθυντής διαχειρίζεται τη λειτουργική καθημερινότητα της Υπηρεσίας.

Τα συμβουλευτικά όργανα της Διοίκησης της Φορολογικής Υπηρεσίας είναι η Μόνιμη Διευθύνουσα Επιτροπή και η Συντονιστική Επιτροπή Περιφερειακής Διαχείρισης. Στη Μόνιμη Διευθύνουσα Επιτροπή προεδρεύει ο Πρόεδρος της Φορολογικής Υπηρεσίας ή, εν απουσία του, ο Γενικός Διευθυντής, ο οποίος είναι Αντιπρόεδρος. Όλοι οι Διευθυντές των Τμημάτων και Υπηρεσιών της Φορολογικής Υπηρεσίας αποτελούν μέρος αυτής της Επιτροπής, καθώς και ο Κεντρικός Αντιπρόσωπος για τους μεγάλους φορολογούμενους και ο Ειδικός Αντιπρόσωπος για τη Μαδρίτη.

Στη Συντονιστική Επιτροπή Περιφερειακής Διαχείρισης προεδρεύει ο Γενικός διευθυντής της Φορολογικής Υπηρεσίας και απαρτίζεται από τα μέλη της Μόνιμης Διευθύνουσας Επιτροπής, καθώς και από τον κεντρικό αντιπρόσωπο για τους μεγάλους φορολογούμενους και από όλους τους ειδικούς αντιπροσώπους της Υπηρεσίας.

Η δομή του ΑΕΑΤ βασίζεται σε ένα οργανωτικό μοντέλο λειτουργικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών υποστήριξης. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι λειτουργικές Υπηρεσίες απαρτίζονταν από 17 Περιφερειακά γραφεία - ένα για κάθε Αυτόνομη Κοινότητα - και 39 επαρχιακά γραφεία, αποτελούμενα από 191 τοπικά γραφεία και 31 Τελωνειακές Υπηρεσίες. Η τάση προς τον περιορισμό των λειτουργικών Υπηρεσιών του ΑΕΑΤ καθίσταται εμφανής εάν συγκρίνουμε τα νούμερα που παρουσιάζονται στο οργανόγραμμα του 2018, με αυτά του οργανογράμματος του έτους 2009. Από την παράθεση των στοιχείων προκύπτει ότι, σε μία περίοδο εννέα ετών, τα επαρχιακά γραφεία μειώθηκαν κατά 12 (από 51 το 2009 σε 39 το 2018), τα τοπικά γραφεία κατά 12 (από 203 το 2009 σε 191 το 2018) και οι Τελωνειακές Υπηρεσίες κατά 5 (από 36 το 2009 σε 31 το 2018).

Το 2006, δημιουργήθηκε η Κεντρική Υπηρεσία μεγάλων φορολογουμένων, προκειμένου να συντονίσει τις φορολογικές υποθέσεις που αφορούν στους μεγάλους φορολογούμενους σε εθνικό επίπεδο και να βελτιώσει την εποπτεία της Υπηρεσίας σε αυτές τις περιπτώσεις.

Η ουσιαστική μεταβολή στην οργανωτική δομή της Υπηρεσίας παρ' όλα αυτά ήρθε το 2009, με την δημιουργία του Ανώτερου Συμβουλίου για το Συντονισμό και τη Διαχείριση των Φόρων, το οποίο εισήχθη ως συλλογικό όργανο από την 1η Ιανουαρίου 2010. Αυτό αποτελείται από εκπροσώπους της κρατικής Φορολογικής Διοίκησης, των Αυτόνομων Κοινοτήτων και των πόλεων με Καταστατικό Αυτονομίας. Ο πρόεδρος της Φορολογικής Υπηρεσίας προεδρεύει του Σώματος, ενώ περιλαμβάνει τον Γενικό Διευθυντή ως πρώτο Αντιπρόεδρο, πέντε εκπροσώπους της φορολογικής Υπηρεσίας,

μέλη του Υπουργείου Οικονομικών, το Γενικό Γραμματέα της Διεύθυνσης Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και εκπροσώπους από καθεμία από τις Αυτόνομες Κοινότητες και τις πόλεις με Καταστατικό Αυτονομίας, ένα από τα οποία διορίζεται στη θέση του δευτέρου Αντιπροέδρου κάθε χρόνο (Agencia Tributaria official website, n.d.).

Επί της ουσίας, η εισαγωγή του Συμβουλίου στο οργανόγραμμα της Υπηρεσίας αποτελεί σημαντική αλλαγή, καθώς αυτό λειτουργεί ως Διοικητικό Συμβούλιο της Δομής, συμβάλλοντας στο συντονισμό των ενεργειών της ΑΕΑΤ, ενισχύοντας παράλληλα στην ευελιξία αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων.

Αν θεωρήσουμε ότι, η επιτυχία ή αποτυχία των αλλαγών αυτών αποτυπώνεται ως μετρήσιμο μέγεθος μέσω της επίτευξης ανοδικής τάσης στα ποσοστά είσπραξης των φόρων, τότε το εγχείρημα της Ισπανίας κρίνεται μάλλον ως επιτυχημένο. Βάσει των στοιχείων που παρατίθενται στον πίνακα 3.2 και το διάγραμμα 3.4, τα φορολογικά έσοδα της χώρας ως ποσοστό του Α.Ε.Π. για τα έτη 2008 και 2009 εμφανίζουν ισχυρή πτωτική τάση, γεγονός που μάλλον θα πρέπει να αποδοθεί κατά κύριο λόγο στην παγκόσμια οικονομική κρίση, που έπληξε και τον Ευρωπαϊκό Νότο.

Σε αυτή την έντονα καθοδική πορεία, η Ισπανία φαίνεται να βρίσκει λύσεις καθώς, με αφετηρία το έτος 2009, εμφανίζει αξιοσημείωτη ανάκαμψη. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, από το 17,7% φορολογικών εσόδων προς Α.Ε.Π. το 2009, φτάνει να επιτυγχάνει ποσοστό 22,9% το 2018, εξακολουθεί παρόλα αυτά να κινείται κάτω από τον μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και τον αντίστοιχο των 19 της Ευρωζώνης για το ίδιο έτος. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η περίοδος κατά την οποία επετεύχθη η ανοδική πορεία των εσόδων συμπίπτει με τις προαναφερόμενες αλλαγές στη δομή του ΑΕΑΤ, καθώς και με την εισαγωγή καινοτομιών, όπως του συστήματος VAT SII.

3.3 Η περίπτωση της Ιταλίας

Η Ιταλία πραγματοποίησε πρόσφατα μια σειρά από εξαιρετικά σημαντικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης και της φορολογικής Διοίκησης. Μετά από αίτημα του Ιταλού Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών Pier Carlo Padoan²¹, ο ΟΟΣΑ (OECD, 2016) και το ΔΝΤ (International Monetary Fund, 2015) πραγματοποίησαν ανεξάρτητες αξιολογήσεις αναφορικά με τη λειτουργία της

²¹ Ο Pier Carlo Padoan είναι Ιταλός οικονομολόγος που υπηρέτησε ως Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών της Ιταλίας από το 2014 έως το 2018

φορολογικής Διοίκησης της Ιταλίας, όπου και τόνισαν σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με τη φορολογική συμμόρφωση και την είσπραξη.

Οι εκθέσεις, οι οποίες οριστικοποιήθηκαν και δημοσιεύθηκαν στις αρχές του 2016, περιείχαν συστάσεις βάσει μιας διεξοδικής συγκριτικής με άλλες Χώρες αξιολόγησης. Και οι δύο καταλήγουν σε παρόμοια ευρήματα, κυρίως στο ότι, οι λειτουργίες της φορολογικής Διοίκησης στην Ιταλία, ήταν κατακερματισμένες σε πολλά σώματα. Διαπιστώθηκε επίσης ότι, η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της φορολογικής και τελωνειακής Διοίκησης επικεντρωνόταν κυρίως σε λειτουργικά ζητήματα. Ως εκ τούτου, προτάθηκε η παροχή πολιτικής εποπτείας στη φορολογική Διοίκηση σε πιο στρατηγικά ζητήματα και ταυτόχρονα, μετατόπιση του επίκεντρου της συνεργασίας στα αποτελέσματα που παρουσιάζουν οι Υπηρεσίες.

Επιπλέον, στις εκθέσεις εντοπίστηκαν ορισμένες νομοθετικές αλλαγές που, με την πάροδο του χρόνου περιόριζαν την αυτονομία των φορολογικών και των τελωνειακών Οργανισμών, ειδικότερα σχετικά με τις πολιτικές πρόσληψης και εσωτερικών προαγωγών. Οι εκθέσεις υπογράμμισαν τη σημασία της αποκατάστασης της αυτονομίας των οργανισμών, ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ταχέως μεταβαλλόμενες προκλήσεις του φορολογικού συστήματος.

Ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ διαπίστωσαν μια πορεία συνεχούς βελτίωσης στην είσπραξη των φόρων από τη δημιουργία της Equitalia²² και έπειτα, υπογράμμισαν όμως διαδικαστικά ζητήματα που επηρέασαν τη συνολική ακεραιότητα του αποθέματος φορολογικών χρεών, καθώς επίσης και ότι, οι εξουσίες της Equitalia στην επιβολή της είσπραξης των φορολογικών χρεών ήταν περιορισμένες, ευνοώντας μια κουλτούρα «εκούσιας αποφυγής πληρωμής», η οποία, κατά κάποιον τρόπο, θεωρήθηκε υπεύθυνη για το υψηλό εκκρεμές χρέος.

Προτάθηκε να δοθεί προτεραιότητα σε μια αποτελεσματική πολιτική διαγραφής φορολογικών χρεών και να ληφθούν πρωτοβουλίες προκειμένου να διασφαλιστεί ότι, η λειτουργία της συλλογής των φορολογικών χρεών είναι πλήρως και εγκαίρως

²² Η Equitalia ήταν η κρατική εταιρεία είσπραξης φόρων της Ιταλίας. Δημιουργήθηκε το 2007, προκειμένου να αντικαταστήσει όλες τις ιδιωτικές εταιρείες που ήταν προηγουμένως υπεύθυνες για την είσπραξη. Το 2011, τα κέρδη της Equitalia ανήλθαν σε 1,10 δισ. ευρώ, με τα 1,03 δισ. ευρώ να προέρχονται από το ασφάλιστρο προμήθειας 9% που χρέωνε επί των οφειλών των φορολογούμενων. Ανήκε, κατά 51% στην Agenzia delle entrate (Υπηρεσία είσπραξης φορολογικών εσόδων) και κατά 49% στο Istituto nazionale della previdenza sociale (Εθνικό Ινστιτούτο κοινωνικής ασφάλισης). Από την 1η Ιουλίου 2017 οι εταιρείες του ομίλου Equitalia διαλύονται (εκτός από την Equitalia Giustizia). Η άσκηση των λειτουργιών που σχετίζονται με την είσπραξη ανατίθεται πλέον στη νεοσυσταθείσα Agenzia delle entrate-Riscossione, στην οποία θα αναφερθούμε στη συνέχεια

ενημερωμένη για τις περιπτώσεις όπου, οι υποχρεώσεις των φορολογουμένων έχουν πληρωθεί ή διαγραφεί.

Ταυτόχρονα, υπογραμμίστηκε η σημασία της παροχής κατάλληλων εξουσιών στις Υπηρεσίες είσπραξης, σύμφωνα με τα πεπραγμένα σε άλλες χώρες. Από τη δημοσίευση των εκθέσεων του ΟΟΣΑ και του ΔΝΤ, η Ιταλία συνέχισε να επανεξετάζει την οργανωτική δομή της φορολογικής της Διοίκησης, με στόχο την εξασφάλιση μεγαλύτερου συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορολογικών Αρχών. Η κριτική είχε ως αποτέλεσμα μια σειρά διαρθρωτικών και οργανωτικών αλλαγών, καθώς και δράσεις για την βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης και είσπραξης.

Τον Νοέμβριο του 2016, δημιουργήθηκε μια ειδική ομάδα (tavolo permanente) για το συντονισμό της φορολογικής Διοίκησης. Η ομάδα εργασίας παρέχει ένα μόνιμο σημείο επικοινωνίας προκειμένου να συζητούνται τα προβλήματα του φορολογικού συστήματος και να προσδιορίζονται οι ενέργειες προς την αντιμετώπιση τους. Βάσει της διαδικασίας αυτής, διαμορφώνονται οι κατευθυντήριες γραμμές, που οροθετούνται σε ετήσια βάση και θέτουν τους γενικούς, αλλά και ειδικότερους στόχους της Υπηρεσίας.

Επιπλέον, οι ισχύοντες κανόνες Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού τροποποιήθηκαν, ώστε να παρέχουν μεγαλύτερη αυτονομία στο φορολογικό και τον τελωνειακό Οργανισμό. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις προωθήθηκαν μετά από μια μεγάλη περίοδο στασιμότητας, κατά την οποία οι Οργανισμοί έπρεπε να λειτουργήσουν χωρίς την ύπαρξη μεγάλου αριθμού Διευθυντικών Στελεχών.

Πιο συγκεκριμένα, οι Υπηρεσίες μπορούν πλέον να καθορίσουν ενδιάμεσες θέσεις μεταξύ της Διοίκησης και του προσωπικού. Αυτές οι θέσεις καλύπτουν τομείς όπου απαιτείται υψηλού επιπέδου εμπειρία και τεχνογνωσία, ενώ είναι διαθέσιμες για τα μέλη του προσωπικού που έχουν τουλάχιστον πέντε χρόνια εμπειρίας. Η πρόσβαση βασίζεται σε μια εσωτερική διαδικασία επιλογής, που λαμβάνει υπόψη τις αξιολογήσεις απόδοσης των προηγούμενων ετών.

Κάτοχοι αυτών των θέσεων μπορούν να εκδίδουν ορισμένες Διοικητικές πράξεις (τις οποίες, μέχρι πρότινος εξέδιδε αποκλειστικά η Διοίκηση) και να εκτελούν ορισμένες περιορισμένες λειτουργίες διαχείρισης. Αναμένεται ότι, αυτή η διαδικασία θα επιτρέψει στους οργανισμούς να προσλάβουν, να διατηρήσουν και να προωθήσουν το εξειδικευμένο προσωπικό τους.

Επιπλέον, οι Υπηρεσίες μπορούν να προσλαμβάνουν Διευθυντές μέσω Δημόσιων Διαγωνισμών με βάση τα τυπικά τους προσόντα, αλλά και μέσω εξετάσεων.

Αυτές οι εξετάσεις δεν βασίζονται αποκλειστικά στο γενικό ανταγωνισμό, αλλά επικεντρώνονται σε τεχνικά θέματα που σχετίζονται με τις θέσεις που πρέπει να καλυφθούν. Τα γενικά κριτήρια καθορίζονται από Διάταγμα του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών από κοινού με τον Υπουργό Δημοσίας Διοίκησης, ενώ τα κριτήρια καθορίζονται από τον αρμόδιο Οργανισμό. Έως 50% των θέσεων μπορεί να δεσμευτεί για υφιστάμενα μέλη του προσωπικού που πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις.

Αυτές οι αλλαγές αναμένεται να επιτρέψουν στους Οργανισμούς τη στόχευση των ιδιαίτερων αναγκών τους κατά την επιλογή του προσωπικού, αλλά και να διασφαλίσουν κάποια σχετική ελευθερία στις εσωτερικές πολιτικές προώθησης.

Παράλληλα με τη μεταρρύθμιση των κανόνων Διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, ο Οργανισμός εσόδων έχει υποστεί σημαντική εσωτερική αναδιοργάνωση. Οργανώνεται πλέον σε τρεις υποδιαιρέσεις, ενώ άλλες λειτουργίες όπως ο εσωτερικός έλεγχος, η διαχείριση των νομικών υποθέσεων και η νομοθετική υποστήριξη αναφέρονται απευθείας στο Διοικητή. Ο νέος οργανισμός περιλαμβάνει:

- Το τμήμα των φορολογουμένων, το οποίο είναι δομημένο ανά τύπο, προκειμένου να ικανοποιήσει διαφορετικές ανάγκες και να αναπτύσσει στοχευμένες δράσεις. Οι τύποι των φορολογουμένων είναι: ιδιώτες, αυτοαπασχολούμενοι, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μεγάλοι φορολογούμενοι και διεθνείς. Κάθε τομέας περιλαμβάνει λειτουργίες που σχετίζονται με την παροχή συμβουλών στους φορολογούμενους, ανάλυση κινδύνου και οργάνωση ελέγχων.
- Το τμήμα υπηρεσιών, το οποίο επικεντρώνεται σε δραστηριότητες front-office. Αυτές περιλαμβάνουν το σχεδιασμό και έκδοση των σχετικών εντύπων, την επεξεργασία δεδομένων, την παροχή διαδικτυακών υπηρεσιών, το κτηματολόγιο, καθώς και άλλες υπηρεσίες που σχετίζονται με ακίνητα.
- Το τμήμα διαχείρισης πόρων, που αφορά σε οριζόντιες υπηρεσίες όπως IT, οικονομικό έλεγχο, προγραμματισμό, διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού και ακινήτων (Agencia Entrate, n.d.).

Πέραν των αλλαγών που πραγματοποιήθηκαν στον οργανισμό Εσόδων, αντίστοιχης έκτασης μεταρρυθμίσεις έλαβαν χώρα και στον εισπρακτικό μηχανισμό. Οι εταιρείες του ομίλου Equitalia, αφού πρώτα αναδιοργανώθηκαν, μετετράπησαν σε Δημόσια οικονομική οντότητα, την Agenzia delle Entrate-Riscossione. Η Υπηρεσία συλλογής βρίσκεται υπό την επίβλεψη του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και ανήκει εξ ολοκλήρου στον Οργανισμό εσόδων, ο Διοικητής του οποίου είναι επίσης ο Πρόεδρος της Υπηρεσίας Συλλογής και μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης. Αυτή η νέα

οργανωτική δομή διασφαλίζει το συντονισμό στην κορυφή και παρέχει μεγαλύτερη λειτουργική ευελιξία.

Ορισμένες νέες δυνατότητες έχουν αποδοθεί στη νέουσταθείσα Υπηρεσία Συλλογής. Αρχικά, ως οντότητα που έχει καθοριστική σημασία για τον Οργανισμό Εσόδων, είναι πλέον σε θέση να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες και τις βάσεις δεδομένων του τελευταίου. Αυτό καθιστά ευκολότερη την εξακρίβωση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης των φορολογουμένων και επομένως επιτρέπει την πιο αποτελεσματική χρήση των πόρων του Οργανισμού Συλλογής. Η πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες επιτρέπει τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης στις περιπτώσεις τυχόν κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών ή μέρος του μισθού που λαμβάνεται από τον εργοδότη.

Περαιτέρω, ενώ στο παρελθόν ίσχυε ακατάσχετο όριο για την αξία κάθε ακινήτου ξεχωριστά, τώρα αναφέρεται ότι το κατώτατο όριο ισχύει για το σύνολο της ακίνητης περιουσίας του φορολογούμενου. Αυτό εξαλείφει τη δυνατότητα αποφυγής εξόφλησης των οφειλών των ιδιοκτητών οι οποίοι, χωρίζοντας τα περιουσιακά τους στοιχεία, απέφευγαν την κατάσχεση.

Επιπλέον, παρατηρούνται σημαντικές δράσεις, που βρίσκονται σε εξέλιξη. Η κυριότερη αυτών, είναι ο ανασχεδιασμός των ψηφιακών εργαλείων που χρησιμοποιεί η φορολογική Διοίκηση, με στόχο την παροχή πιο φιλικών προς τον χρήστη υπηρεσιών. Οι διαδικτυακές υπηρεσίες βελτιώνονται, όπως φαίνεται από τη συνεχή αύξηση των χρηστών.

Για παράδειγμα, το 2017, το 92% όλων των αιτημάτων σχετιζόμενα με το μητρώο ακινήτων έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά, ενώ 6 από τα 10 συμβόλαια ενοικίασης έχουν καταχωρηθεί on-line. Περισσότεροι από 8.000 φορολογούμενοι έχουν υποβοηθηθεί μέσω του καναλιού που διαθέτει η Υπηρεσία εσόδων στο Facebook. Επιπλέον, μεταξύ του 2016 και του 2017, ο τελωνειακός οργανισμός μείωσε το χρόνο εξυπηρέτησης, έτσι ώστε το 92,6% των συναλλαγών να πραγματοποιούνται σε διάστημα μεταξύ 12 δευτερολέπτων και 5 λεπτών (πριν από την εισαγωγή του e-file ο μέσος όρος, ήταν 84,3%) (Ministero dell' Economia e delle Finanze, 2018).

Το σύνολο των προαναφερόμενων μεταβολών έλαβαν χώρα στο πολύ πρόσφατο παρελθόν, ενώ κάποιες από αυτές είναι ακόμη σε εξέλιξη. Ως εκ τούτου, είναι αδύνατο να επηρεάσουν τα φορολογικά έσοδα της χώρας ως προς το Α.Ε.Π., όπως αυτά αποτυπώνονται στον πίνακα 3.3 και στο διάγραμμα 3.5 (παρατίθενται στο παράρτημα

στοιχεία έως το 2018, ενώ οι αλλαγές που παρουσιάζονται παραπάνω, εφαρμόστηκαν αρχής γενομένης από το έτος 2017).

Αξίζει παρόλα αυτά να σημειωθεί ότι, τα φορολογικά έσοδα της Ιταλίας ως ποσοστό του Α.Ε.Π. κινούνται εμφανώς πάνω από τον μέσο όρο του αντίστοιχου δείκτη για το σύνολο των 28 χωρών της Ε.Ε. και αυτού για τις 19 χώρες της Ευρωζώνης. Είναι επίσης σημαντικό να αναφέρουμε ότι, τα φορολογικά έσοδα της Ιταλίας για το 2018, σε απόλυτους αριθμούς, παρουσιάζονται αυξημένα κατά 3,911δισ ευρώ σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα για το έτος 2016 (World Bank, n.d.).

3.4 Η περίπτωση της Κύπρου

Οι κύριες αναταράξεις που δημιούργησε η παγκόσμια οικονομική κρίση διαφέρουν χρονικά στη περίπτωση της Κύπρου, σε σχέση με τις υπόλοιπες υπό έρευνα Χώρες καθώς, στις 13 Μαρτίου 2012, ο οίκος αξιολόγησης Moody's μείωσε την πιστοληπτική ικανότητα της Κύπρου, προειδοποιώντας ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση θα πρέπει να εισάγει επιπλέον κεφάλαια στις τράπεζές της για να καλύψει τις ζημίες που προκλήθηκαν μέσω της ανταλλαγής χρεών της Ελλάδος.

Στις 25 Ιουνίου 2012, την ημέρα που ο οίκος Fitch υποβάθμισε τα ομόλογα που εκδόθηκαν από την Κύπρο στην κατηγορία BB +, η οποία τα αποκλείει από την αποδοχή τους ως εγγύηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Κυπριακή Κυβέρνηση ζήτησε τη διάσωση από την Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας²³ ή τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (Wilson, 2012).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συμφώνησαν τελικά σε ένα πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής με τις Κυπριακές Αρχές στις 2 Απριλίου 2013. Στα πλαίσια της συμφωνίας αυτής παρατηρήθηκε ότι, το εξαιρετικό χαρακτηριστικό της διαχείρισης των εσόδων της Χώρας, ήταν ο διαχωρισμός του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, υπεύθυνο για τους Άμεσους φόρους, και της Υπηρεσίας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, το οποίο διαχειρίζεται το ΦΠΑ. Η Κύπρος ήταν το μόνο Κράτος - μέλος της ΕΕ με αυτό το είδος διαίρεσης, το οποίο θεωρήθηκε ότι δυσχεραίνει τη συμμόρφωση των φορολογουμένων. Σύμφωνα με τους Θεσμούς, η διαίρεση αυτή, πέραν του ότι οδηγούσε σε άσκοπα

²³ Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Stability Mechanism - ESM) είναι ένα μόνιμο πρόγραμμα χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα μέλη της Ευρωζώνης, το οποίο διαδέχτηκε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης. Τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 2013, όταν επικυρώθηκε από τα Κράτη - μέλη της Ευρωζώνης

υψηλό διοικητικό φόρτο για τους φορολογούμενους (λόγω διαφορετικών διαδικασιών για τη πληρωμή, την επίλυση διαφορών κ.λπ.), καθιστούσε δύσκολη την πλήρη εικόνα των μεμονωμένων φορολογουμένων, ιδίως λόγω της έλλειψης συστηματικής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των δύο Υπηρεσιών.

Γενικότερα, θεωρήθηκε ότι δεν υπήρχε ολοκληρωμένη στρατηγική συμμόρφωσης, γεγονός που οδηγούσε σε διόγκωση της σκιώδους οικονομίας που, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, ήταν από τις μεγαλύτερες στην Ε.Ε. Επιπλέον παρατηρήθηκε ότι, η ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων και η αυτοαξιολόγηση δεν χρησιμοποιούνταν ευρέως, και ότι, λόγω της έλλειψης Διοικητικών εξουσιών επιβολής, η αναγκαστική εκτέλεση βασιζόταν σε μεγάλο βαθμό σε δικαστικές διαδικασίες, με αποτέλεσμα σημαντικά ποσά εκκρεμών φόρων.

Τέλος, παρατηρήθηκε από τους Θεσμούς περιορισμένη ή καθόλου δραστηριότητα δίωξης. Ειδικότερα, παρουσιαζόταν παντελής έλλειψη ποινικών διώξεων για φοροδιαφυγή.

Βασιζόμενοι στις παραπάνω παρατηρήσεις, οι Θεσμοί πρότειναν μια ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας και της σχέσης κόστους - αποτελεσματικότητας, ιδίως μέσω της αναθεώρησης της λειτουργικής οργάνωσης των Δημοσίων Υπηρεσιών, καθώς και τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης εσόδων, με ιδιαίτερο στόχο τη βελτίωση της διαδικασίας συλλογής των φόρων (European Commission, 2013).

Με αυτά τα δεδομένα, η Κυπριακή Κυβέρνηση προχώρησε στη ψήφιση του Ν. 70(I)/2014, με τον οποίο συνενώνονται οι δύο Υπηρεσίες (του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, και της Υπηρεσίας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας) σε ένα ενιαίο Φορέα, το Τμήμα Φορολογίας. Ο νεοσύστατος Φορέας καθίσταται υπεύθυνος για την εφαρμογή των νομοθεσιών που αφορούν την Άμεση Φορολογία και την Έμμεση Φορολογία Φ.Π.Α., την είσπραξη των Κρατικών εσόδων που απορρέουν από τις νομοθεσίες αυτές, την εφαρμογή των συμβάσεων για αποφυγή της Διπλής Φορολογίας μεταξύ Κύπρου και άλλων Κρατών, την ανταλλαγή πληροφοριών σε φορολογικά θέματα με βάση Ευρωπαϊκές Οδηγίες και άλλες Διεθνείς Συμβάσεις.

Η ενοποίηση των δύο Φορολογικών Τμημάτων γίνεται σταδιακά και δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Ήδη, από τον Φεβρουάριο του 2015, λειτουργεί ενοποιημένο το Επαρχιακό Γραφείο Αμμοχώστου. Από το Μάρτιο 2019, ξεκίνησε η λειτουργία του Ενοποιημένου Επαρχιακού Γραφείου του Τμήματος στην επαρχία Λάρνακας, ενώ εντός

του 2020 αναμένεται να ολοκληρωθεί η μεταστέγαση του ενοποιημένου Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας.

Επικεφαλής της νέας Δομής ορίζεται ο Έφορος Φορολογίας, ο οποίος υπάγεται διοικητικά στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, προτείνεται από τον Υπουργό Οικονομικών και διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού προηγουμένως έχει εξασφαλιστεί η γραπτή συγκατάθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Ο Έφορος Φορολογίας είναι υπεύθυνος για την πιστή, αποτελεσματική και αμερόληπτη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και για την υποβολή, έως το τέλος Μαΐου κάθε έτους, έκθεσης αναφορικά με τις εργασίες και την απόδοση του Τμήματος Φορολογίας για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Η Υπηρεσία είναι οργανωμένη στη βάση των λειτουργιών της και αποτελείται από τρεις βασικούς Τομείς:

- Τον τομέα Σχεδιασμού και Παρακολούθησης
- Τον τομέα Επιχειρησιακών Λειτουργιών
- Τον τομέα Νομικών και Διεθνών Υποθέσεων και άλλων Κεντρικών Μονάδων Υποστήριξης

Επικεφαλής του κάθε τομέα τοποθετείται ένας βοηθός Έφορος Φορολογίας, ο οποίος υπάγεται διοικητικά στον Έφορο Φορολογίας και διορίζεται με την ίδια διαδικασία²⁴. Εκτός των τριών βασικών τομέων οργάνωσης, στη δομή της Υπηρεσίας συμπεριλαμβάνονται, η Μονάδα Υποστήριξης της Διευθυντικής Ομάδας & Στρατηγικών Έργων και η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, οι οποίες υπάγονται απευθείας στον Έφορο Φορολογίας. Τα Γραφεία Μεγάλων Φορολογουμένων Λευκωσίας και Λεμεσού, με έναρξη λειτουργίας από τις αρχές του 2015, υπάγονται στον τομέα Επιχειρησιακών Λειτουργιών.

Πέραν της λειτουργικής αναδιοργάνωσης, η συμφωνία της Κυπριακής Κυβέρνησης με τους Θεσμούς οδήγησε σε σημαντικές αλλαγές στη νομοθεσία που προβλέπει την ανάθεση διοικητικών εξουσιών επιβολής στον Οργανισμό είσπραξης. Πιο συγκεκριμένα, έως και τον Ιούνιο του 2014, η εφαρμογή της αναγκαστικής

²⁴ Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, η διαδικασία που προβλέπεται στον ιδρυτικό Νόμο του Τμήματος Φορολογίας για το διορισμό του Εφόρου Φορολογίας και των βοηθών Εφόρων Φορολογίας, δεν ήταν κάτι σύνηθες για την Κυπριακή Δημοκρατία. Μάλιστα, στις 16 Μαρτίου 2020, εκδόθηκε απόφαση από το Διοικητικό Δικαστήριο της Κύπρου που ακυρώνει τους διορισμούς αυτούς, κρίνοντας ως αντισυνταγματική τη Νομοθεσία επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση διορισμού από το Υπουργικό Συμβούλιο, επί της λογικής ότι οι διορισμοί έπρεπε να γίνουν από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (αριθμός υπόθεσης 636/2016)

εκτέλεσης λειτουργούσε βάσει ενός απαρχαιωμένου Νόμου του 1962 (Ο περί Εισπράξεως Φόρων Νόμος 31/1962).

Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του προαναφερθέντος Νόμου, αλλά και η επιμέλεια που επέδειξαν οι Κυπριακές φορολογικές Αρχές στην εφαρμογή της αναγκαστικής εκτέλεσης, καταδεικνύεται από το γεγονός ότι, από τη συμφωνία επί του προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής και εντεύθεν, ο Νόμος περί εισπράξεως φόρων τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε πέντε φορές (Ν.80(I)/2014, Ν.214(I)/2015), Ν.132(I)/2017, Ν.22(I)/2019, και Ν.156(I)/2019), παρέχοντας στο Τμήμα Φορολογίας τα κατάλληλα εργαλεία προκειμένου να επιτύχει την επιδίωξη της είσπραξης των καθυστερούμενων οφειλών.

Με τον τρόπο αυτό, ενισχύθηκαν οι εξουσίες των φορολογικών Αρχών για την εξασφάλιση καταβολής των ανεξόφλητων φορολογικών υποχρεώσεων μέσω της δέσμευσης και κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών, της δήμευσης κινητής περιουσίας και της εγγραφής εμπράγματος βάρους σε ακίνητη ιδιοκτησία χωρίς την μεσολάβηση του Δικαστηρίου.

Στις αλλαγές επί της Νομοθεσίας κατά το ίδιο διάστημα, συμπεριλαμβάνονται και συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, που σκοπό έχουν την προσέλκυση επενδύσεων και την εισαγωγή νέων κεφαλαίων. Πιο συγκεκριμένα, εισήχθησαν:

- Ο Νόμος 116(I)/2015, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από το φορολογικό έτος 2015. Σκοπός του Νόμου είναι να παραχωρείται στις επιχειρήσεις έκπτωση επί των νέων κεφαλαίων που εισάγονται και κρατούνται στην επιχείρηση, ώστε να ενθαρρυνθεί η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με την εισαγωγή νέων κεφαλαίων σε αντικατάσταση του δανεισμού
- Ο Νόμος 187(I)/2015, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από το φορολογικό έτος 2015, εξαιρουμένων κάποιων διατάξεων αυτού. Κύριος σκοπός του Νόμου είναι η παροχή φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων στην Κύπρο και η εναρμόνιση με Ευρωπαϊκή Οδηγία σχετικά με το κοινό Φορολογικό καθεστώς το οποίο ισχύει για τις μητρικές και τις θυγατρικές εταιρείες διαφορετικών Κρατών - μελών
- Ο Νόμος 135(I)/2016, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από το φορολογικό έτος 2017 και ισχύει για τρία χρόνια με δυνατότητα επέκτασής του. Κύριος σκοπός του Νόμου είναι η παροχή φορολογικών κινήτρων για την επένδυση από φυσικά πρόσωπα σε καινοτόμες επιχειρήσεις
- Ο Νόμος περί Φορολογίας Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Ν.86(I)/2016), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από το έτος 2016. Σκοπός του Νόμου ήταν η χορήγηση τέτοιας

έκπτωσης ώστε να μειώνεται σημαντικά η φορολογία, καθώς επίσης και η κατάργηση του φόρου από το έτος 2017 και εντεύθεν

- ο Ο Νόμος 165(I)/2017, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από τις 24/11/2017. Σκοπός του Νόμου είναι η επέκταση της πρόνοιας για παροχή αυξημένων κεφαλαιουχικών εκπτώσεων για επενδύσεις σε επιχειρηματικά περιουσιακά στοιχεία που πραγματοποιούνται κατά τα φορολογικά έτη 2017 και 2018

- ο Ο Νόμος 122 (I)/2018, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από τις 30/7/2018. Σκοπός του Νόμου είναι η παροχή φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση και εγκατάσταση επενδυτικών ταμείων στην Κύπρο.

Η περίπτωση της Κύπρου παρουσιάζει ορισμένες ιδιαιτερότητες. Παρόλο που φαίνεται ότι εμφανίζει μία εξαιρετική επίδοση στη συμμετοχή του Φ.Π.Α. και του φόρου εισοδήματος Νομικών Προσώπων στα συνολικά φορολογικά έσοδα (2^η και 3^η αντίστοιχα σε σύνολο 28 χωρών της Ε.Ε.), καταγράφει παράλληλα απογοητευτική συμμετοχή του φόρου εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (27^η σε σύνολο 28 χωρών της Ε.Ε.).

Γενικά, ο φορολογικός μηχανισμός της χώρας δείχνει να βασίζεται περισσότερο στην επιβολή και είσπραξη έμμεσων φόρων, σε σχέση με τους άμεσους, με τη ψαλίδα μάλιστα να διευρύνεται συνεχώς, από το 2013 και έπειτα. Σε κάθε περίπτωση, τα ποσοστά των φορολογικών εσόδων ως ποσοστό του Α.Ε.Π. δείχνουν να ανακάμπουν τη διετία 2016 – 2018 με ρυθμό ελαφρώς μεγαλύτερο σε σχέση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και του αντίστοιχου των 19 της Ευρωζώνης.

3.5 Η περίπτωση της Πορτογαλίας

Η Πορτογαλία αποτελεί μία από τις χώρες που επλήγησαν ιδιαίτερα από την πρόσφατη οικονομική κρίση και ως εκ τούτου, η ανάγκη αναδιοργάνωσης του Δημόσιου Τομέα της, παράλληλα με άλλες δομικές αλλαγές, κρίθηκε ως επιβεβλημένη, προκειμένου η χώρα να εξορθολογήσει την οικονομική της δραστηριότητα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, στα πλαίσια εφαρμογής του προγράμματος οικονομικής αναπροσαρμογής 2011 – 2014, ελήφθησαν μέτρα για τη βελτίωση της οργανωτικής αποτελεσματικότητας και της ποιότητας παροχής υπηρεσιών του Δημοσίου τομέα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα σημερινά πρότυπα παροχής υπηρεσιών στη σύγχρονη Διοίκηση, φαινόταν να υπάρχει αναντιστοιχία στη Δημόσια Διοίκηση της Πορτογαλίας όσον αφορά τα απαιτούμενα προσόντα και τις δεξιότητες. Ως εκ τούτου, εφαρμόστηκε

το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης της Κεντρικής Διοίκησης PREMAC²⁵, το οποίο ολοκληρώθηκε το φθινόπωρο του 2012 και μέσω αυτού επετεύχθη μείωση του αριθμού των Διοικητικών θέσεων κατά 27% και των Διοικητικών Μονάδων κατά 40%.

Μια δεύτερη φάση του προγράμματος PREMAC απέφερε περαιτέρω μειώσεις στον αριθμό των υψηλόβαθμων στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης της Χώρας. Είναι ενδεικτικό ότι, σύμφωνα με τη βάση δεδομένων του SIOE²⁶ για το έτος 2014 και για το σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης, ο αριθμός των Διευθυντών παρουσιαζόταν μειωμένος κατά 16,2% σε σχέση με το 2011, ενώ ο αριθμός των Προϊσταμένων παρουσιαζόταν μειωμένος κατά 12,3%, σε σχέση με το ίδιο έτος (European Commission, 2014).

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, η Κυβέρνηση της Πορτογαλίας υπερψηφίζει τον Δεκέμβριο του 2011 το Νόμο 118/2011, που προέβλεπε την αναδιάρθρωση της οργανικής δομής της φορολογικής και τελωνειακής Αρχής, μέσω της συγχώνευσης της Γενικής Διεύθυνσης Φόρων, της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων και της Γενικής Διεύθυνσης Πληροφορικής και Υποστήριξης Φορολογικών και Τελωνειακών Υπηρεσιών, σε έναν ενιαίο φορέα. Στόχος της ενέργειας αυτής ήταν η επίτευξη υψηλότερου επιπέδου συντονισμού κατά την εφαρμογή των δημοσιονομικών πολιτικών, η αποτελεσματικότερη κατανομή και χρήση των υπαρχόντων πόρων, η μείωση του κόστους μέσω της απλοποίησης της Κεντρικής Δομής διαχείρισης, καθώς και η ενίσχυση των επενδύσεων σε πληροφοριακά συστήματα.

Η νέα Υπηρεσία (Autoridade Tributária e Aduaneira, αναφέρεται εν συντομία ως AT) προσδιορίστηκε ως Νομικό Πρόσωπο με Διοικητική αυτονομία, έχει δε την αποστολή να διαχειρίζεται φόρους και δασμούς, καθώς και να ασκεί έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο εθνικό τελωνειακό έδαφος, για σκοπούς φορολογικής, οικονομικής και κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις πολιτικές που ορίζει η νομοθεσία της Πορτογαλικής Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κύριες αρμοδιότητες της Υπηρεσίας αποτελούν:

- Η διασφάλιση της είσπραξης των φόρων εισοδήματος, πλούτου και κατανάλωσης, των τελωνειακών δασμών και άλλων φόρων για τη διαχείριση των οποίων είναι υπεύθυνη, καθώς και τη συλλογή και είσπραξη άλλων εσόδων από το Κράτος ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

²⁵ Plano de Redução e Melhoria da Administração Central do Estado: Σχέδιο μείωσης και βελτίωσης της Κεντρικής Διοίκησης του Κράτους

²⁶ Society for Institutional & Organizational Economics

- Η άσκηση ενεργειών φορολογικού ελέγχου, η διασφάλιση της εφαρμογής των κανόνων στους οποίους υπόκεινται τα εμπορεύματα που εισάγονται στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η διενέργεια των ελέγχων που σχετίζονται με την είσοδο, την έξοδο και την κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην εθνική επικράτεια, αποτρέποντας και καταπολεμώντας την απάτη και την αποφυγή απόδοσης φόρων και τελωνιακών δασμών
- Η διενέργεια τεχνικών διαπραγματεύσεων και η εφαρμογή Διεθνών συμφωνιών και συμβάσεων που αφορούν σε φορολογικά θέματα, η συνεργασία με Ευρωπαϊκούς φορείς και άλλες Φορολογικές Διοικήσεις και η συμμετοχή σε εργασίες Ευρωπαϊκών και Διεθνών Οργανισμών που ειδικεύονται στον τομέα δραστηριότητάς της
- Η προώθηση της ορθής εφαρμογής της νομοθεσίας και των Διοικητικών αποφάσεων που σχετίζονται με το πεδίο των αρμοδιοτήτων της, καθώς και η υποβολή προτάσεων αναφορικά με τα κανονιστικά, τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που θεωρούνται κατάλληλα
- Η ανάπτυξη και η διαχείριση των υποδομών, του εξοπλισμού και των τεχνολογιών πληροφοριών που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων της, η παροχή υποστήριξης, διευκρινίσεων και ποιοτικών υπηρεσιών στους φορολογούμενους
- Η διεξαγωγή και προώθηση τεχνικής και επιστημονικής έρευνας στο φορολογικό και τελωνειακό τομέα, με σκοπό τη βελτίωση των νομικών και Διοικητικών μέτρων, η διαρκής αναβάθμιση των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και η απαραίτητη υποστήριξη προς την Κυβέρνηση αναφορικά με τον καθορισμό της φορολογικής και τελωνειακής πολιτικής
- Η ενημέρωση των φορολογούμενων και των επιχειρήσεων αναφορικά με τις φορολογικές και τελωνειακές τους υποχρεώσεις και η υποστήριξή τους προς τη κατεύθυνση της φορολογικής συμμόρφωσης
- Η διασφάλιση του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της αδειοδότησης εξωτερικού εμπορίου προϊόντων που υπάγονται σε ειδική νομοθεσία, καθώς και η διαχείριση των περιοριστικών καθεστώτων του αντίστοιχου εξωτερικού εμπορίου
- Η άσκηση δράσεων με σκοπό τη φορολογική δικαιοσύνη και η εκπροσώπηση του Δημόσιου ενώπιον των δικαστικών αρχών.

Η Υπηρεσία διευθύνεται από το Γενικό Διευθυντή, επικουρούμενο από δώδεκα αναπληρωτές Γενικούς Διευθυντές, ανώτερες διευθυντικές θέσεις 1ου και 2ου βαθμού, αντίστοιχα. ο Γενικός Διευθυντής είναι επιφορτισμένος με ιδιαίτερα σημαντικές και

διευρυμένες αρμοδιότητες, καθώς είναι υπεύθυνος, μεταξύ άλλων, για την προώθηση της εφαρμογής της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας και της Κυβερνητικής πολιτικής σε αυτά τα θέματα, για την κατάθεση προτάσεων που αφορούν στη δημιουργία και τροποποίηση Νόμων και κανονισμών που είναι απαραίτητοι για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της φορολογικής και τελωνειακής Υπηρεσίας, καθώς και για την εκπροσώπηση της ΤΑ σε Εθνικούς και Διεθνείς Οργανισμούς, όσον αφορά σε φορολογικά και τελωνειακά ζητήματα.

Οι αναπληρωτές Διευθυντές προϊστανται συγκεκριμένων τομέων δράσης της ΑΤ, που διακρίνονται στους τομείς εισπραξης, τελωνειακής Διοίκησης, φόρου εισοδήματος, φόρου προστιθέμενης αξίας, φόρου επί της περιουσίας, ειδικών φόρων και φόρου κατανάλωσης, φορολογικού και τελωνειακού ελέγχου, φορολογικής και τελωνειακής δικαιοσύνης, οικονομικών και κληρονομικών πόρων, ανθρώπινου δυναμικού και εκπαίδευσης, σχέσεων με τους φορολογούμενους και πληροφοριακών συστημάτων.

Σημαντικό όργανο της διοίκησης του οργανισμού, αποτελεί επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο της Φορολογικής και Τελωνειακής Αρχής (Conselho de Administração da Autoridade Tributária e Aduaneira, εφεξής CAAT). Αυτό απαρτίζεται από τον Γενικό Διευθυντή, ο οποίος προεδρεύει, τους Αναπληρωτές Γενικούς Διευθυντές, τον Διευθυντή του Κέντρου φορολογικών και τελωνειακών σπουδών, τον Διευθυντή της μονάδας μεγάλων φορολογούμενων και από τους Οικονομικούς Διευθυντές της Λισαβόνας και του Πόρτο, ενώ έχει αποφασιστικές και συμβουλευτικές εξουσίες.

Οι εξουσίες λήψης αποφάσεων της CAAT είναι:

- Η έγκριση του εσωτερικού κανονισμού της ΑΤ
- Έγκριση του σχεδίου αξιολόγησης και λογοδοσίας και του σχεδίου δραστηριοτήτων
- Έγκριση της πρότασης προϋπολογισμού
- Έγκριση του ετήσιου σχεδίου επαγγελματικής κατάρτισης
- Έγκριση του σχεδίου κοινωνικής έκθεσης
- Έγκριση της προτεραιοποίησης στρατηγικών έργων στους τομείς των πληροφοριακών συστημάτων και του τεχνολογικού τομέα
- Αξιολόγηση της προόδου των κύριων έργων στον τομέα των πληροφοριακών συστημάτων και έγκριση διορθωτικών ενεργειών σε περίπτωση απόκλισης από τους καθορισμένους στόχους

- Έγκριση της πολιτικής ασφάλειας της AT (Autoridade Tributária e Aduaneira, n.d.).

Πέραν των οργανωτικών αλλαγών, παράλληλη κινητικότητα παρατηρείται και στο επίπεδο της φορολογικής μεταρρύθμισης. Από την 1η Ιανουαρίου 2014, η Πορτογαλία θέσπισε μία σημαντική αλλαγή στο φόρο εισοδήματος εταιρειών της οποίας, στόχος ήταν η αποκατάσταση της θέσης της Πορτογαλίας στο Ευρωπαϊκό πλαίσιο, δηλαδή ως προτιμώμενη πύλη προς τις χώρες που ομιλούν την Πορτογαλική γλώσσα και τις αναδυόμενες Οικονομίες. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Πορτογαλία επέλεξε τη σταδιακή μείωση του ονομαστικού ποσοστού του φόρου εισοδήματος εταιρειών, την επέκταση της μεταφοράς των φορολογικών απωλειών σε έως και 12 έτη και την απλοποίηση πολλών υποχρεώσεων συμμόρφωσης.

Επίσης, από το 2010, η Πορτογαλία προσφέρει ένα ειδικό φορολογικό καθεστώς που ισχύει για κάθε άτομο που μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία στην Πορτογαλία. Οποιοδήποτε άτομο μπορεί να υποβάλει αίτηση σε αυτό το καθεστώς, εφόσον δεν ήταν κάτοικος, για φορολογικούς σκοπούς, στη Πορτογαλία σε οποιοδήποτε από τα πέντε έτη πριν από τη μεταφορά της κατοικίας. Χωρίς επιπρόσθετες προϋποθέσεις, στον αιτούντα χορηγείται πλήρης φορολογική απαλλαγή για το παθητικό εισόδημα που προέρχεται από χώρα εκτός της Πορτογαλίας (όπως συντάξεις, τόκοι, μερίσματα και μισθώματα) ακόμη και αν τα κεφάλαια μεταφέρονται και χρησιμοποιούνται εντός της Χώρας.

Επιπλέον, ο αιτών μπορεί να επωφεληθεί από φορολογική απαλλαγή ή μειωμένο κατ' αποκοπή συντελεστή 23,5% στο ενεργό εισόδημα (από εργασία ή εισόδημα επαγγελματικών υπηρεσιών) εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτό το καθεστώς προσελκύει πολλά άτομα, όχι μόνο ως συνέπεια των φορολογικών πλεονεκτημάτων που χορηγούνται, αλλά και λόγω της απλότητας του Πορτογαλικού συστήματος προσωπικού φόρου εισοδήματος.

Τέλος, από την 1^η Ιανουαρίου του 2015, η επονομαζόμενη 'πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση' οδήγησε σε σειρά αλλαγών προς την κατεύθυνση της προστασίας του περιβάλλοντος, οι βασικότερες εκ των οποίων είναι:

1. Τα προϊόντα πετρελαίου και ενέργειας που δεν απαλλάσσονται από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, υπόκεινται σε επιπλέον χρέωση, με βάση την τιμή του άνθρακα που καθορίζεται στο σύστημα εμπορίας εκπομπών της Ε.Ε. (προηγούμενο έτος)

2. Δυνατότητα έκπτωσης του ΦΠΑ που προκύπτει κατά την απόκτηση ηλεκτρικού ή υβριδικού οχήματος και έκπτωση 50% για οχήματα που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο
3. Εισαγωγή νέου τέλους για πλαστικές σακούλες που χρησιμοποιούνται στις επιχειρήσεις λιανικής (0,08 ευρώ / τσάντα). Ο τελικός καταναλωτής επιβαρύνεται με το κόστος
4. Μείωση έως και 15% του συντελεστή δημοτικού φόρου ιδιοκτησίας, η οποία ισχύει για τις ιδιοκτησίες που ταξινομούνται ως ενεργειακά αποδοτικές
5. Αύξηση των συντελεστών φόρου ταξινόμησης οχημάτων που ισχύουν για την αγορά επιβατικών οχημάτων, για προσωπική ή επαγγελματική χρήση
6. Οι υπηρεσίες επισκευής ποδηλάτων υπόκεινται πλέον στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ (Eurostat, 2015).

Οι προαναφερθείσες μεταβολές, φαινομενικά δείχνουν να αποδίδουν, αν κρίνει κάποιος από τα δεδομένα του διαγράμματος 3.7 που παρατίθεται στο παράρτημα, και τα οποία απεικονίζουν τα συνολικά φορολογικά έσοδα, ως ποσοστό του Α.Ε.Π. για τη Πορτογαλία, σε σύγκριση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και των αντίστοιχων 19 της Ευρωζώνης. Πέραν της αναμενόμενης κάμψης για τα έτη 2008 – 2009, προϊόν της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, τα φορολογικά έσοδα ως προς το Α.Ε.Π. της περιόδου 2012 – 2018 για την χώρα δείχνουν μία εμφανή ανάκαμψη, και μάλιστα με ρυθμό σαφώς μεγαλύτερο σε σύγκριση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. (αύξηση της τάξης του 2,5% για τη Πορτογαλία, σε σχέση με αύξηση 0,7% του μέσου όρου των χωρών της Ε.Ε.).

Είναι εμφανές ότι, οι δομικές αλλαγές που καταγράφονται παραπάνω και αφορούν στις τέσσερις υπό έρευνα χώρες, διαφέρουν σε αρκετά σημεία, κυρίως ως προς την έκταση ή τον χρόνο κατά τον οποίο εφαρμόστηκαν, καθώς και στη μορφή των Δομών που προκρίθηκε και πλέον λειτουργεί, διαθέτουν όμως δύο ευδιάκριτα κοινά στοιχεία. Αφενός, καταδεικνύουν μία προσπάθεια ευρείας Διοικητικής μεταρρύθμισης, με στόχο τη θεραπεία οργανωτικών δυσλειτουργιών, αφετέρου εφαρμόστηκαν υπό την πίεση δημοσιονομικών περιορισμών, που συνδέονται άμεσα με την πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση. Υπό αυτό το πρίσμα, θα μπορούσε να δικαιολογηθεί η έντονη κινητικότητα που εμφανίζει η Διοικητική δομή της Υπηρεσίας είσπραξης Δημοσίων εσόδων και στη χώρα μας, στοιχεία για την οποία παρατίθενται στη συνέχεια.

Κεφάλαιο 4

Η εξέλιξη του φορολογικού μηχανισμού στην Ελλάδα

4.1 Η είσπραξη των Δημόσιων εσόδων κατά την περίοδο πριν τον 20^ο αιώνα

Η ιστορική διαδρομή των φορολογικών συστημάτων κατά την περίοδο πριν τον 20^ο αιώνα, φαίνεται να επηρεάζεται έντονα από τις διοικητικές δομές που εισάγουν οι εκάστοτε κατακτητές τμημάτων του χώρου που, μετέπειτα αποτέλεσε το Ελλαδικό Κράτος.

Στις τουρκοκρατούμενες περιοχές παρουσιάζεται σειρά διοικητικών κλιμακίων, όπου το ανώτερο εισπράττει το προκαθορισμένο ποσό που αντιστοιχεί στη φορολογία, από το αμέσως κατώτερο. Η δομή αυτή δημιουργούσε συχνά δυσλειτουργίες, καθώς δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις όπου, οι φορολογούμενοι υπόκεινται σε αυθαιρεσίες και βιαιότητες. Κύριο χαρακτηριστικό του συστήματος αποτελεί η διάκριση με βάση το θρήσκευμα, με τους μη μουσουλμάνους, ικανούς για εργασία άνδρες, να υποχρεούνται στην απόδοση κεφαλικού φόρου.

Πέραν αυτού, μια σειρά από τακτικούς φόρους επιβάρυναν περαιτέρω τους υποτελείς – φορολογούμενους, όπως το χαράτσι (αντάλλαγμα για την κατοχή και καλλιέργεια της γης, εφόσον δε θεωρούνταν κύριοι αυτής) και η δεκάτη, που για πολλά χρόνια, ακόμη και μετά την απελευθέρωση ορισμένων περιοχών, αποτελούσε μία εκ των βασικών πηγών χρηματοδότησης των Κρατικών δραστηριοτήτων (Inalcik & Faroqhi, 1997).

Στις ενετοκρατούμενες περιοχές, η συλλογή των φόρων ανατίθεται από το Κράτος σε ιδιώτες, μέσω ενοικίασης με τη διαδικασία του δημόσιου πλειστηριασμού. Ο πλειοδότης όφειλε να καταβάλει ποσοστό του τιμήματος προκαταβολικά υπέρ του Δημόσιου Ταμείου, ενώ στη συνέχεια αναλάμβανε την είσπραξη βάσει καταλόγων που χορηγούνταν από τις Δημόσιες Υπηρεσίες, ενώ όφειλε να διατηρεί βιβλία όπου καταγράφονταν τα ονόματα των οφειλετών και οι εισπράξεις. Σε επίπεδο άμεσης φορολογίας εμφανίζεται και εδώ η δεκάτη, που συνυπάρχει με σειρά άλλων άμεσων και έμμεσων φόρων (επί των κτηνοτροφικών προϊόντων, παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης κ.α.) (Κονδύλης, 2006).

Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, εκδίδεται ο πρώτος φορολογικός Νόμος (Απρίλιος 1822), μέσω του οποίου καταργείται ο κεφαλικός φόρος, ενώ παράλληλα καταβάλλεται προσπάθεια για συγκέντρωση τελωνιακών δασμών. Η ανάθεση της

είσπραξης σε ιδιώτες μέσω επινοικίασης σε μεγάλο βαθμό εξακολουθεί να εμφανίζεται, κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά την Επανάσταση, περίοδο κατά την οποία ο Καποδίστριας μεταβάλει το σύστημα της κατ' επαρχία δημοπρασίας των φόρων σε κατά Δήμους/Κοινότητες δημοπρασία, ενώ διατάσσει την καταβολή της δεκάτης σε χρήμα, βάσει συγκεκριμένης διατίμησης (Σιδέρης, 1931).

Με την πάροδο των ετών, παρόλα αυτά, γινόταν εμφανής η ανάγκη αναδιοργάνωσης της διοικητικής δομής και εκσυγχρονισμού του φορολογικού Μηχανισμού της χώρας. Αποτέλεσμα της προσπάθειας προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί η νομοθέτηση της κατάργησης των Οικονομικών Επιτροπειών (είχαν ιδρυθεί με Διάταγμα το 1833) και η ίδρυση των ανά επαρχία Οικονομικών Εφοριών στη χώρα, καθώς και η ίδρυση του Υπουργείου Οικονομικών, ως διάδοχη κατάσταση της 'επί των Οικονομικών Γραμματεία της Επικράτειας'²⁷.

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1871, δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο πρώτος νόμος 'περί είσπραξης Δημοσίων εσόδων', ο οποίος, μεταξύ άλλων, εντατικοποιεί την διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, ενσωματώνοντας κάποιες διατάξεις προγενέστερων διαταγμάτων περί καθυστερούμενων εσόδων²⁸. Το τέλος του Αιώνα χαρακτηρίζεται από την κατάργηση του φόρου της δεκάτης²⁹, καθώς και την σταδιακή μεταφορά των κύριων φορολογικών βαρών, από τους αγροτικούς στους αστικούς πληθυσμούς.

4.2 Από τον Ελευθέριο Βενιζέλο στον 21^ο αιώνα

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, τα γενικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού μεταβάλλονται ραγδαία. Ενώ το 1880, το ποσοστό των κατοίκων που διέμεναν σε πόλεις άνω των 5.000 κατοίκων ήταν 13,8%, το 1907 αυτό το ποσοστό ανερχόταν ήδη σε 23,7% (Ριζάς, 2020). Ο αριθμός του γενικού πληθυσμού της χώρας επίσης αυξανόταν ταχύτατα.

Από το 1879, όπου η χώρα κατέγραφε 1.679.470 κατοίκους, ο πληθυσμός υπερτριπλασιάζεται μέσα σε μία περίοδο 41 ετών, φτάνοντας το 1920 στους 5.531.474 κατοίκους (e-demography.gr). Υπό αυτές τις συνθήκες η φορολογική μεταρρύθμιση των ετών 1909–1919 ήλθε ως φυσικό επακόλουθο. Έτσι, το 1909, ο Ελευθέριος Βενιζέλος παρουσίασε το πρώτο σύγχρονο γενικό φόρος εισοδήματος. Ωστόσο, ο

²⁷ Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδας, αρ. 13, 19 Μαΐου 1845 και αρ. 6, 28 Φεβρουαρίου 1863 αντίστοιχα

²⁸ Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδας, αρ. 26, 17 Ιουνίου 1871

²⁹ Ο φόρος της δεκάτης αντικαταστάθηκε το 1880 από τον φόρο επί αροτριώντων ζώων (Αρώνη-Τσίχλη & Τριχιά, 2000)

φορολογικός συντελεστής ήταν σταθερός και μικρός και η φοροδιαφυγή ήταν τόσο μεγάλη, που τα φορολογικά έσοδα ήταν πενιχρά έως το 1918.

Το 1919 θα μπορούσε να θεωρηθεί ως το έτος εκκίνησης της σύγχρονης φορολογικής πολιτικής στην Χώρα, καθώς πραγματοποιήθηκε ευρείας έκτασης φορολογική μεταρρύθμιση, που βασίστηκε σε τρεις νόμους³⁰. Βάσει αυτών, τα εισοδήματα κατατάσσονται σε φορολογικές κατηγορίες ανάλογα με την πηγή τους, πολλαπλασιάζονται με διαφορετικό συντελεστή ανά κατηγορία και το αποτέλεσμα προστίθεται και κατόπιν υπόκειται σε προοδευτική φορολόγηση.

Παρά τη χρήση νέων μεθόδων όμως, τα αποτελέσματα παρουσιάζονταν ισχνά, κυρίως λόγω της αδυναμίας που εμφάνιζε η φορολογική Διοίκηση στον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης, μια αδυναμία που έγινε εμφανής και στην περίπτωση της επιβολής έκτακτου φόρου επί της περιουσίας, το 1923. Στις συζητήσεις που προηγήθηκαν της επιβολής του φόρου στο συνέδριο των Επιμελητηρίων, οι εκτιμήσεις αναφορικά με την αξία της περιουσίας των Ελλήνων κυμάνθηκαν από 12δισ δραχμές έως 200δισ δραχμές (Κουλογιάννης).

Για τον λόγο αυτό, οι Κυβερνήσεις της εποχής συχνά κατέφευγαν σε ευκολότερες αναφορικά με την εισπραξη διοικητικές λύσεις, όπως στην επιβολή τελών, με παράδειγμα την εισαγωγή για πρώτη φορά των τελών κυκλοφορίας και του τέλους επί των διαφημίσεων το 1920 και τη κωδικοποίηση σε ένα νόμο των τελών χαρτοσήμου το 1931³¹.

Η όποια πορεία ανασυγκρότησης διακόπτεται βιαίως κατά την περίοδο του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου. Σε μία προσπάθεια ενίσχυσης των φορολογικών εσόδων κατά τη μεταπολεμική περίοδο, ψηφίζεται ο νόμος 182 (ΦΕΚ 56 – 12.03.1945) περί ειδικής φορολογίας των κατά την πολεμική περίοδο πλουτησάντων. Για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης συγκροτούνται ειδικές επιτροπές, στις οποίες συμμετέχουν και λαϊκά μέλη, εισάγοντας μία πρακτική που προσιδιάζει με τις σημερινές τεχνικές έμμεσου προσδιορισμού (α.27 Ν.4174/13). Επίσης, θεσμοθετείται για πρώτη φορά η τήρηση λογιστικών βιβλίων τεσσάρων κατηγοριών και η έκδοση φορολογικών

³⁰ Νόμοι περί φορολογίας των καθαρών εισοδημάτων, περί φορολογίας των κληρονομιών, δωρεών προικών και κερδών λαχείων και περί φορολογίας της αυτομάτου υπερτιμήσεως της ακίνητου ιδιοκτησίας -(νόμοι 1640-1642, ΕτΚ αρ. 4, 9/1/1919)

³¹ το Π. Δ. της 28ης Ιουλίου 1931 "Περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου." (ΦΕΚ Α' 239/28-07-1931) αποτελεί τον παλαιότερο εν ισχύ φορολογικό νόμο

στοιχείων από τους επιτηδευματίες, τους οποίους ο Νόμος υποχρέωνε να αποστέλλουν αντίγραφα τιμολογίων στην Εφορία³².

Στα χρόνια που ακολουθούν, η οργανωτική δομή του Υπουργείου Οικονομικών βελτιώνεται αισθητά, το οποίο και σταδιακά στελεχώνεται με υπαλλήλους Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, με την συνδρομή της Α.Σ.Δ.Υ.³³. Παράλληλα, εισάγεται η χειρωνακτική διασταύρωση των φορολογικών στοιχείων και ιδρύεται το Μηχανογραφικό Κέντρο Φορολογίας.

Παρά τις βελτιώσεις όμως, τα προβλήματα στην είσπραξη των φόρων παραμένουν. Ο Κυριάκος Βαρβαρέσος σημειώνει την εποχή εκείνη ότι, η Δημόσια Διοίκηση της Χώρας δεν ήταν σε θέση «να επιτελέσει κατά τρόπον ικανοποιητικόν ουδέ τας πλέον στοιχειώδεις κρατικές λειτουργίας, όπως είναι η είσπραξις των φόρων, εκ των οποίων εξαρτάται η ύπαρξις οργανωμένης κοινωνίας (Βαρβαρέσος, 2002)».

Το 1955 αντικαθίσταται ο φόρος εισοδήματος μέσω των αναλυτικών κατηγοριών προσόδων του 1919 από έναν προσωπικό φόρο επί του συνολικού εισοδήματος, καθιερώνεται αφορολόγητο ποσό και εισάγεται η έννοια του οικογενειακού εισοδήματος, με τα εισοδήματα των συζύγων να προστίθενται. Προς ενίσχυση των εσόδων από την άμεση φορολογία εισάγεται το 1978 η έννοια των τεκμηρίων διαβίωσης, ένα μέτρο που μάλλον έρχεται να υπογραμμίσει την αδυναμία της φορολογικής Διοίκησης για τον ακριβή προσδιορισμό των εισοδημάτων των φορολογούμενων (Ν. 820/1978 «περί λήψεως μέτρων δια την περιστολήν της φοροδιαφυγής»), ενώ είχε ήδη ψηφιστεί ο κώδικας είσπραξης Δημοσίων εσόδων (Ν.Δ. 356/74), που εντατικοποιούσε την διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης.

Στο πεδίο της έμμεσης φορολόγησης, σε συνάφεια με τη Διεθνή πρακτική της περιόδου, εισάγεται το 1987 ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ο οποίος αντικαθιστά μια σειρά από προϋπάρχοντες έμμεσους φόρους, ενώ ένα χρόνο αργότερα, καθίσταται υποχρεωτική η χρήση φορολογικών ταμειακών μηχανών για την έκδοση των αποδείξεων λιανικής πώλησης αγαθών και παροχής υπηρεσιών. Η πάγια προτίμηση της φορολογικής Διοίκησης στους έμμεσους φόρους καθ' όλη την περίοδο της νεότερης ιστορίας του Ελληνικού Κράτους, θα μπορούσε από κάποιους να ερμηνευθεί ως παραδοχή αδυναμίας είσπραξης των διοικητικά πιο απαιτητικών άμεσων φόρων.

³² Ν.Δ. 578/1948 «περί τηρήσεως βιβλίων υπό επιτηδευματιών» και Α.Ν. 810/1948 «περί συγκεντρώσεως φορολογικών στοιχείων»

³³ Α.Σ.Δ.Υ.: Ανώτατο Συμβούλιο Δημοσίων Υπηρεσιών (ΑΣΔΥ), ιδρύεται ως Ανεξάρτητη Υπηρεσία με αποστολή την περιφρούρηση και εποπτεία εφαρμογής των αρχών του υπαλληλικού κώδικα

Στις σύγχρονες προσπάθειες εντατικοποίησης της είσπραξης των Δημοσίων εσόδων θα πρέπει να ενταχθεί η δημιουργία του Σώματος Δίωξης Οικονομικού εγκλήματος το 1997. Την ίδια χρονιά, η φορολογική διοίκηση κάνει ένα άλμα προς τον εκσυγχρονισμό της, με την δημιουργία του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος Taxis, που επί της ουσίας εισάγει τη μηχανοργάνωση στη λειτουργία της ελεγκτικής διαδικασίας και της εξυπηρέτησης των πολιτών.

4.3 Ανεξαρτητοποίηση υπηρεσίας είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα, η Χώρα παρακολουθεί ως απλός παρατηρητής την εντεινόμενη, σε παγκόσμιο επίπεδο, τάση ανεξαρτητοποίησης των Υπηρεσιών είσπραξης Δημοσίων εσόδων. Η πρόσφατη κρίση χρέους παρ' όλα αυτά, κατέδειξε την ανάγκη μείωσης των Δημοσίων δαπανών, αλλά και σημαντικής αύξησης εσόδων. Το 2012, η αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016» αναφέρει:

«...Σ' αυτό το πλαίσιο, η δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης Εθνικής Ευθύνης, που αποτυπώνεται στο ΜΠΔΣ 2013-2016, βασίζεται:

- *στην υιοθέτηση και υλοποίηση των αναγκαίων θεσμικών αλλαγών που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της λειτουργίας των δομών του δημόσιου τομέα,*
- *στη δημιουργία ενός απλού, σταθερού, αποτελεσματικού και δίκαιου φορολογικού συστήματος...»*

Οι υψηλοί στόχοι που τίθενται μέσω του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου επικυρώνονται από την Ελληνική Βουλή με το Ν.4093/12, στην υποπαράγραφο Ε2 του οποίου προβλέπεται εντός του Υπουργείου Οικονομικών η σύσταση της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων επιλέγεται και διορίζεται για πενταετή θητεία με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ενώ ενισχύεται με σημαντικές αρμοδιότητες, όπως τη διαμόρφωση και επικαιροποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού της Γραμματείας, σε ετήσια βάση.

Στα πλαίσια της λειτουργία της νέας Γενικής Γραμματείας, εισάγεται το 2013 ο νέος Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, με τον οποίο, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, επιδιώκεται η δημιουργία μιας δίκαιης βάσης αναδιανομής του εισοδήματος, καθώς και η πάταξη της φοροδιαφυγής. Επίσης, ψηφίζεται ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας (Ν.4174/2013) με τον οποίο καθορίζεται η διαδικασία προσδιορισμού και είσπραξης των εσόδων του Δημοσίου, καθώς και οι κυρώσεις που επιβάλλονται για τη μη συμμόρφωση.

Η νέα δομή που δημιουργήθηκε παρουσίασε αξιοσημείωτα βραχύ βίο, καθώς μετά από μόλις τέσσερα χρόνια ψηφίζεται ο νόμος 4389/2016, με τον οποίο συστήνεται η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (εφεξής Α.Α.Δ.Ε.), η οποία και αναλαμβάνει τη βεβαίωση και την είσπραξη των φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών Δημοσίων Εσόδων. Από την ίδρυσή της, η Α.Α.Δ.Ε χαρακτηρίζεται από λειτουργική ανεξαρτησία, απολαμβάνει διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από Κυβερνητικά Όργανα, Κρατικούς Φορείς ή άλλες Διοικητικές Αρχές.

Στους αμέσως επόμενους μήνες, η Α.Α.Δ.Ε. συντάσσει το στρατηγικό σχέδιο της Υπηρεσίας για τα έτη 2017-2020, στο οποίο αναφέρεται ότι, όραμα της Δομής είναι να εξελιχθεί σε έναν πρότυπο Οργανισμό επί της διασφάλισης των Δημοσίων εσόδων, να θεμελιώσει σχέση εμπιστοσύνης με τους πολίτες, ενώ ταυτόχρονα προσδιορίζει την κύρια αποστολή της, που είναι η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου, η ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης και η παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών προς τους πολίτες, αλλά και τις επιχειρήσεις.

Είναι εμφανές από τον προσδιορισμό της υπαρξιακής ταυτότητας της Α.Α.Δ.Ε. ότι, οι διαχρονικές δυσλειτουργίες του φορολογικού μηχανισμού της Ελλάδος εξακολουθούν να αποτελούν ζητήματα προς επίλυση, σε όλη τη διαδρομή της ιστορίας του συστήματος είσπραξης της χώρας, μέχρι και τις μέρες μας. Εντύπωση παρ' όλα αυτά προκαλεί το γεγονός ότι, πέραν των συνηθέστερα εμφανιζόμενων ποσοτικών στόχων που επιδιώκει να πετύχει η Υπηρεσία, προσομοιάζοντας την προγενέστερη κατάσταση, τοποθετούνται ψηλά στην ιεράρχηση των στόχων αντίστοιχοι ποιοτικοί, όπως η εξωστρεφής, αποτελεσματική και αποδοτική Διοίκηση με σεβασμό προς τον πολίτη, η προστασία του κοινωνικού συνόλου, η παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών προς τους πολίτες κ.α.

Τα Όργανα Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε. είναι ο Διοικητής της Υπηρεσίας και το Συμβούλιο Διοίκησης, το οποίο είναι πενταμελές, αποτελούμενο από τον Πρόεδρο και τέσσερα ακόμη τακτικά μέλη. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Διοίκησης συμμετέχει ο Διοικητής της Αρχής ως εκ της ιδιότητάς του, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Καινοτομία αποτελεί το γεγονός ότι, κατά τα πρώτα πέντε έτη λειτουργίας της Αρχής, στο Συμβούλιο Διοίκησης παρέχει εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες, σε ζητήματα βέλτιστων διεθνών πρακτικών, Εμπειρογνώμονας με εμπειρία σε ζητήματα φορολογικής διοίκησης που έχει αποκτηθεί στο εξωτερικό.

Ο Εμπειρογνώμονας, ο οποίος δύναται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Διοίκησης χωρίς δικαίωμα ψήφου, έχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης στα

έγγραφα και στοιχεία της Αρχής με τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, καθώς και τις ίδιες υποχρεώσεις. Μάλιστα, κατόπιν πρότασης του Συμβουλίου Διοίκησης, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται, με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, να παρατείνει το χρονικό διάστημα της θητείας του Εμπειρογνώμονα έως πέντε ακόμη έτη.

Η δομή της Υπηρεσίας διαρθρώνεται σε:

- Κεντρικές Υπηρεσίες
- Ειδικές Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Διοικητή της Αρχής και Ειδικές Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες υπαγόμενες στις Γενικές Διευθύνσεις
- Περιφερειακές Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Διοικητή της Αρχής και Περιφερειακές Υπηρεσίες υπαγόμενες στις Γενικές Διευθύνσεις (ΥΕΔΔΕ, ΔΟΥ, Τελωνεία, Χημικές Υπηρεσίες).

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι, η οργανωτική δομή της Α.Α.Δ.Ε. παρουσιάζει ιδιαίτερη δυναμική καθώς, ακόμη και σήμερα (σ.σ. 2020), παρατηρείται εκτεταμένη προσπάθεια μείωσης των Περιφερειακών Υπηρεσιών μέσω συγχωνεύσεων Δ.Ο.Υ., ενώ σχεδιάζεται μεταφορά των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων από τις Δ.Ο.Υ. της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης σε νεοσύστατα Ελεγκτικά Κέντρα, μεταβάλλοντας επί της ουσίας το οργανόγραμμα της Υπηρεσίας αναφορικά με τις Περιφερειακές Υπηρεσίες.

Λόγω του περιορισμένου χρόνου λειτουργίας της Α.Α.Δ.Ε., σε επίπεδο επίτευξης ποσοτικών στόχων, δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι υπάρχει ολοκληρωμένη εικόνα που να αποτυπώνει τις επιδράσεις της λειτουργίας της Δομής στην διαδικασία είσπραξης των Δημοσίων εσόδων. Τα στοιχεία των τελευταίων ετών όμως αποτυπώνουν μια τάση, η οποία ενδεχομένως είναι προϊόν σειράς παραγόντων και επιδέχεται περαιτέρω ανάλυση. Πέραν όμως της ανάλυσης αναφορικά με την επίτευξη των ποσοτικών στόχων, αντίστοιχης έρευνας επιδέχεται η επίτευξη των ποιοτικών στόχων.

Κεφάλαιο 5

Μεθοδολογία της Έρευνας

5.1 Σκοπός της Έρευνας

Η παρούσα ερευνητική εργασία έχει ως σκοπό τη μελέτη των μεταβολών που επέφερε η ίδρυση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων στη λειτουργία του φοροεισπρακτικού μηχανισμού της Ελλάδος. Ειδικότερα, μελετήθηκαν οι απόψεις των εργαζομένων της Υπηρεσίας και των συνεργατών αυτής, αναφορικά με το βαθμό επίτευξης των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων που η ίδια έχει θέσει, τους λόγους που κατέστησαν αναγκαία τη δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής, την απόδοση της Υπηρεσίας σε διάφορους τομείς, ενώ επιχειρούνται προβλέψεις για τη μελλοντική εξέλιξη της Υπηρεσίας, αλλά και της επαγγελματικής σχέσης με αυτή.

Η διεξαγωγή της παρούσας ερευνητικής εργασίας κρίνεται ως σημαντική καθώς, στην υφιστάμενη βιβλιογραφία εμφανίζεται απουσία στοιχείων που να απεικονίζουν την άποψη των εργαζομένων και των συνεργατών της Φορολογικής Αρχής αναφορικά με τη σύσταση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, κυρίως λόγω του περιορισμένου χρόνου λειτουργίας της Υπηρεσίας. Επίσης, μια έρευνα που περιλαμβάνει τους βασικούς συμμετέχοντες στη λειτουργία της νέας Δομής, αποτελεί ίσως έναν εκ των κυριότερων τρόπων απόδοσης, σε μετρήσιμο μέγεθος, της επίτευξης των ποιοτικών στόχων της Υπηρεσίας.

5.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Με την παρούσα έρευνα καταβάλλεται προσπάθεια προσέγγισης των παρακάτω ερευνητικών ερωτημάτων:

- Κατά πόσο έχει επηρεάσει η ίδρυση της Α.Α.Δ.Ε. την εικόνα της φορολογικής Αρχής της Χώρας μας, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση, σε βασικούς τομείς της λειτουργίας της;
- Υπάρχουν άλλοι Θεσμοί που επηρεάζουν τη λήψη των αποφάσεων, αναφορικά με την διαμόρφωση της φορολογικής πολιτικής που χαράσσει η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, πέραν της Διοίκησης της Υπηρεσίας;
- Είναι η δημιουργία της Υπηρεσίας, αλλά και η εν γένει λειτουργία της, προϊόν παρεμβάσεων που, σε ορισμένες περιπτώσεις ενδεχομένως να απειλούν την έννοια της ανεξαρτησίας της;

- Έχει αποδώσει η προσπάθεια που καταβάλει η Διοίκηση της Α.Α.Δ.Ε., προκειμένου να παρουσιάσει μία Υπηρεσία που θα μπορεί να θεωρηθεί πρότυπο για τα δεδομένα του Ελληνικού, αλλά και Ευρωπαϊκού Δημόσιου τομέα;
- Το πληροφοριακό σύστημα taxisnet, έχει συμβάλει στον περιορισμό της ανάγκης φυσικής παρουσίας των πολιτών στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες; Όσον αφορά την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών, παρουσιάζει η Α.Α.Δ.Ε. καλύτερα αποτελέσματα, συγκρινόμενη με τον υπόλοιπο Δημόσιο τομέα;
- Βασιζόμενοι στη μέχρι τώρα πορεία της Υπηρεσίας, ποιες είναι οι εκτιμήσεις που μπορούν να κάνουν οι εργαζόμενοι και οι συνεργάτες της Α.Α.Δ.Ε. για το μέλλον της Δομής, αλλά και το δικό τους σε σχέση με αυτή;

5.3 Διεξαγωγή Έρευνας

Η έρευνα απευθύνθηκε σε ερωτώμενους οι οποίοι, είτε εργάζονται στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, είτε συνεργάζονται άμεσα με αυτή (λογιστές, δικαστικοί επιμελητές) και θεωρούνται κατάλληλοι για να συμμετάσχουν στην έρευνα. Οι ερωτηθέντες ανήκουν σε διαφορετικά επίπεδα ως προς την ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης και το χρόνο συνεργασίας τους με το Φορολογικό Μηχανισμό. Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε το διάστημα από το Μάιο έως και τον Νοέμβριο 2020.

5.4 Μεθοδολογία Έρευνας

Η δειγματοληψία πραγματοποιήθηκε σε αντιπροσωπευτικό δείγμα πληθυσμού εργαζομένων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, αλλά και σε συνεργάτες αυτής. Για τη δημιουργία του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή Google forms.

Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης έρευνας απεστάλησαν ερωτηματολόγια, τόσο σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και μέσω κοινωνικής δικτύωσης, όσο και σε φυσική μορφή, καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις οι ερωτώμενοι επικαλούνταν αδυναμία χρήσης της ηλεκτρονικής μορφής, λόγω έλλειψης εξοικείωσης με τη διαδικασία. Τα δεδομένα από τα ερωτηματολόγια σε φυσική μορφή, εισήχθησαν σε δεύτερο χρόνο στην εφαρμογή google forms.

5.5 Ερευνητικό εργαλείο

Η συλλογή των στοιχείων κατά τη διάρκεια της έρευνας πραγματοποιήθηκε μέσω της χρήσης δομημένου ερωτηματολογίου. Αυτό βασίστηκε στη χρήση διαφόρων ειδών ερωτήσεων και κλιμάκων. Έτσι, υπάρχουν κλίμακες απόστασης (interval scales), όπως η 1-5 κλίμακα Likert καθώς και ονομαστικές (nominal), όπου αυτό κρίθηκε σκόπιμο.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ερωτήσεις γενικής φύσεως, όπως είναι τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων (φύλο, ηλικία, προϋπηρεσία, επίπεδο μόρφωσης) και από ερωτήσεις που αφορούν στην άποψη των ερωτηθέντων σχετικά με τις μεταβολές που επέφερε η εισαγωγή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων στη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του φορολογικού μηχανισμού.

5.6 Εγκυρότητα και αξιοπιστία

Κύριο μέλημα της παρούσας έρευνας ήταν να πληρούνται οι προϋποθέσεις της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας. Τα ερωτηματολόγια περιείχαν πληροφορίες που αφορούσαν την έρευνα και το σκοπό αυτής. Παράλληλα, αναφερόταν η πλήρης ανωνυμία και εμπιστευτικότητα των στοιχείων που θα καταγράφονταν καθώς και η χρήση αυτών, αποκλειστικά για στατιστική ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων. Ταυτόχρονα, υπήρχαν σαφείς οδηγίες σχετικά με τον τρόπο συμπλήρωσής του ερωτηματολογίου. Επίσης, κατεβλήθη προσπάθεια προκειμένου να αποφευχθούν οι ασάφειες και να υπάρχει μια λογική σειρά στα ερωτήματα.

Πριν τον τελικό διαμοιρασμό των ερωτηματολογίων, πραγματοποιήθηκε δοκιμαστική έρευνα σε ένα μικρό αριθμό ατόμων του ίδιου δείγματος, προκειμένου να εντοπισθούν τυχόν λάθη και παραλήψεις και να ολοκληρωθούν οι τελικές διορθώσεις, σύμφωνα με τη διαδικασία της μεθοδολογικής προσέγγισης.

5.7 Τρόπος στατιστικής ανάλυσης δεδομένων

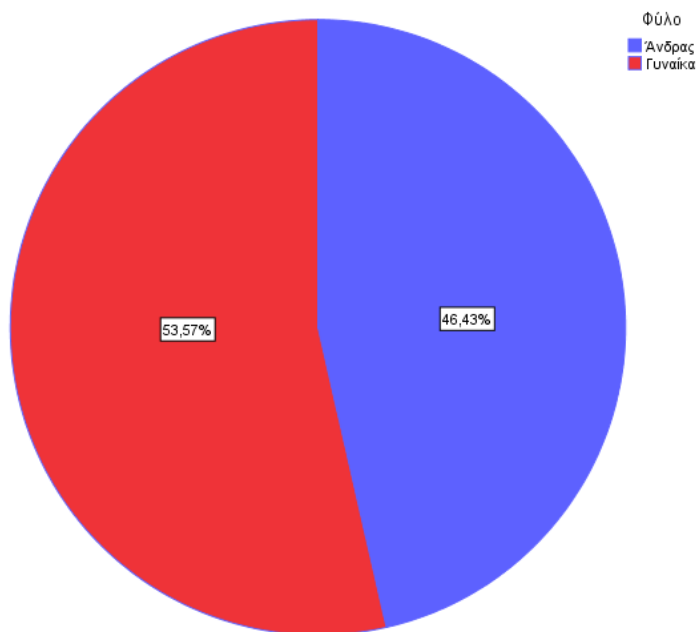
Για τη στατιστική ανάλυση του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS. Αρχικά, καταχωρήθηκαν τα δεδομένα, αφού πρώτα ορίστηκαν οι κατάλληλες μεταβλητές, έγινε η παραμετροποίηση τους, και στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε κατάλληλη στατιστική ανάλυση. Τα κυριότερα στοιχεία αυτής της ανάλυσης φαίνονται παρακάτω. Η ερευνητική προσέγγιση του θέματος γίνεται με ποσοτική έρευνα.

Κεφάλαιο 6

Αποτελέσματα στατιστικής ανάλυσης

6.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά ερωτηθέντων

6.1.1 Φύλο

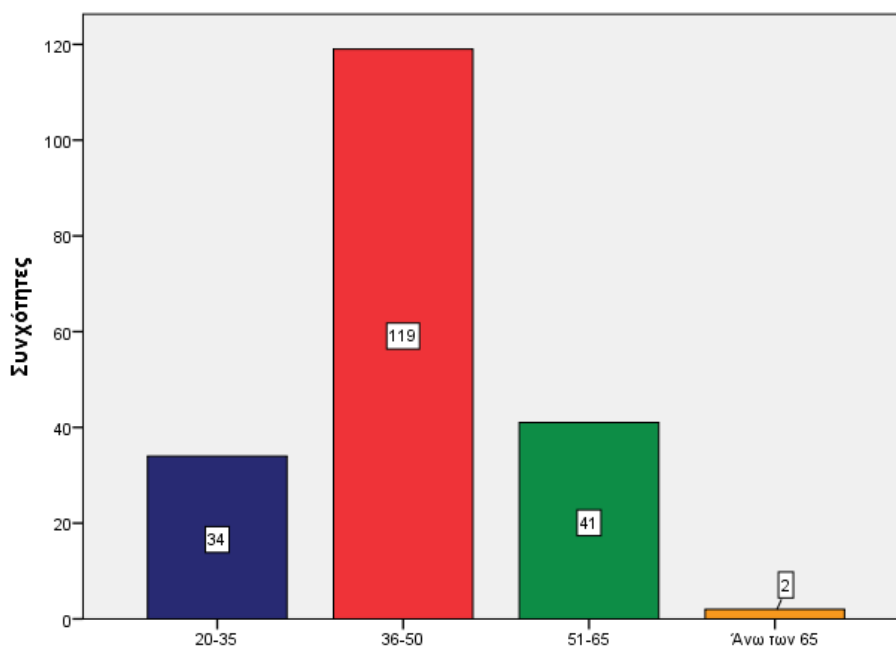
Διάγραμμα 6.1
Συχνότητες φύλου ερωτηθέντων

Σύμφωνα με το διάγραμμα 6.1 παρατηρούμε ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (ποσοστό 53,57%, συχνότητα 105) είναι γυναίκες, ενώ το υπόλοιπο 46,43% (συχνότητα 91) καταλαμβάνουν οι άντρες.

6.1.2 Ηλικία

Πίνακας 6.1
Ποσοστιαία εμφάνιση ανά ηλικιακή ομάδα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 20-35	34	17,3	17,3	17,3
36-50	119	60,7	60,7	78,1
51-65	41	20,9	20,9	99,0
Άνω των 65	2	1,0	1,0	100,0
Total	196	100,0	100,0	

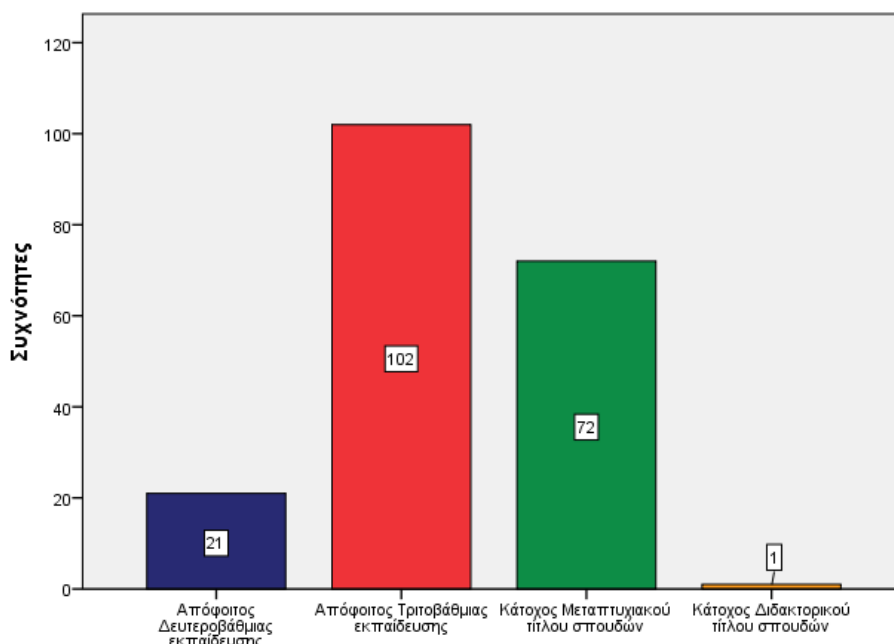
Διάγραμμα 6.2
Συχνότητες ερωτηθέντων ανά ηλικιακή ομάδα

Σύμφωνα με τον πίνακα 6.1 και το διάγραμμα 6.2, διακρίνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι ερωτηθέντες ηλικίας 36-50 ετών, με ποσοστό 60,7% (συχνότητα 119). Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι ερωτηθέντες που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 51-65, με ποσοστό 20,9% (συχνότητα 41), ενώ ακολουθούν οι ερωτηθέντες που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 20-35, με ποσοστό 17,3% (συχνότητα 34). Το υπόλοιπο 1% αναφέρεται σε ερωτηθέντες που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών (συχνότητα 2).

6.1.3 Επίπεδο εκπαίδευσης

Πίνακας 6.2
Ποσοστιαία εμφάνιση ανά επίπεδο εκπαίδευσης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	21	10,7	10,7	10,7
Απόφοιτος Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	102	52,0	52,0	62,8
Valid Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών	72	36,7	36,7	99,5
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου σπουδών	1	,5	,5	100,0
Total	196	100,0	100,0	

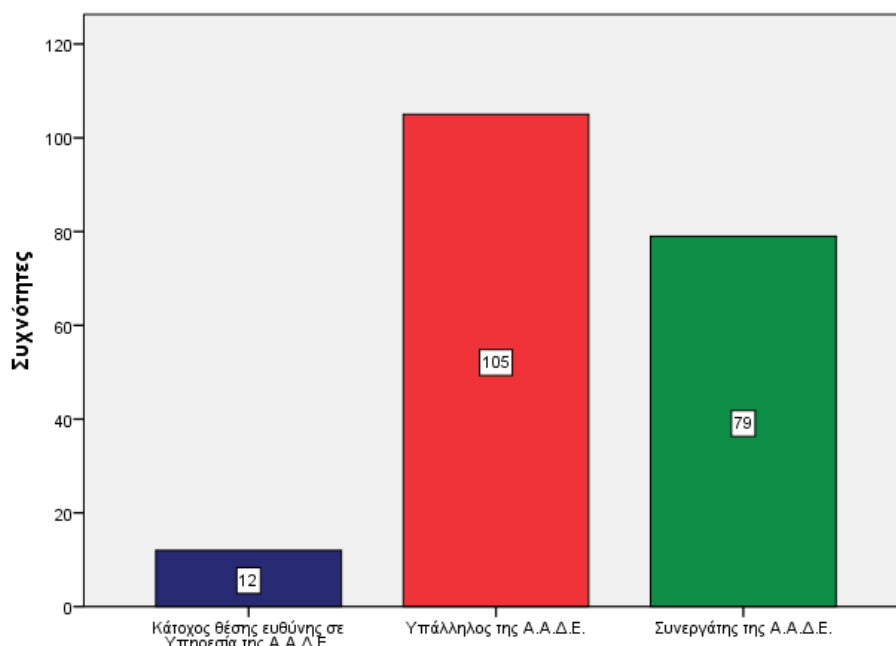
Διάγραμμα 6.3
Συχνότητες ερωτηθέντων ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των ερωτηθέντων (πίνακας 6.2 και διάγραμμα 6.3), το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με ποσοστό 52% (συχνότητα 102). Ακολουθούν οι κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών με ποσοστό 36,7% (συχνότητα 72) και οι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με ποσοστό 10,7% (συχνότητα 21). Τέλος, εμφανίζεται ένας εκ των ερωτηθέντων ως κάτοχος Διδακτορικού τίτλου σπουδών (ποσοστό 0,5%).

6.1.4 Σχέση με την Α.Α.Δ.Ε.

Πίνακας 6.3
Ποσοστιαία εμφάνιση ανά είδος σχέσης με την Α.Α.Δ.Ε.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Κάτοχος θέσης ευθύνης σε Υπηρεσία της Α.Α.Δ.Ε.	12	6,1	6,1	6,1
Υπάλληλος της Α.Α.Δ.Ε.	105	53,6	53,6	59,7
Συνεργάτης της Α.Α.Δ.Ε.	79	40,3	40,3	100,0
Total	196	100,0	100,0	

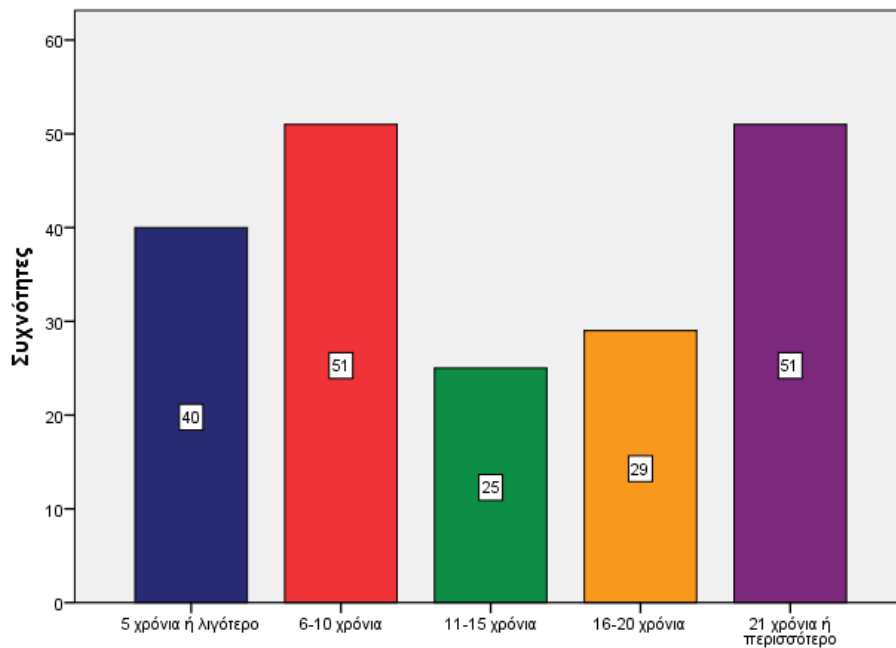
Διάγραμμα 6.4
Συχνότητες ερωτηθέντων ανά είδος σχέσης με την Α.Α.Δ.Ε.

Σύμφωνα με τον πίνακα 6.3 και το διάγραμμα 6.4, το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι Υπάλληλοι της Α.Α.Δ.Ε., με ποσοστό 53,6% (συχνότητα 105). Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι συνεργάτες της Α.Α.Δ.Ε. (Λογιστές, Δικαστικοί Επιμελητές, Συμβολαιογράφοι) με ποσοστό 40,3% (συχνότητα 79), ενώ ακολουθούν οι κάτοχοι θέσης ευθύνης στην Α.Α.Δ.Ε., με ποσοστό 6,1% (συχνότητα 12).

6.1.5 Έτη εργασίας στην/συνεργασίας με την Α.Α.Δ.Ε.

Πίνακας 6.4
Ποσοστιαία εμφάνιση ανά ομάδα “Έτη εργασίας στην/συνεργασίας με την Α.Α.Δ.Ε.”

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 5 χρόνια ή λιγότερο	40	20,4	20,4	20,4
6-10 χρόνια	51	26,0	26,0	46,4
11-15 χρόνια	25	12,8	12,8	59,2
16-20 χρόνια	29	14,8	14,8	74,0
21 χρόνια ή περισσότερο	51	26,0	26,0	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.5

Συχνότητες ανά ομάδα “Έτη εργασίας στην/συνεργασίας με την Α.Α.Δ.Ε.”

Αναφορικά με τα έτη εργασίας στην/συνεργασίας με την Α.Α.Δ.Ε., συμπεριλαμβανομένων και των προγενέστερων της Α.Α.Δ.Ε. μορφών (πίνακας 6.4 και διάγραμμα 6.5), το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι ανήκοντες στις ομάδες “6-10 χρόνια” και “21 χρόνια ή περισσότερο”, με ποσοστό 26% (συχνότητα 51). Ακολουθούν ανήκοντες στην ομάδα “5 χρόνια ή λιγότερο” με ποσοστό 20,4% (συχνότητα 40) και οι ανήκοντες στην ομάδα “16-20 χρόνια”, με ποσοστό 14,8% (συχνότητα 29). Τέλος, εμφανίζεται ποσοστό 12,8% (συχνότητα 25) για τους ανήκοντες στην ομάδα “11-15 χρόνια”.

6.2 Απόψεις ερωτηθέντων για το βαθμό συνέπειας της Α.Α.Δ.Ε. με τις βασικές της αρχές

Ερώτημα: *Την 01/01/2017, με την ίδρυση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), διαμορφώνονται οι έξι βασικές αρχές, τις οποίες πρεσβεύει η νέα Υπηρεσία. Κατά την γνώμη σας, έχει βελτιώσει η λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. την εικόνα της φορολογικής αρχής στη χώρα μας, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση, στους κάτωθι τομείς;*

Πίνακας 6.5

Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση διαφάνειας

1. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση διαφάνειας	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	19	9,7	9,7	9,7
Διαφωνώ	38	19,4	19,4	29,1
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	65	33,2	33,2	62,2
Συμφωνώ	64	32,7	32,7	94,9
Συμφωνώ απόλυτα	10	5,1	5,1	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.6

Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση δικαιοσύνης

2. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση δικαιοσύνης	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	20	10,2	10,2	10,2
Διαφωνώ	46	23,5	23,5	33,7
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	75	38,3	38,3	71,9
Συμφωνώ	50	25,5	25,5	97,4
Συμφωνώ απόλυτα	5	2,6	2,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.7

Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση αξιοκρατίας

3. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση αξιοκρατίας	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	22	11,2	11,2	11,2
Διαφωνώ	47	24,0	24,0	35,2
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	77	39,3	39,3	74,5
Συμφωνώ	41	20,9	20,9	95,4
Συμφωνώ απόλυτα	9	4,6	4,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.8

Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση λογοδοσίας

4. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση λογοδοσίας	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	22	11,2	11,2	11,2
Διαφωνώ	38	19,4	19,4	30,6
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	74	37,8	37,8	68,4
Συμφωνώ	51	26,0	26,0	94,4
Συμφωνώ απόλυτα	11	5,6	5,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.9

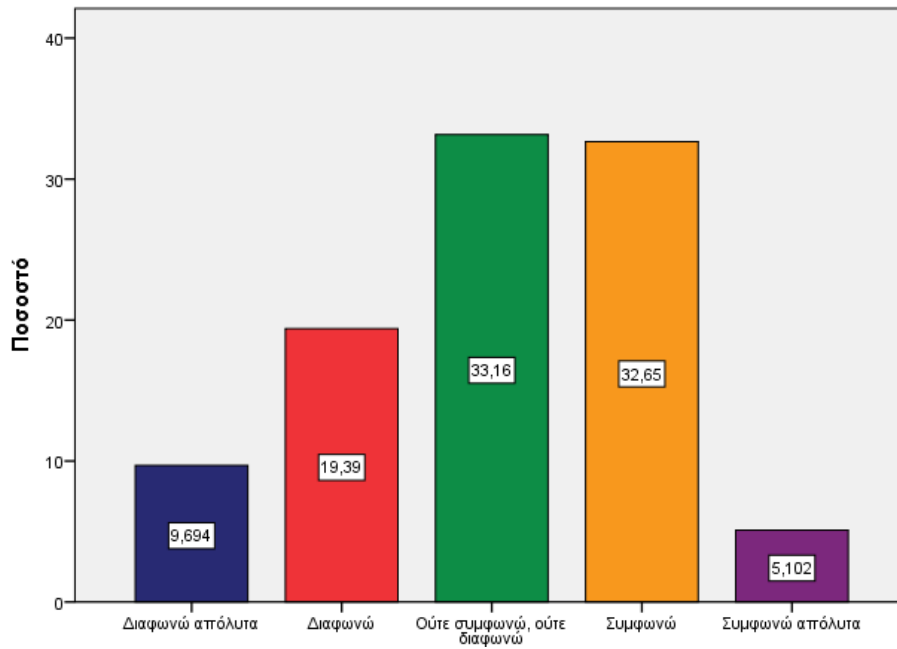
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη διαρκή βελτίωση

5. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση διαρκούς βελτίωσης	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	12	6,1	6,1	6,1
Διαφωνώ	35	17,9	17,9	24,0
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	44	22,4	22,4	46,4
Συμφωνώ	92	46,9	46,9	93,4
Συμφωνώ απόλυτα	13	6,6	6,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

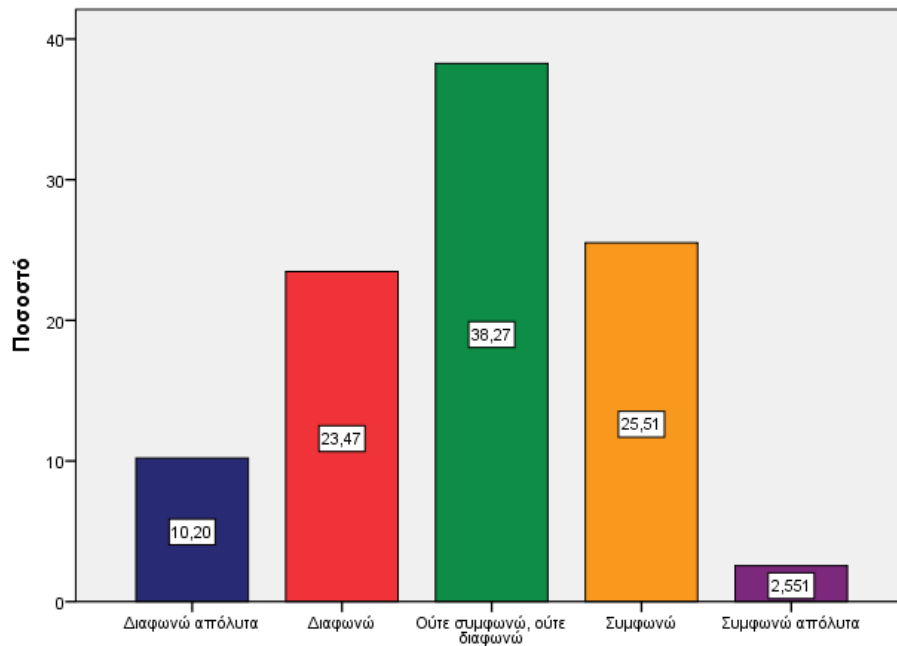
Πίνακας 6.10

Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση εξωστρέφειας

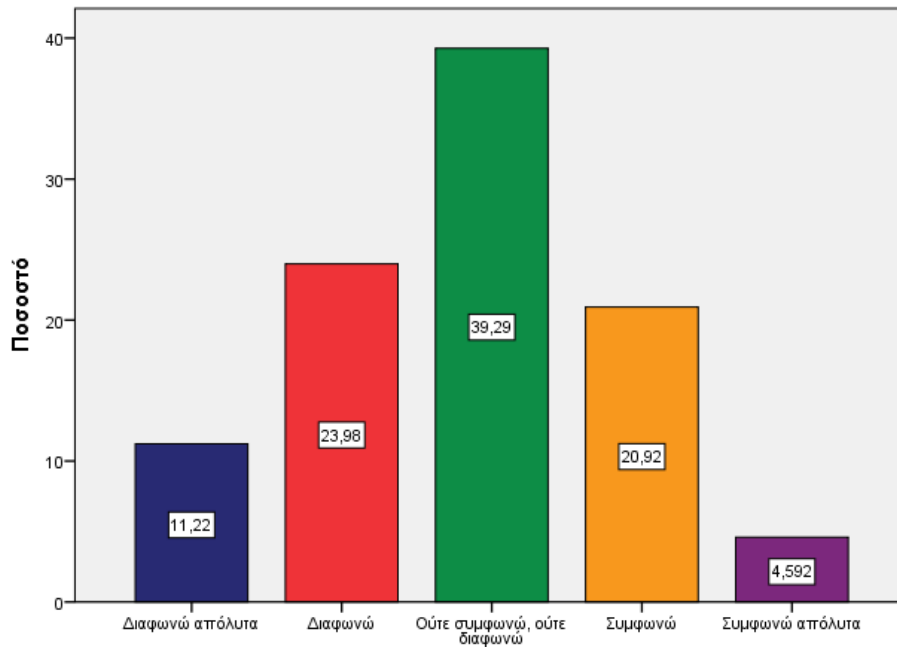
6. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση εξωστρέφειας	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	18	9,2	9,2	9,2
Διαφωνώ	42	21,4	21,4	30,6
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	46	23,5	23,5	54,1
Συμφωνώ	78	39,8	39,8	93,9
Συμφωνώ απόλυτα	12	6,1	6,1	100,0
Total	196	100,0	100,0	

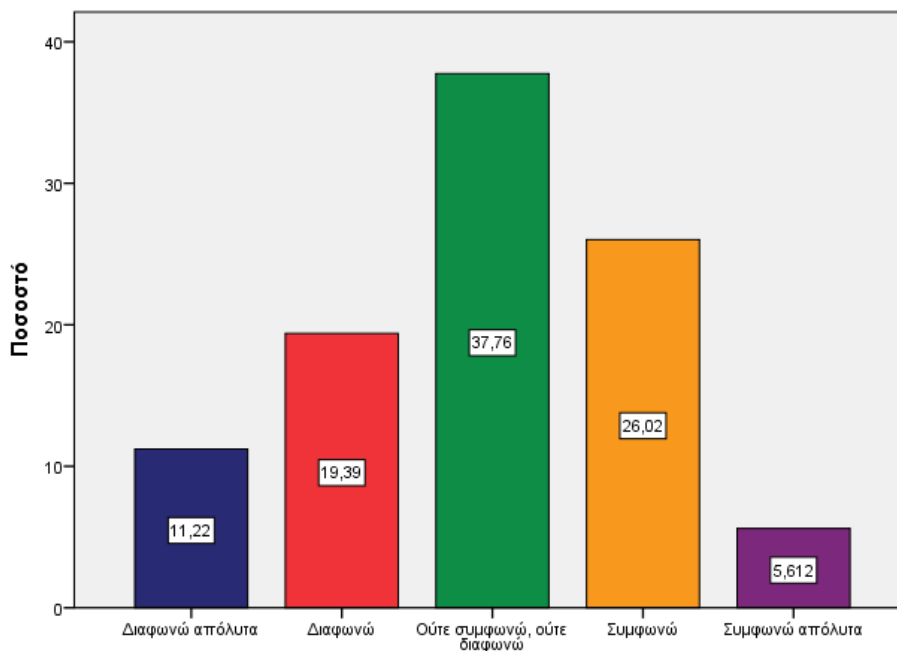
Διάγραμμα 6.6
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση διαφάνειας

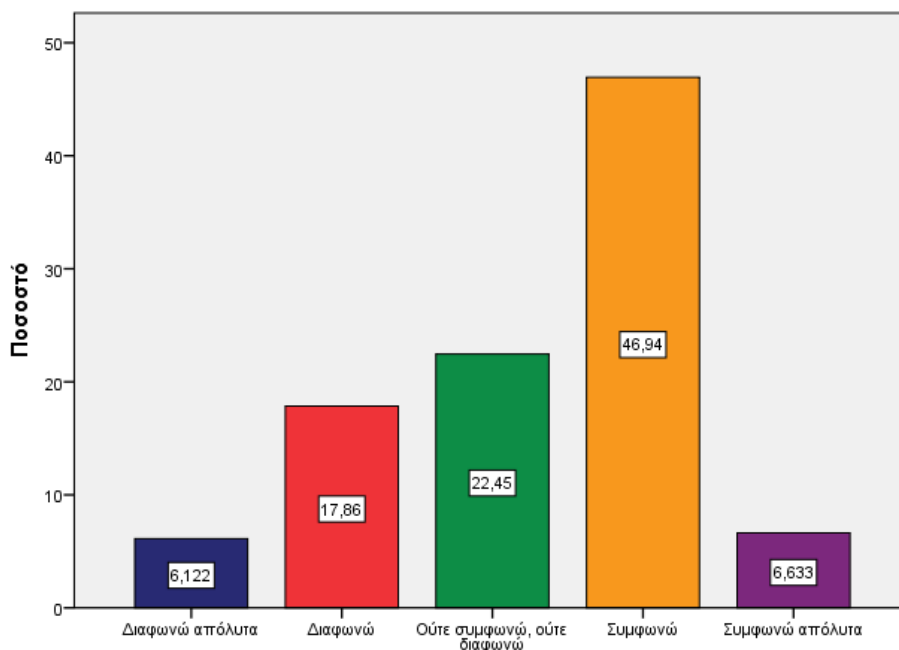
Διάγραμμα 6.7
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση δικαιοσύνης

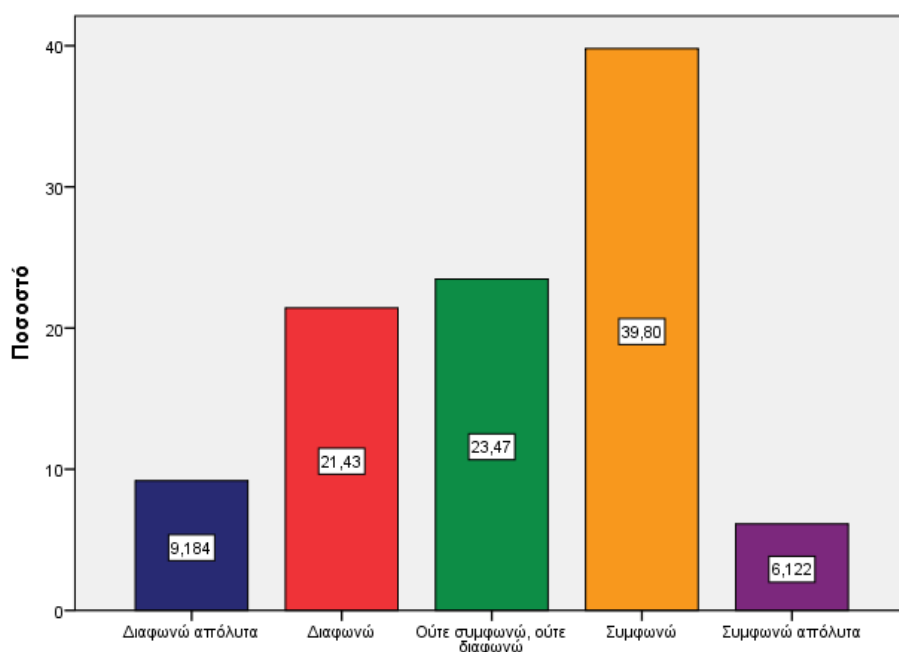
Διάγραμμα 6.8
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση αξιοκρατίας

Διάγραμμα 6.9
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση λογοδοσίας

Διάγραμμα 6.10
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη διαρκή βελτίωση

Διάγραμμα 6.11
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση της εξωστρέφειας

Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων προκύπτει ότι, αναφορικά με τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση της διαφάνειας, οι απόψεις επικεντρώνονται στις επιλογές “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” και “συμφωνώ” (ποσοστά 33,16% και 32,65% και συχνότητα εμφάνισης 65 και 64 αντίστοιχα). Στους τομείς της δικαιοσύνης, της αξιοκρατίας και της λογοδοσίας, φαίνεται να επικρατεί η ουδέτερη στάση (ποσοστά

38,27%, 39,29% και 37,76%, με συχνότητα εμφάνισης 75, 77 και 74 αντίστοιχα στην απάντηση “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ”). Πιο θετική στάση διατηρούν οι ερωτηθέντες αναφορικά με τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στους τομείς της διαρκούς βελτίωσης και της εξωστρέφειας, καθώς επικρατεί η απάντηση “συμφωνώ” με ποσοστά 46,94% και 39,80% και συχνότητα εμφάνισης 92 και 78 αντίστοιχα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, για τους πέντε από τους έξι τομείς, η ακραία αρνητική επιλογή επικρατεί της ακραίας θετικής, με μοναδική εξαίρεση τον τομέα της διαρκούς βελτίωσης όπου, η επιλογή “συμφωνώ απόλυτα” εμφανίζει ελαφρώς μεγαλύτερα ποσοστά από την επιλογή “διαφωνώ απόλυτα” (6,63% έναντι 6,12% αντίστοιχα)

6.3 Απόψεις ερωτηθέντων για το βαθμό εκπλήρωσης των βασικών στόχων της Α.Α.Δ.Ε.

Ερώτημα: Με την ίδρυση της Α.Α.Δ.Ε. προσδιορίζονται οι έξι μεγάλοι στόχοι, τους οποίους θέτει η νέα Υπηρεσία. Κατά την γνώμη σας, έχει βελτιώσει η λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. την εικόνα της φορολογικής αρχής στη χώρα μας, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση, στους κάτωθι τομείς;

Αναφορικά με τους έξι στόχους που έχει θέσει η Υπηρεσία, οι ερωτηθέντες φαίνεται να αναγνωρίζουν τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης, καθώς και στη βελτίωση των παρεχόμενων Υπηρεσιών προς τους πολίτες, όπου επικρατεί η επιλογή “συμφωνώ”, με ποσοστά 39,29% και 46,43% αντίστοιχα (συχνότητα 77 και 91).

Στους λοιπούς τέσσερις τομείς επικρατεί η ουδέτερη επιλογή “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” (για τη συμβολή στην πάταξη της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου ποσοστό 32,65% και συχνότητα 64, για τη συμβολή στη διευκόλυνση του επιχειρείν ποσοστό 33,67% και συχνότητα 66, για τη συμβολή στην προστασία της Δημόσιας υγείας ποσοστό 41,84% και συχνότητα 82 και για τη συμβολή στην οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης ποσοστό 32,65% και συχνότητα 64).

Πλέον αυτού, η συγκέντρωση των απαντήσεων αναφορικά με τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην “πάταξη της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου”, την “προστασία της Δημόσιας Υγείας” και την “οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης” είναι μεγαλύτερη στις δύο αρνητικές απαντήσεις, σε σύγκριση με τις δύο θετικές (ποσοστά αρνητικών απαντήσεων αθροιστικά 38,26%, 34,18% και 42,85% έναντι θετικών 29,08%, 23,98% και 24,49% αντίστοιχα) , ενώ το αντίστροφο συμβαίνει στη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη

“διευκόλυνση του επιχειρείν”, όπου οι απαντήσεις εμφανίζουν μεγαλύτερη συγκέντρωση στις δύο θετικές επιλογές, σε σχέση με τις δύο αρνητικές (ποσοστά θετικών απαντήσεων αθροιστικά 37,24%, έναντι αρνητικών 29,08% αντίστοιχα).

Πίνακας 6.11
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση φορολογικής συμμόρφωσης

7. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση φορολογικής συμμόρφωσης	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	10	5,1	5,1	5,1
Διαφωνώ	49	25,0	25,0	30,1
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	52	26,5	26,5	56,6
Συμφωνώ	77	39,3	39,3	95,9
Συμφωνώ απόλυτα	8	4,1	4,1	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.12
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην πάταξη φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου

8. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη πάταξη φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	18	9,2	9,2	9,2
Διαφωνώ	57	29,1	29,1	38,3
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	64	32,7	32,7	70,9
Συμφωνώ	54	27,6	27,6	98,5
Συμφωνώ απόλυτα	3	1,5	1,5	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.13
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη διευκόλυνση του επιχειρείν

9. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη διευκόλυνση του επιχειρείν	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	11	5,6	5,6	5,6
Διαφωνώ	46	23,5	23,5	29,1
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	66	33,7	33,7	62,8
Συμφωνώ	60	30,6	30,6	93,4
Συμφωνώ απόλυτα	13	6,6	6,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.14
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση των παρεχόμενων
Υπηρεσιών προς τους πολίτες

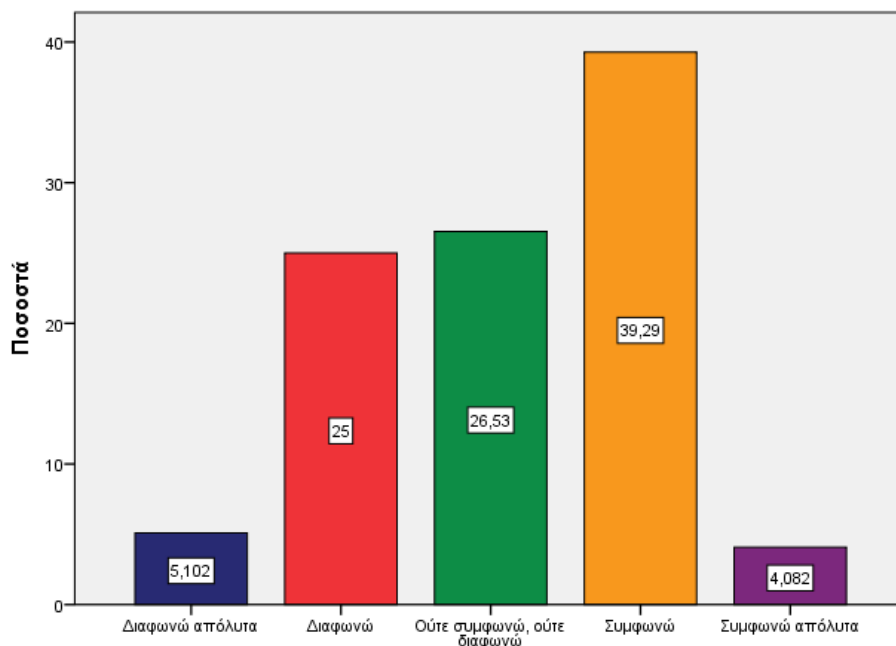
10. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση παρεχόμενων Υπηρεσιών προς πολίτες	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	12	6,1	6,1	6,1
Διαφωνώ	25	12,8	12,8	18,9
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	38	19,4	19,4	38,3
Συμφωνώ	91	46,4	46,4	84,7
Συμφωνώ απόλυτα	30	15,3	15,3	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.15
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην προστασία Δημόσιας υγείας

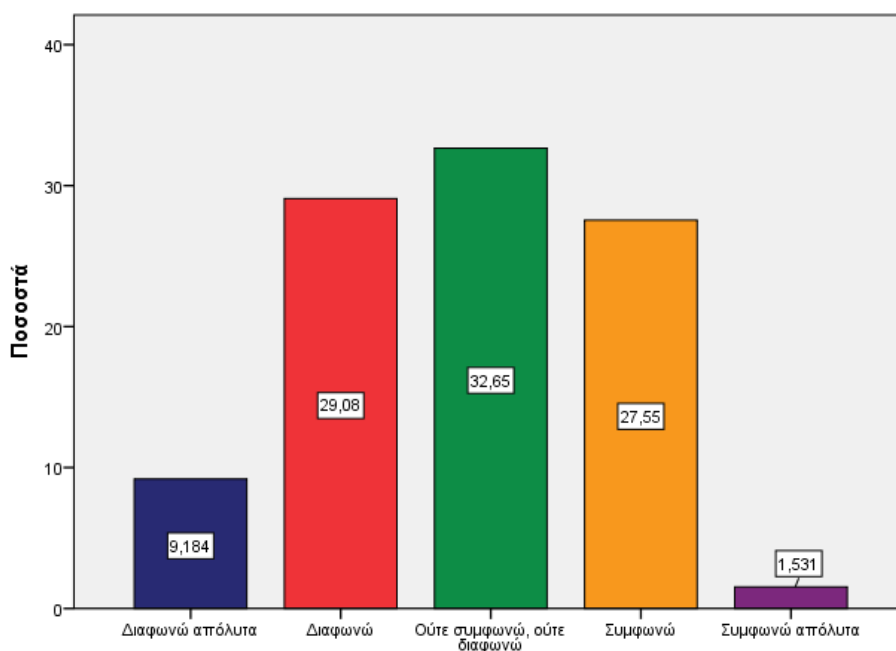
11. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στην προστασία Δημόσιας Υγείας	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	23	11,7	11,7	11,7
Διαφωνώ	44	22,4	22,4	34,2
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	82	41,8	41,8	76,0
Συμφωνώ	40	20,4	20,4	96,4
Συμφωνώ απόλυτα	7	3,6	3,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.16
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης

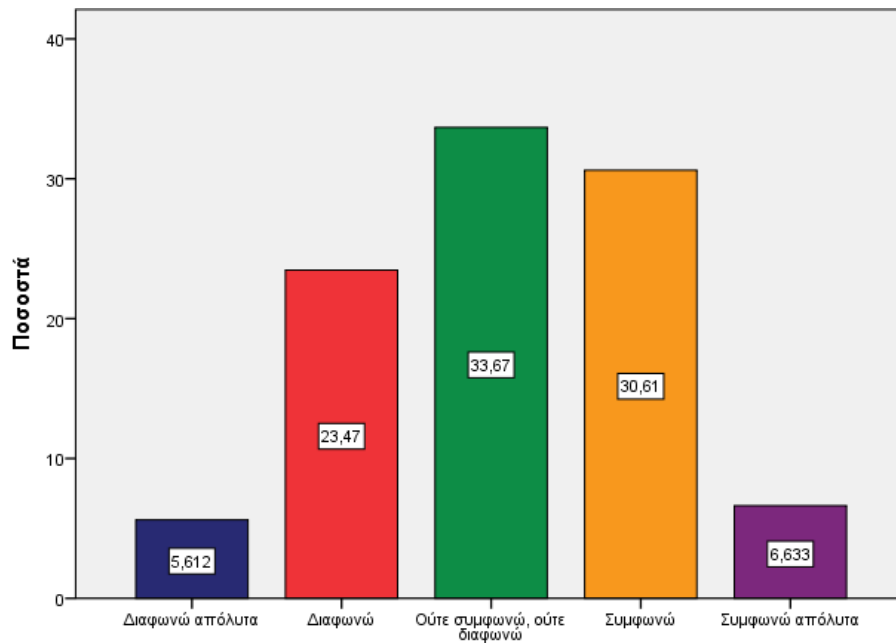
12. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στην οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	23	11,7	11,7	11,7
Διαφωνώ	61	31,1	31,1	42,9
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	64	32,7	32,7	75,5
Συμφωνώ	42	21,4	21,4	96,9
Συμφωνώ απόλυτα	6	3,1	3,1	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.12
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση φορολογικής συμμόρφωσης

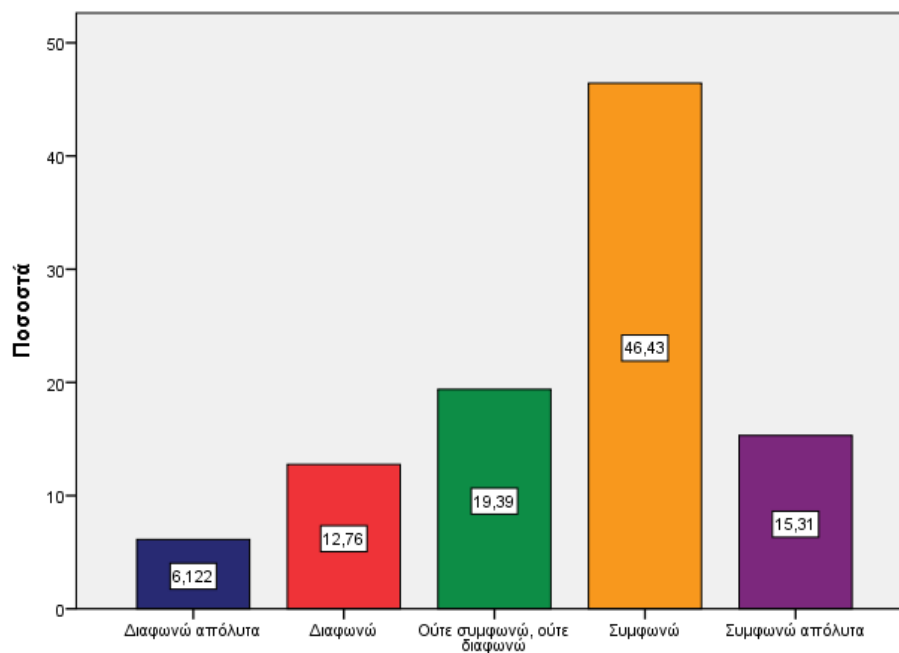

Διάγραμμα 6.13
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην πάταξη φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου

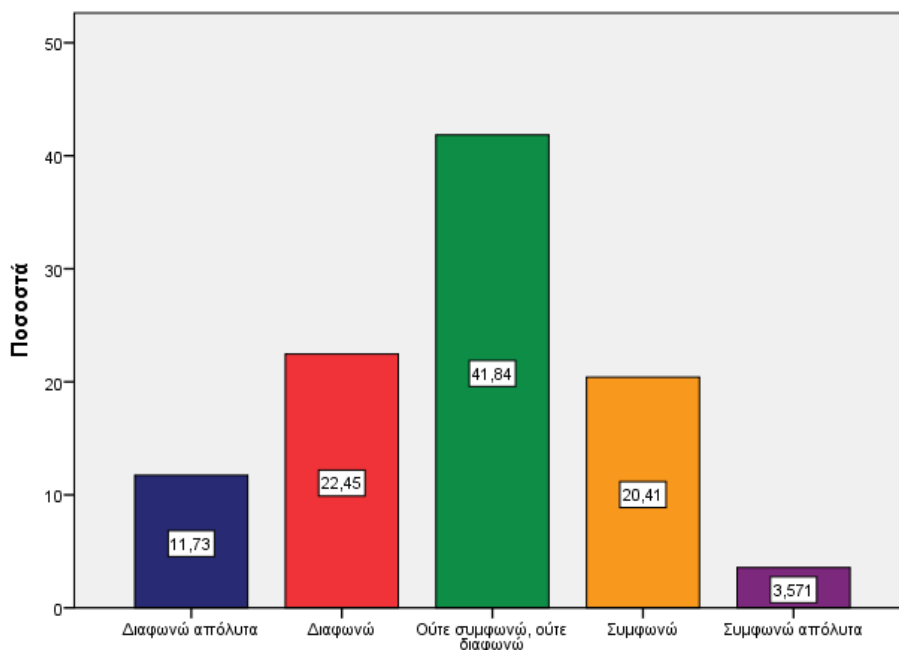
Διάγραμμα 6.14

Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη διευκόλυνση του επιχειρείν

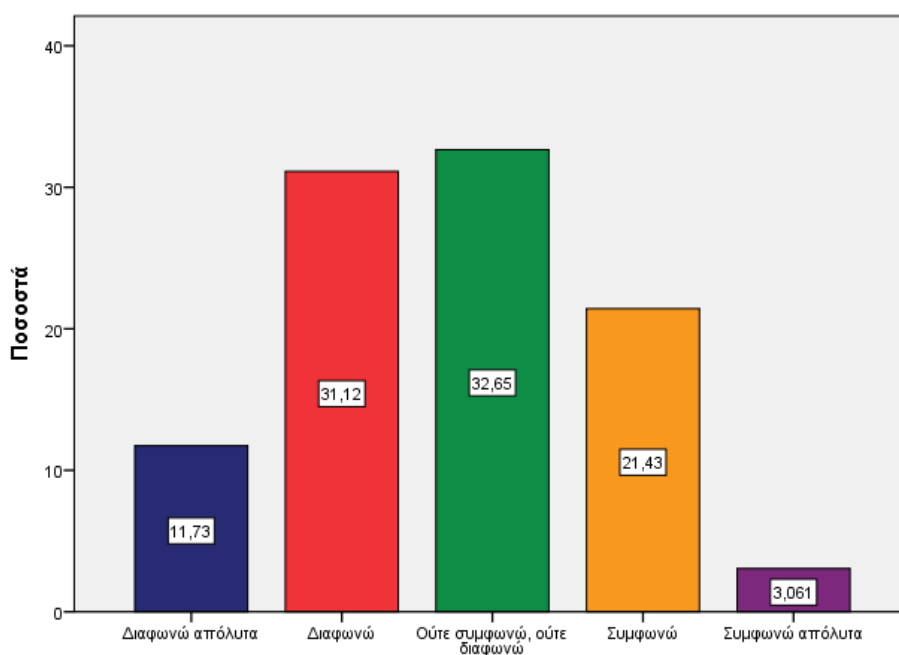
Διάγραμμα 6.15

Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση των παρεχόμενων Υπηρεσιών προς τους πολίτες

Διάγραμμα 6.16

Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην προστασία Δημόσιας υγείας

Διάγραμμα 6.17

Ποσοστιαία εμφάνιση για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης

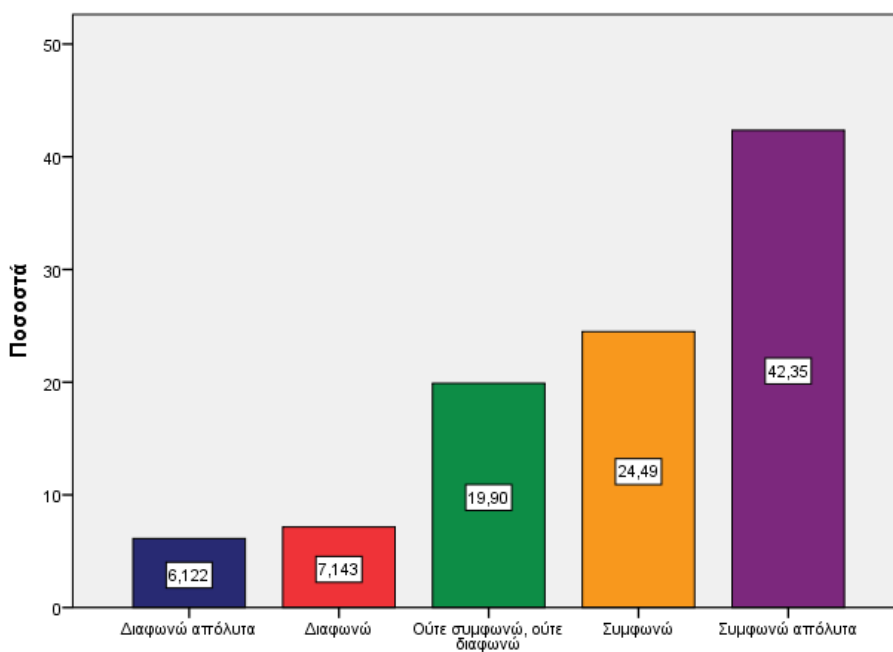
6.4 Βαθμός συμφωνίας ή διαφωνίας ερωτηθέντων σε συγκεκριμένες προτάσεις

Στη συνέχεια του ερωτηματολογίου, οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν, σε ποιο βαθμό συμφωνούν ή διαφωνούν στις κάτωθι προτάσεις:

6.4.1: Ερώτημα 13. Γνωρίζω ότι, υπάρχουν και άλλες ανεξάρτητες αρχές στην Ελλάδα, πλην της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Πίνακας 6.17
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τη γνώση ύπαρξης Άλλων Ανεξάρτητων Αρχών, πλην της Α.Α.Δ.Ε.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	12	6,1	6,1	6,1
Διαφωνώ	14	7,1	7,1	13,3
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	39	19,9	19,9	33,2
Συμφωνώ	48	24,5	24,5	57,7
Συμφωνώ απόλυτα	83	42,3	42,3	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.18
Ποσοστιαία εμφάνιση για τη γνώση ύπαρξης Άλλων Ανεξάρτητων Αρχών, πλην της Α.Α.Δ.Ε.

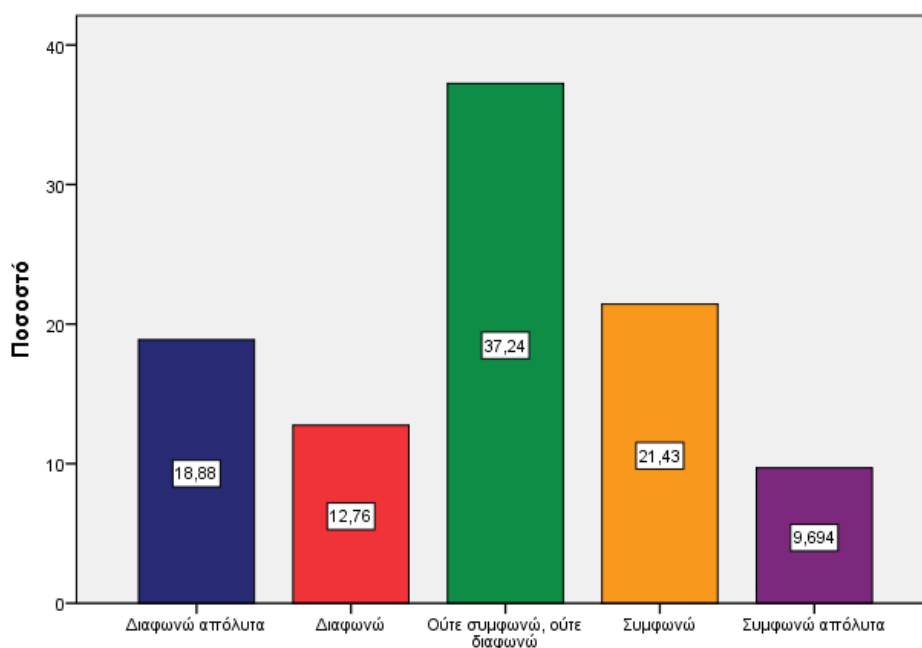
Από τις απαντήσεις προκύπτει ότι, σε γενικές γραμμές, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων γνωρίζει την ύπαρξη άλλων Ανεξάρτητων Αρχών, πλην της Α.Α.Δ.Ε., καθώς οι δύο θετικές επιλογές συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό 66,84% και συχνότητα 131 απαντήσεων.

6.4.2: Ερώτηση 14. Η περίπτωση της Ελλάδος είναι η πρώτη σε παγκόσμιο επίπεδο όπου, η διαχείριση των Δημοσίων Εσόδων ανατέθηκε σε έναν φορέα με τόσο διευρυμένο βαθμό ανεξαρτησίας.

Πίνακας 6.18

Εμφάνιση Συχνοτήτων για την άποψη ότι, η Α.Α.Δ.Ε αποτελεί την πρώτη Υπηρεσία σε παγκόσμιο επίπεδο με τόσο διευρυμένο βαθμό ανεξαρτησίας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	37	18,9	18,9	18,9
Διαφωνώ	25	12,8	12,8	31,6
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	73	37,2	37,2	68,9
Συμφωνώ	42	21,4	21,4	90,3
Συμφωνώ απόλυτα	19	9,7	9,7	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.19

Ποσοστιαία εμφάνιση για την άποψη ότι, η Α.Α.Δ.Ε αποτελεί την πρώτη Υπηρεσία σε παγκόσμιο επίπεδο με τόσο διευρυμένο βαθμό ανεξαρτησίας

Στη συγκεκριμένη πρόταση, οι ερωτώμενοι επέλεξαν την ασφάλεια της ουδέτερης επιλογής σε ποσοστό 37,24% (συχνότητα 73 απαντήσεις), ενώ ποσοστό 18,88% φαίνεται να γνωρίζει με βεβαιότητα ότι, η Α.Α.Δ.Ε. δεν είναι η μοναδική περίπτωση

όπου, η διαχείριση των Δημοσίων Εσόδων ανατέθηκε σε έναν φορέα με τόσο διευρυμένο βαθμό ανεξαρτησίας.

6.4.3: Ερώτημα 15. Ο βασικός λόγος για τον οποίο θεωρήθηκε αναγκαία η δημιουργία μιας ανεξάρτητης αρχής για τη διαχείριση των Δημοσίων εσόδων ήταν:

α) Περιορισμός παρεμβάσεων του πολιτικού συστήματος

β) Απαίτηση των "δανειστών" προκειμένου να ελέγχουν τα Δημόσια έσοδα

γ) Αντιγραφή επιτυχημένων διεθνών πρακτικών

δ) Μεγαλύτερη ευελιξία στη λήψη αποφάσεων

Από τις απαντήσεις στη συγκεκριμένη πρόταση, ξεχωρίζει το ποσοστό που συγκεντρώνουν οι δύο θετικές επιλογές στην άποψη ότι, η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. οφείλεται, κατά κύριο λόγο σε απαίτηση των “δανειστών” (ποσοστό 75% και συχνότητα 147 απαντήσεις αθροιστικά). Γενικά, και στις τέσσερις δοθείσες προτάσεις, οι απαντήσεις συγκεντρώνονται κυρίως στις δύο θετικές επιλογές.

Πίνακας 6.19

**Εμφάνιση Συχνοτήτων για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(περιορισμός παρεμβάσεων του πολιτικού συστήματος)**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	18	9,2	9,2	9,2
Διαφωνώ	36	18,4	18,4	27,6
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	29	14,8	14,8	42,3
Συμφωνώ	88	44,9	44,9	87,2
Συμφωνώ απόλυτα	25	12,8	12,8	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.20

**Εμφάνιση Συχνοτήτων για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(απαίτηση “δανειστών” προκειμένου να ελέγξουν τα Δημόσια έσοδα)**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	7	3,6	3,6	3,6
Διαφωνώ	15	7,7	7,7	11,2
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	27	13,8	13,8	25,0
Συμφωνώ	76	38,8	38,8	63,8
Συμφωνώ απόλυτα	71	36,2	36,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.21
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(αντιγραφή επιτυχημένων Διεθνών πρακτικών)

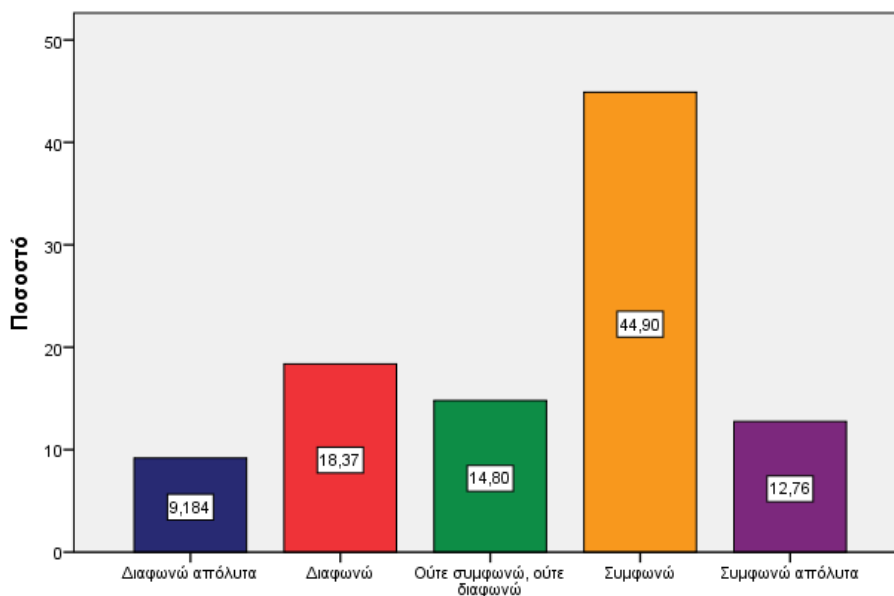
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	13	6,6	6,6	6,6
Διαφωνώ	24	12,2	12,2	18,9
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	52	26,5	26,5	45,4
Συμφωνώ	87	44,4	44,4	89,8
Συμφωνώ απόλυτα	20	10,2	10,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.22
Εμφάνιση Συχνοτήτων για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(μεγαλύτερη ευελιξία στη λήψη αποφάσεων)

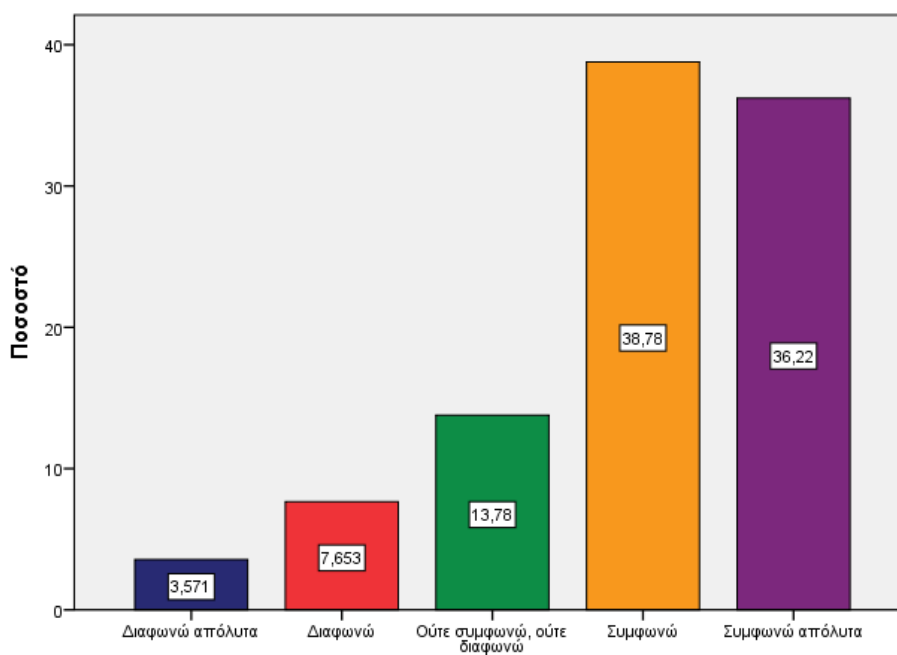
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	18	9,2	9,2	9,2
Διαφωνώ	31	15,8	15,8	25,0
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	53	27,0	27,0	52,0
Συμφωνώ	72	36,7	36,7	88,8
Συμφωνώ απόλυτα	22	11,2	11,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.23
Μέσος αριθμητικός και τυπική απόκλιση για τις δοθείσες προτάσεις, ως προς το βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.

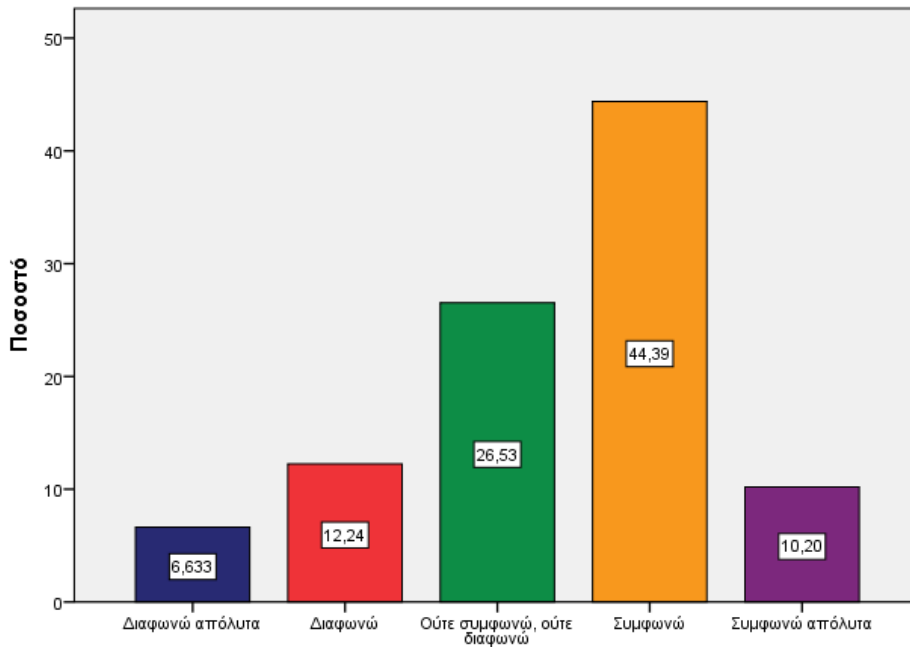
βασικός λόγος για τον οποίο θεωρήθηκε αναγκαία η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε.	N	Mean	Std. Deviation
Περιορισμός παρεμβάσεων Πολιτικού συστήματος	196	3,34	1,185
Απαίτηση "δανειστών" για να ελέγξουν τα Δημόσια έσοδα	196	3,96	1,064
Αντιγραφή επιτυχημένων Διεθνών πρακτικών	196	3,39	1,045
Μεγαλύτερη ευελιξία στη λήψη αποφάσεων	196	3,25	1,134
Valid N (listwise)	196		

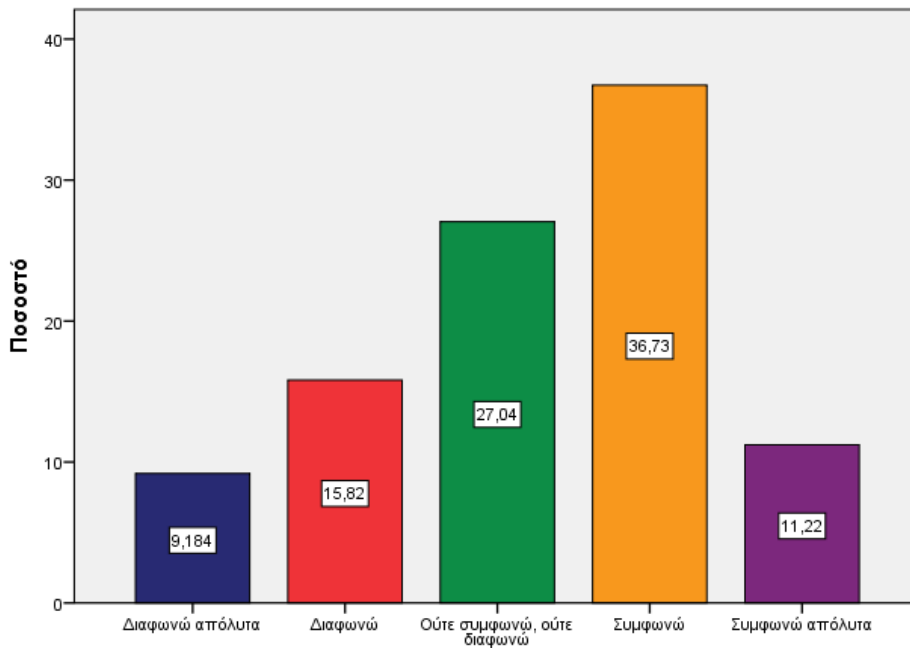
Διάγραμμα 6.20
Ποσοστιαία εμφάνιση για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(περιορισμός παρεμβάσεων του πολιτικού συστήματος)

Διάγραμμα 6.21
Ποσοστιαία εμφάνιση για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(απαίτηση “δανειστών” προκειμένου να ελέγξουν τα Δημόσια έσοδα)

Διάγραμμα 6.22
Ποσοστιαία εμφάνιση για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(αντιγραφή επιτυχημένων Διεθνών πρακτικών)

Διάγραμμα 6.23
Ποσοστιαία εμφάνιση για τον βασικό λόγο δημιουργίας της Α.Α.Δ.Ε.
(μεγαλύτερη ευελιξία στη λήψη αποφάσεων)

Αποκλειστικά για τη σύγκριση μεταξύ των τεσσάρων επιλογών, η ανάλυση των δεδομένων ως αριθμητικά και η χρήση του μέσου αριθμητικού³⁴ και της τυπικής απόκλισης³⁵ μας προσφέρει μια πιο ευανάγνωστη εικόνα για το ποια από τις τέσσερις επιλογές επικρατεί. Από τα στοιχεία του πίνακα 6.23, προκύπτει ότι υπερισχύει η άποψη ότι, η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. οφείλεται, κατά κύριο λόγο σε απαίτηση των “δανειστών”, με μέσο αριθμητικό 3,96 και τυπική απόκλιση 1,064.

6.4.4: Ερώτημα 16. Η δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων ήταν μια απόφαση η οποία, σε γενικές γραμμές, κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση

Στη συγκεκριμένη πρόταση, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων επέλεξαν την απάντηση “συμφωνώ”, σε ποσοστό 38,27% (συχνότητα απάντησης 75), ενώ ακολουθεί η απάντηση “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” με ποσοστό 20,41% και συχνότητα 40. Γενικά, από το σύνολο των απαντήσεων προκύπτει ότι, οι ερωτηθέντες είναι μάλλον θετικά διακείμενοι στη δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε.

Πίνακας 6.24

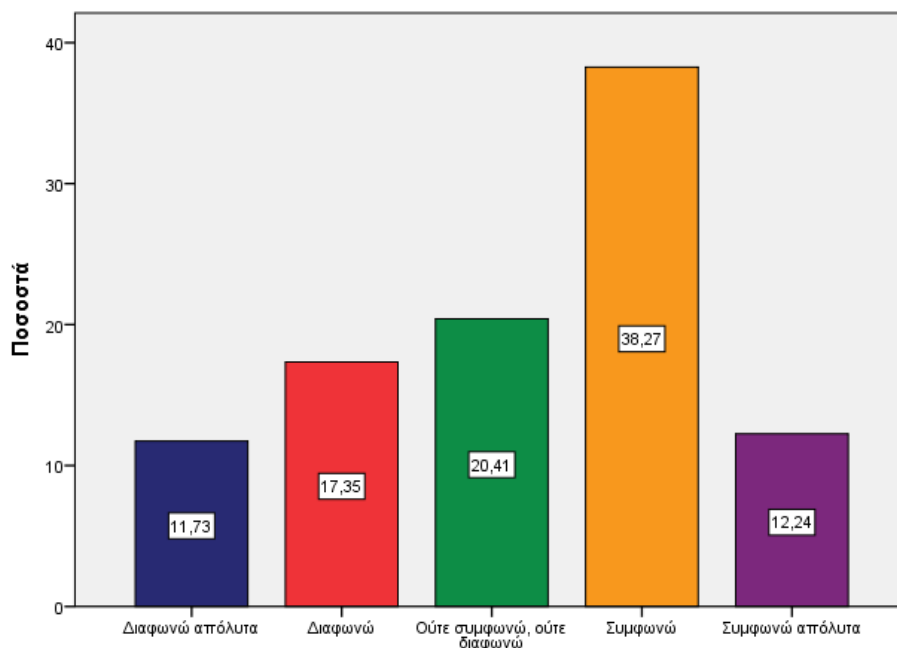
Εμφάνιση Συχνοτήτων στο ερώτημα, εάν η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. ήταν μια απόφαση που κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	23	11,7	11,7	11,7
Διαφωνώ	34	17,3	17,3	29,1
Valid Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	40	20,4	20,4	49,5
Συμφωνώ	75	38,3	38,3	87,8
Συμφωνώ απόλυτα	24	12,2	12,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

³⁴ Για τον υπολογισμό του Μέσου αριθμητικού, οι ονομαστικές απαντήσεις μετετράπησαν σε αριθμητικές αντιστοιχώντας την απάντηση “Διαφωνώ απόλυτα” με τον αριθμό 1, την απάντηση “διαφωνώ” με 2, την απάντηση “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” με 3, την απάντηση “συμφωνώ” με 4 και

την απάντηση “Συμφωνώ απόλυτα” με 5. Έπειτα, έγινε χρήση του τύπου
$$\mu = \frac{\sum_{i=1}^n f_i x_i}{\sum_{i=1}^n f_i}$$

³⁵ Η τυπική απόκλιση μας δίνει ένα μέτρο της διασποράς των τιμών, μέσω του τύπου
$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n f_i (x_i - \mu)^2}{\sum_{i=1}^n f_i}}$$

Διάγραμμα 6.24

Ποσοστιαία εμφάνιση στο ερώτημα, εάν η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. ήταν μια απόφαση που κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση

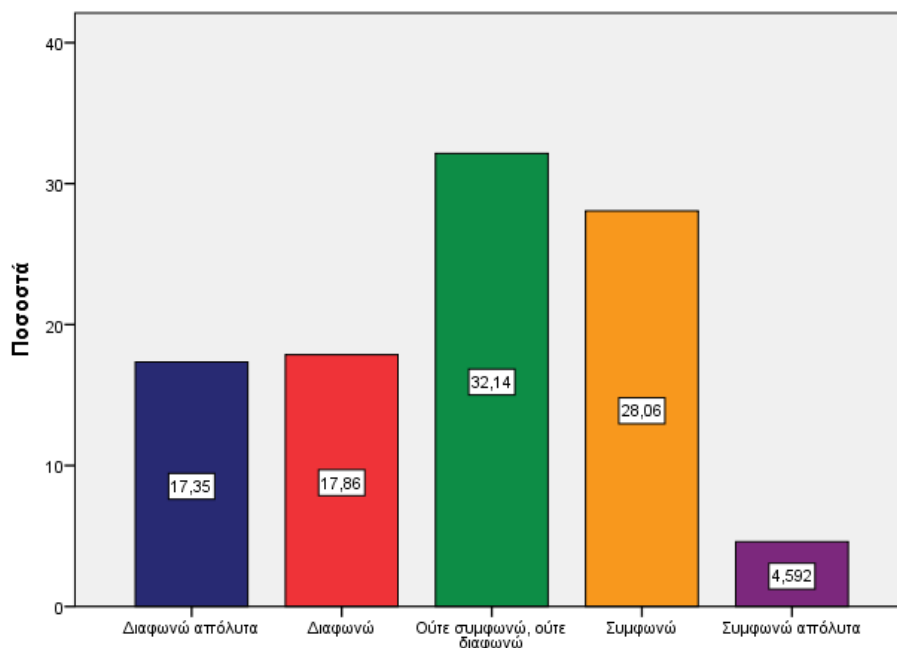
6.4.5: Ερώτημα 17. Η δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων συνέβαλε στην καλύτερη διαχείριση των χρημάτων που εισπράττονται, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση

Κυριότερη επιλογή στη αναφορικά με τη συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί η απάντηση “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” με ποσοστό 32,14% και συχνότητα 63, ενώ ακολουθεί η απάντηση “συμφωνώ” με ποσοστό 28,06% και συχνότητα 55. Ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό συγκεντρώνει η απάντηση “συμφωνώ απόλυτα”, αφού εμφανίζει ποσοστό μόλις 4,59% (συχνότητα 9 απαντήσεων).

Πίνακας 6.25

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην καλύτερη διαχείριση των χρημάτων που εισπράττονται, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	34	17,3	17,3	17,3
Διαφωνώ	35	17,9	17,9	35,2
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	63	32,1	32,1	67,3
Συμφωνώ	55	28,1	28,1	95,4
Συμφωνώ απόλυτα	9	4,6	4,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.25

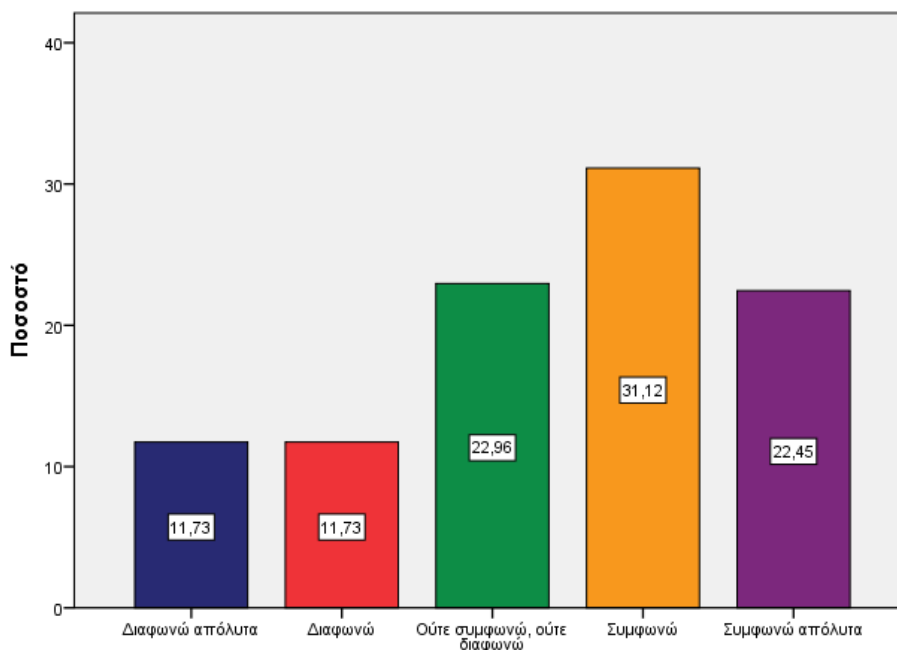
Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στην καλύτερη διαχείριση των χρημάτων που εισπράττονται, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση

6.4.6: Ερώτημα 18. Υπάρχουν και άλλοι νευραλγικοί τομείς του Δημοσίου, τη διαχείριση των οποίων θα έπρεπε να αναλάβουν Ανεξάρτητες Αρχές.

Με βάση τις απαντήσεις στη συγκεκριμένη πρόταση, οι ερωτώμενοι φαίνεται να συμφωνούν, σε γενικές γραμμές, με την ανάληψη της διαχείρισης και άλλων νευραλγικών τομέων του Δημοσίου από Ανεξάρτητες Αρχές, καθώς οι δύο θετικές επιλογές συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό 54,08% (συχνότητα απαντήσεων 61 για την επιλογή “συμφωνώ” και 44 για την επιλογή “συμφωνώ απόλυτα”).

Πίνακας 6.26: Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την ανάληψη και άλλων νευραλγικών τομέων του Δημοσίου από Ανεξάρτητες Αρχές

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	23	11,7	11,7	11,7
Διαφωνώ	23	11,7	11,7	23,5
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	45	23,0	23,0	46,4
Συμφωνώ	61	31,1	31,1	77,6
Συμφωνώ απόλυτα	44	22,4	22,4	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.26

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την ανάληψη και άλλων νευραλγικών τομέων του Δημοσίου από Ανεξάρτητες Αρχές

6.4.7: Ερώτημα 19. Οι κάτωθι συμμετέχουν ουσιαστικά στη λήψη των αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της χώρας:

α) Η Διοίκηση της Α.Α.Δ.Ε.

β) Η Κυβέρνηση

γ) Η Βουλή

δ) Οι δανειστές της χώρας

ε) Οι ομάδες συμφερόντων

Στη συγκεκριμένη πρόταση, η απάντηση “συμφωνώ” επικρατεί αναφορικά με τη συμμετοχή της Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε., της Κυβέρνησης και των ομάδων συμφερόντων στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της χώρας (ποσοστά 45,41%, 44,90% και 41,84% και συχνότητα απαντήσεων 89, 88 και 82 αντίστοιχα).

Όσον αφορά τη συμμετοχή της Βουλής, κυριαρχεί η απάντηση “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” με ποσοστό 35,2%, ενώ η συμμετοχή των “δανειστών” αθροίζει θετικές απαντήσεις 81,64% (το 38,27% αντιστοιχεί στην απάντηση “συμφωνώ” και το 43,37% αντιστοιχεί στην απάντηση “συμφωνώ απόλυτα”).

Και εδώ, αποκλειστικά για τη σύγκριση μεταξύ των πέντε επιλογών, πραγματοποιείται ανάλυση των δεδομένων ως αριθμητικά και γίνεται χρήση του μέσου

αριθμητικού και της τυπικής απόκλισης. Από τα στοιχεία του πίνακα 6.32, προκύπτει ότι, οι “Δανειστές” υπερισχύουν στις θετικές απόψεις για τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας, εμφανίζοντας μέσο αριθμητικό 4,14 και σχετικά μικρή διασπορά στις απαντήσεις (τυπική απόκλιση ,987).

Πίνακας 6.27

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την άποψη ότι, η Διοίκηση της Α.Α.Δ.Ε. συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	8	4,1	4,1	4,1
Διαφωνώ	30	15,3	15,3	19,4
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	50	25,5	25,5	44,9
Συμφωνώ	89	45,4	45,4	90,3
Συμφωνώ απόλυτα	19	9,7	9,7	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.28

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την άποψη ότι, η Κυβέρνηση συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	5	2,6	2,6	2,6
Διαφωνώ	15	7,7	7,7	10,2
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	27	13,8	13,8	24,0
Συμφωνώ	88	44,9	44,9	68,9
Συμφωνώ απόλυτα	61	31,1	31,1	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.29

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την άποψη ότι, η Βουλή συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	12	6,1	6,1	6,1
Διαφωνώ	32	16,3	16,3	22,4
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	69	35,2	35,2	57,7
Συμφωνώ	58	29,6	29,6	87,2
Συμφωνώ απόλυτα	25	12,8	12,8	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.30

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την άποψη ότι, οι “Δανειστές” συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	5	2,6	2,6	2,6
Διαφωνώ	11	5,6	5,6	8,2
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	20	10,2	10,2	18,4
Συμφωνώ	75	38,3	38,3	56,6
Συμφωνώ απόλυτα	85	43,4	43,4	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.31

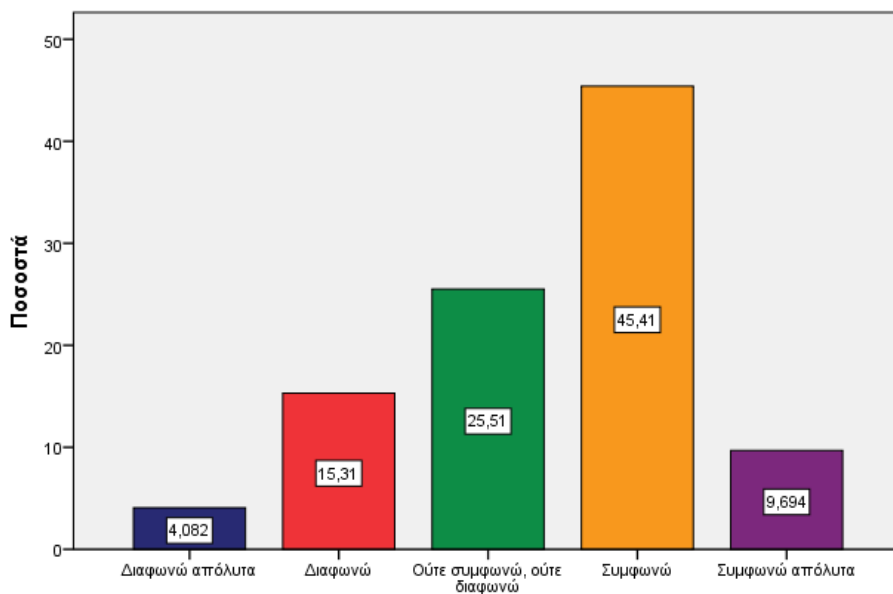
Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την άποψη ότι, οι ομάδες συμφερόντων συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	9	4,6	4,6	4,6
Διαφωνώ	9	4,6	4,6	9,2
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	37	18,9	18,9	28,1
Συμφωνώ	82	41,8	41,8	69,9
Συμφωνώ απόλυτα	59	30,1	30,1	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Πίνακας 6.32

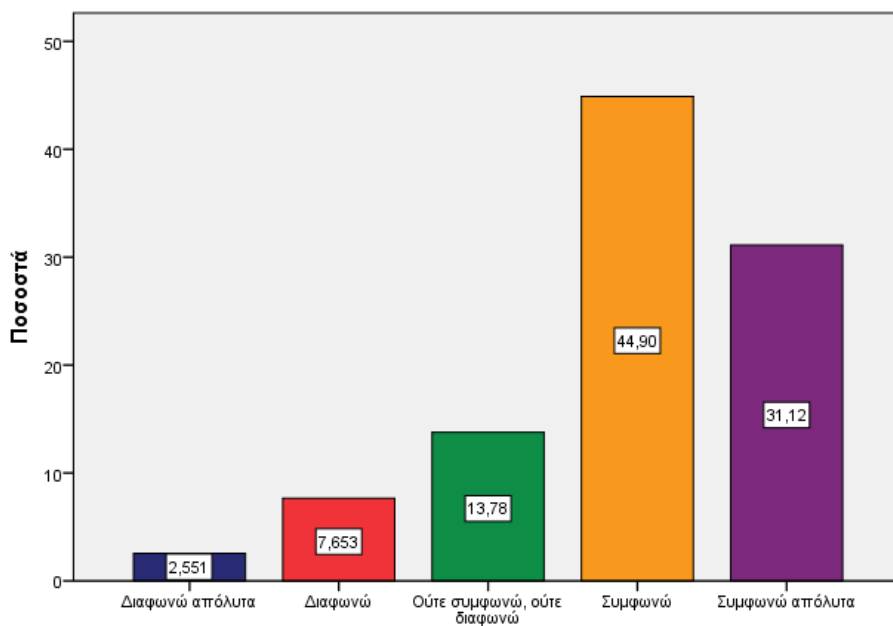
Μέσος αριθμητικός και τυπική απόκλιση για τις δοθείσες προτάσεις, ως προς το ποιος συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική της Χώρας

Συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας	N	Mean	Std. Deviation
Η Διοίκηση Α.Α.Δ.Ε.	196	3,41	,996
Η Βουλή	196	3,27	1,072
Η Κυβέρνηση	196	3,94	,993
Οι “Δανειστές” της Χώρας	196	4,14	,987
Οι Ομάδες συμφερόντων	196	3,88	1,038
Valid N (listwise)	196		

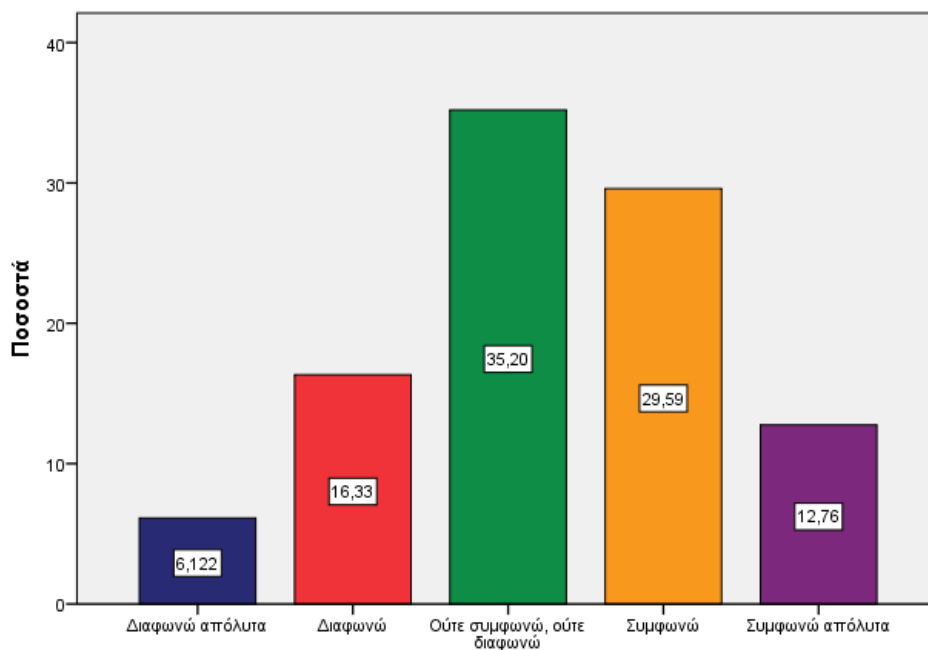
Διάγραμμα 6.27

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την άποψη ότι, η Διοίκηση της Α.Α.Δ.Ε. συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

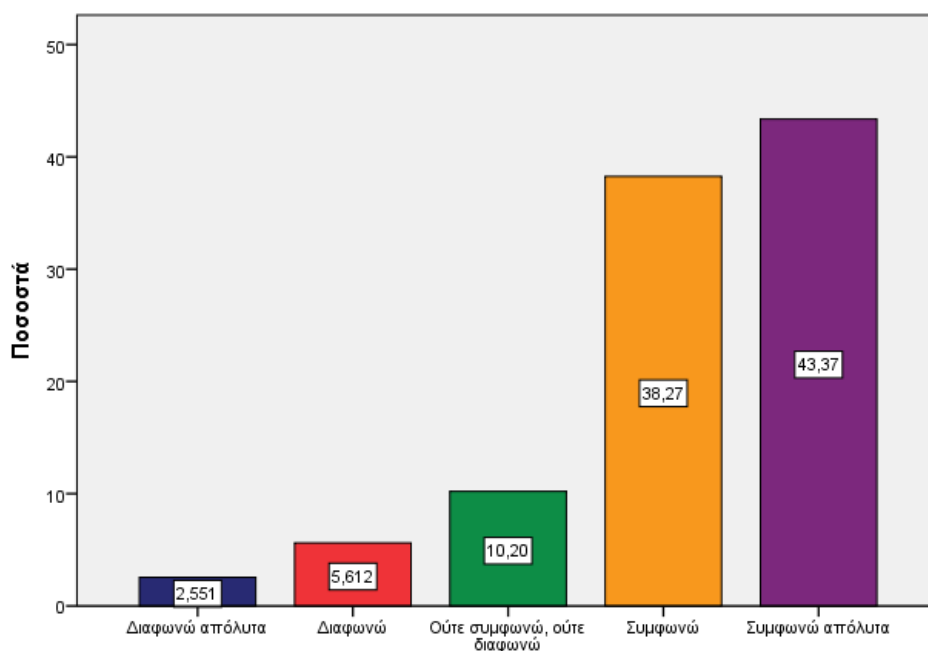
Διάγραμμα 6.28

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την άποψη ότι, η Κυβέρνηση συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

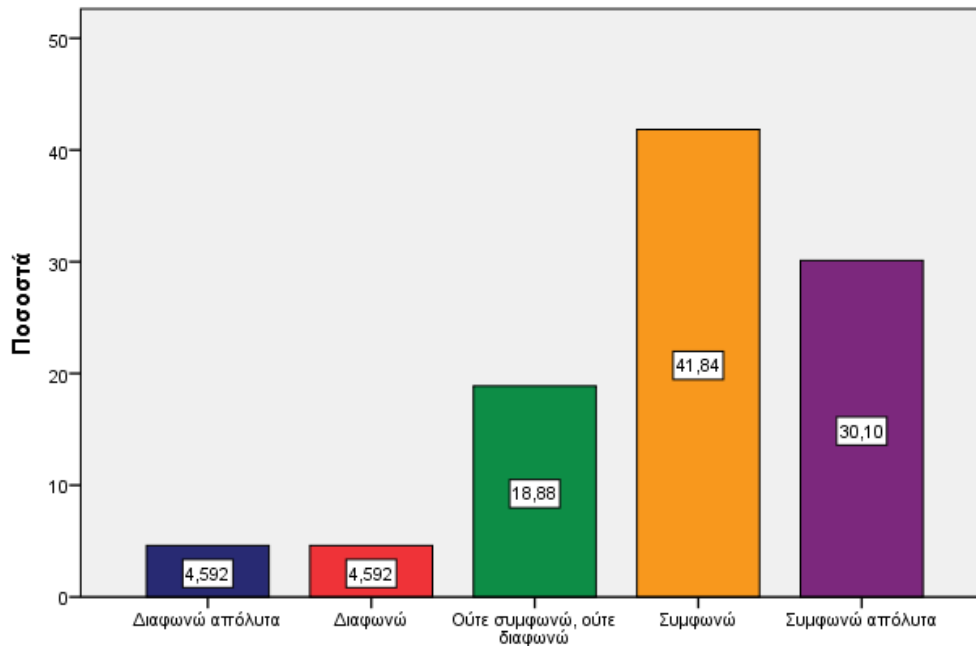
Διάγραμμα 6.29

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την άποψη ότι, η Βουλή συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

Διάγραμμα 6.30

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την άποψη ότι, οι “Δανειστές” συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

Διάγραμμα 6.31

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την άποψη ότι, οι ομάδες συμφερόντων συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της Χώρας

6.5 Απόψεις ερωτηθέντων για τη λειτουργία του taxisnet, την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση και τις αλλαγές στη δομή της Υπηρεσίας

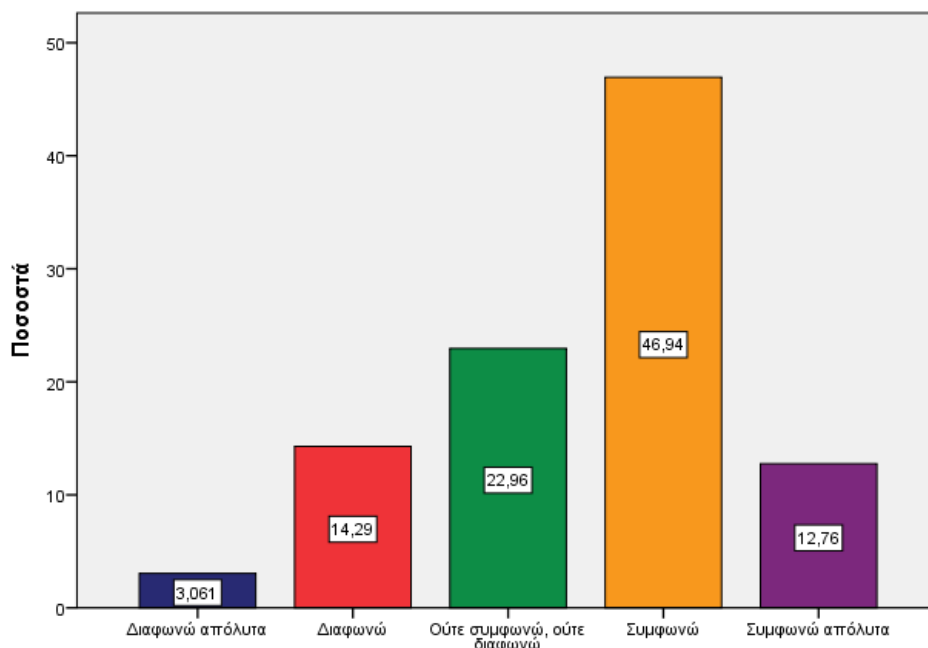
6.5.1 Ερώτημα 20: Σταδιακά, αυξάνονται οι λειτουργίες για τις οποίες, η Α.Α.Δ.Ε. δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να εξυπηρετούνται ηλεκτρονικά, χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική τους παρουσία σε κάποια Υπηρεσία. Θεωρείτε ότι, ο ρυθμός εξέλιξης σε αυτόν τον τομέα είναι ικανοποιητικός;

Στη συγκεκριμένη ερώτηση, οι απαντήσεις συγκεντρώνονται στη επιλογή “συμφωνώ” σε ποσοστό 46,94%. Ακολουθεί η ουδέτερη επιλογή με ποσοστό 22,96%.

Πίνακας 6.33

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την ικανοποίηση σε σχέση με το ρυθμό αύξησης των λειτουργιών που εντάσσονται στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	6	3,1	3,1	3,1
Διαφωνώ	28	14,3	14,3	17,3
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	45	23,0	23,0	40,3
Συμφωνώ	92	46,9	46,9	87,2
Συμφωνώ απόλυτα	25	12,8	12,8	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.32

Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων αναφορικά με την ικανοποίηση σε σχέση με το ρυθμό αύξησης των λειτουργιών που εντάσσονται στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών

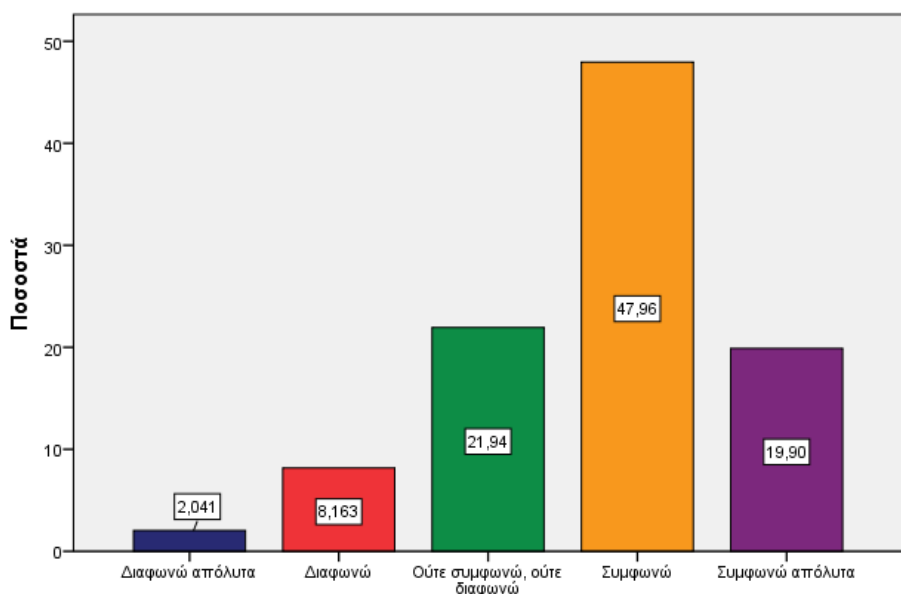
6.5.2 Ερώτημα 21: Αναφορικά με την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών, θεωρείτε ότι, η Α.Α.Δ.Ε παρουσιάζει καλύτερες επιδόσεις, σε σχέση με τον υπόλοιπο Δημόσιο τομέα;

Και σε αυτή την ερώτηση, οι απαντήσεις συγκεντρώνονται στη επιλογή “συμφωνώ” σε ποσοστό 47,96% (συχνότητα απαντήσεων 94). Υψηλά ποσοστά εμφανίζει επίσης η επιλογή “συμφωνώ απόλυτα” με ποσοστό 19,90% και η επιλογή “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” με ποσοστό 21,94%. Χαρακτηριστικό είναι ότι, μόλις το 2,04% επέλεξε την απάντηση “διαφωνώ απόλυτα” (συχνότητα απαντήσεων 4).

Πίνακας 6.34

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την εμφάνιση καλύτερων επιδόσεων της Α.Α.Δ.Ε. στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, σε σχέση με τον υπόλοιπο Δημόσιο τομέα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	4	2,0	2,0	2,0
Διαφωνώ	16	8,2	8,2	10,2
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	43	21,9	21,9	32,1
Συμφωνώ	94	48,0	48,0	80,1
Συμφωνώ απόλυτα	39	19,9	19,9	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.33

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την εμφάνιση καλύτερων επιδόσεων της Α.Α.Δ.Ε. στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, σε σχέση με τον υπόλοιπο Δημόσιο τομέα

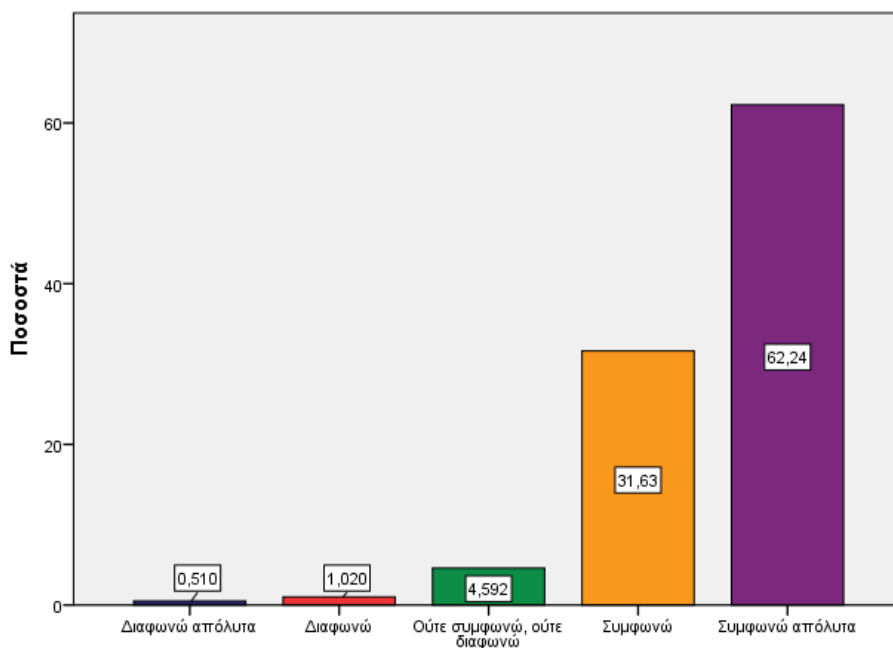
6.5.3 Ερώτημα 22: Κατά τον περιορισμό των μετακινήσεων λόγω της πανδημίας του Covid19, ένα μεγάλο εύρος λειτουργιών εντάχθηκε στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών (όπως η έκδοση κλειδαρίθμου, που απαιτούσε την καθημερινή απασχόληση ενός μεγάλου αριθμού υπαλλήλων και συνεπαγόταν συχνά την ταλαιπωρία των πολιτών). Θεωρείτε ότι, αυτό όφειλε να γίνει νωρίτερα;

Οι απαντήσεις αναφορικά με τη συγκεκριμένη ερώτηση δείχνουν με σαφήνεια ότι, επικρατούν οι επιλογές “συμφωνώ” και “συμφωνώ απόλυτα”, καθώς συγκεντρώνουν ποσοστά 31,63% και 62,94% αντίστοιχα (συχνότητες απαντήσεων 62 και 122 αντίστοιχα). Οι δύο αρνητικές επιλογές συγκεντρώνουν αμελητέα ποσοστά, καθώς αθροίζονται στο 1,53%.

Πίνακας 6.35

Εμφάνιση Συχνοτήτων αναφορικά με την άποψη για το εάν, η ένταξη λειτουργιών στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση, λόγω Covid19, όφειλε να γίνει νωρίτερα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	1	,5	,5	,5
Διαφωνώ	2	1,0	1,0	1,5
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	9	4,6	4,6	6,1
Valid Συμφωνώ	62	31,6	31,6	37,8
Συμφωνώ απόλυτα	122	62,2	62,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.34

Ποσοστιαία εμφάνιση αναφορικά με την άποψη για το εάν, η ένταξη λειτουργιών στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση, λόγω Covid19, όφειλε να γίνει νωρίτερα

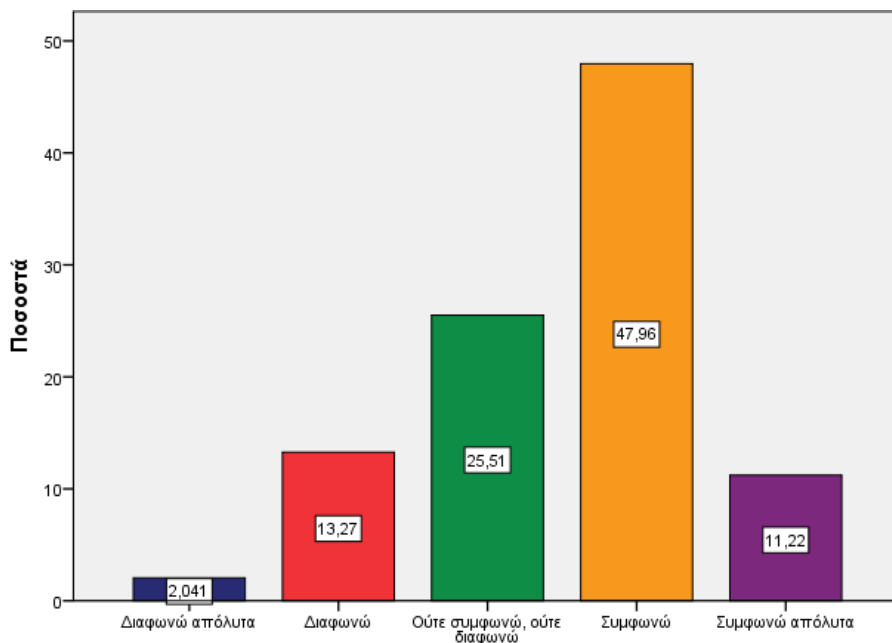
6.5.4 Ερώτημα 23: Πιστεύετε ότι, το πληροφοριακό σύστημα Taxisnet είναι φιλικό προς το χρήστη;

Οι απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα αποτυπώνουν μια, μάλλον θετική εικόνα για το κατά πόσο είναι το taxisnet φιλικό προς το χρήστη, καθώς η επιλογή “συμφωνώ” συγκεντρώνει ποσοστό 47,96% (συχνότητα απαντήσεων 94). Ακολουθεί η επιλογή “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” με 25,51%. Σχετικά χαμηλό ποσοστό συγκεντρώνουν οι δύο αρνητικές επιλογές, καθώς αθροίζουν ποσοστό 15,31%.

Πίνακας 6.36

Εμφάνιση Συχνοτήτων απαντήσεων στο ερώτημα, εάν το taxisnet είναι φιλικό προς το χρήστη

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	4	2,0	2,0	2,0
Διαφωνώ	26	13,3	13,3	15,3
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	50	25,5	25,5	40,8
Συμφωνώ	94	48,0	48,0	88,8
Συμφωνώ απόλυτα	22	11,2	11,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

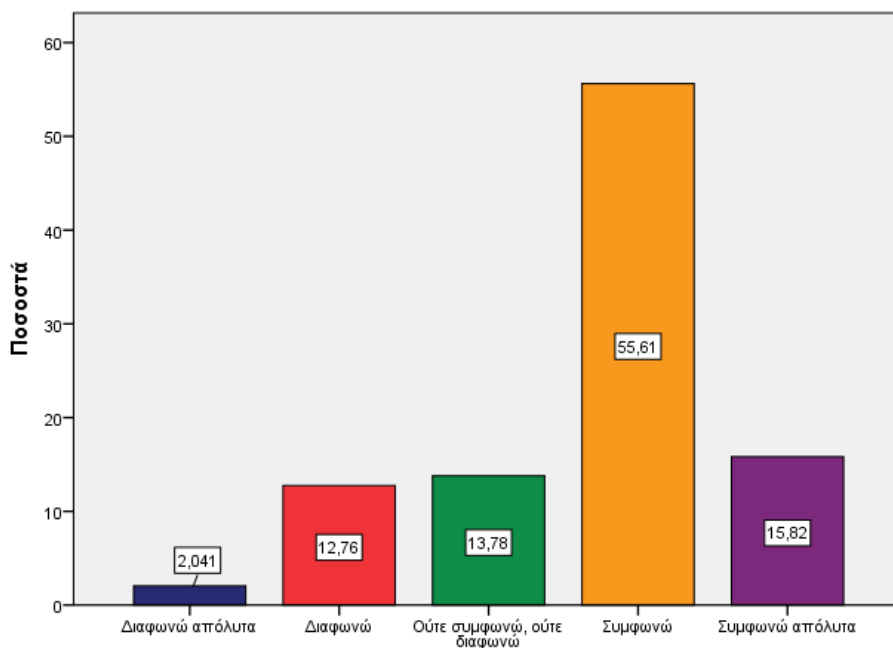
Διάγραμμα 6.35
Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων στο ερώτημα, εάν το taxisnet είναι φιλικό προς το χρήστη

6.5.5 Ερώτημα 24: *Στόχος της διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε. είναι ο περιορισμός της επίσκεψης των πολιτών στις Δ.Ο.Υ. Θεωρείτε ότι, με την λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. έχουν γίνει βήματα προς αυτή την κατεύθυνση;*

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, η πλειοψηφία των απαντήσεων συγκεντρώνονται στην επιλογή “συμφωνώ” (ποσοστό 55,61% και συχνότητα απαντήσεων 109). Ακολουθούν, με μικρή διαφορά μεταξύ τους, οι επιλογές “συμφωνώ απόλυτα”, “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” και “διαφωνώ”, με ποσοστά 15,82%, 13,78% και 12,76% αντίστοιχα. Η επιλογή “διαφωνώ απόλυτα” συγκεντρώνει πολύ μικρό ποσοστό, καθώς μόλις τέσσερις από τους ερωτηθέντες την επέλεξαν (ποσοστό 2,04%).

Πίνακας 6.37
Εμφάνιση Συχνοτήτων απαντήσεων στο ερώτημα, εάν η λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. συνέβαλε στον περιορισμό επίσκεψης των πολιτών στις Δ.Ο.Υ.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	4	2,0	2,0	2,0
Διαφωνώ	25	12,8	12,8	14,8
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	27	13,8	13,8	28,6
Συμφωνώ	109	55,6	55,6	84,2
Συμφωνώ απόλυτα	31	15,8	15,8	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.36

Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων στο ερώτημα, εάν η λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. συνέβαλε στον περιορισμό επίσκεψης των πολιτών στις Δ.Ο.Υ.

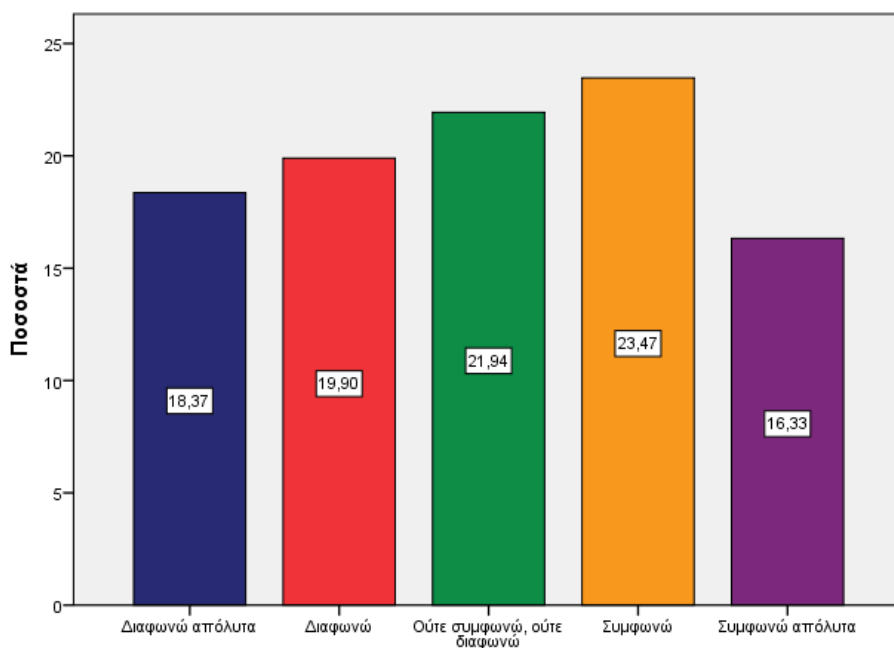
6.5.6 Ερώτημα 25: *Τα τελευταία χρόνια, πραγματοποιείται στα πλαίσια της λειτουργίας της Α.Α.Δ.Ε., συνένωση Υπηρεσιών και περιορισμός του αριθμού των Δ.Ο.Υ. Θεωρείτε ότι, σαν λογική, είναι προς την σωστή κατεύθυνση;*

Αναφορικά με το ερώτημα αυτό, φαίνεται να υπάρχουν μικρές διαφορές μεταξύ των πέντε επιλογών καθώς, το χαμηλότερο ποσοστό συγκεντρώνει η επιλογή ‘συμφωνώ απόλυτα’ (ποσοστό 16,33%, συχνότητα απαντήσεων 32), ενώ το υψηλότερο η επιλογή ‘ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ’ (ποσοστό 23,47% και συχνότητα απαντήσεων 46).

Πίνακας 6.38

Εμφάνιση Συχνοτήτων απαντήσεων στο ερώτημα, εάν ο περιορισμός των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. και η συγχώνευση των Δ.Ο.Υ. είναι προς τη σωστή κατεύθυνση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	36	18,4	18,4	18,4
Διαφωνώ	39	19,9	19,9	38,3
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	43	21,9	21,9	60,2
Συμφωνώ	46	23,5	23,5	83,7
Συμφωνώ απόλυτα	32	16,3	16,3	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.37

Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων στο ερώτημα, εάν ο περιορισμός των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. και η συγχώνευση των Δ.Ο.Υ. είναι προς τη σωστή κατεύθυνση

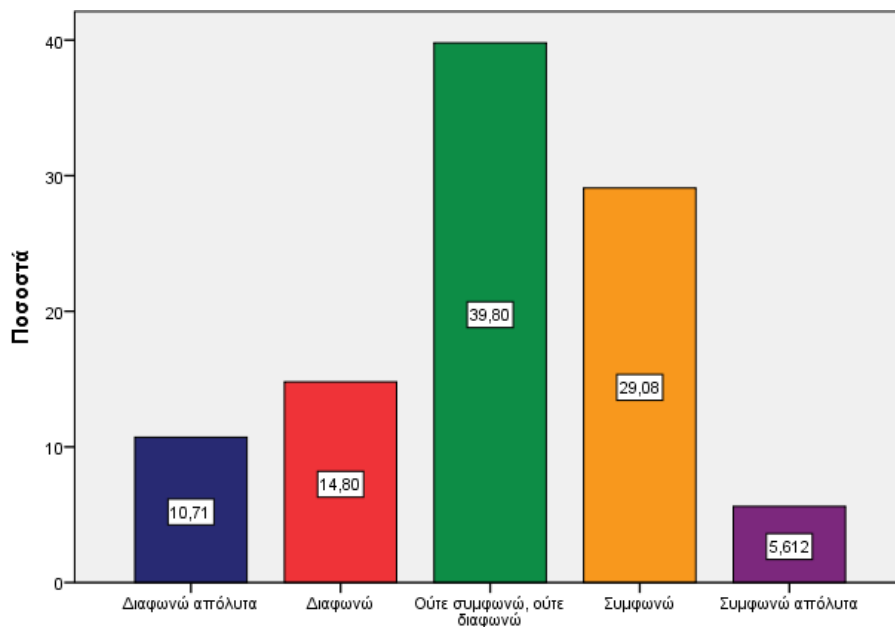
6.6 Απόψεις ερωτηθέντων για τη σύγκριση μεταξύ Α.Α.Δ.Ε. και υπολοίπου Δημοσίου τομέα σε Ελλάδα και Ευρώπη, καθώς και μελλοντικές προβλέψεις

6.6.1 Ερώτημα 26: Κατά την γνώμη σας, θεωρείτε ότι η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ελληνικού Δημοσίου τομέα;

Πίνακας 6.39

Εμφάνιση Συχνότητας απαντήσεων στο ερώτημα, εάν η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ελληνικού Δημοσίου τομέα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	21	10,7	10,7	10,7
Διαφωνώ	29	14,8	14,8	25,5
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	78	39,8	39,8	65,3
Συμφωνώ	57	29,1	29,1	94,4
Συμφωνώ απόλυτα	11	5,6	5,6	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.38

Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων στο ερώτημα, εάν η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ελληνικού Δημοσίου τομέα

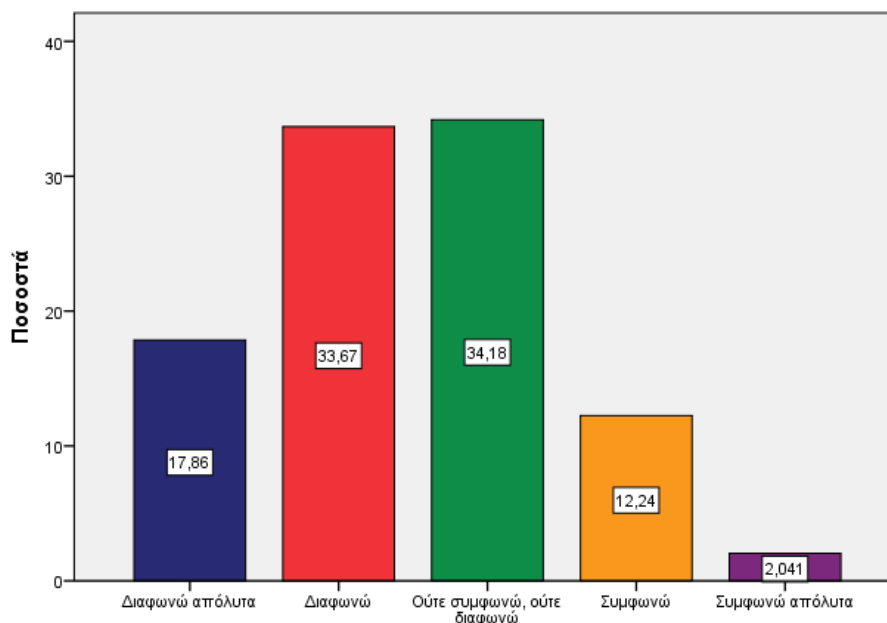
Το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων στο παραπάνω ερώτημα συγκεντρώνουν οι επιλογές “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” και “συμφωνώ”, αφού συγκεντρώνουν 39,80% και 29,08% (συχνότητα απαντήσεων 78 και 57 αντίστοιχα).

6.6.2 Ερώτημα 27: Κατά την γνώμη σας, θεωρείτε ότι η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία - πρότυπο για τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Δημοσίου τομέα;

Πίνακας 6.40

Εμφάνιση Συχνοτήτων απαντήσεων στο ερώτημα, εάν η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Δημοσίου τομέα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Διαφωνώ απόλυτα	35	17,9	17,9	17,9
Διαφωνώ	66	33,7	33,7	51,5
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	67	34,2	34,2	85,7
Συμφωνώ	24	12,2	12,2	98,0
Συμφωνώ απόλυτα	4	2,0	2,0	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.39

Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων στο ερώτημα, εάν η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Δημοσίου τομέα

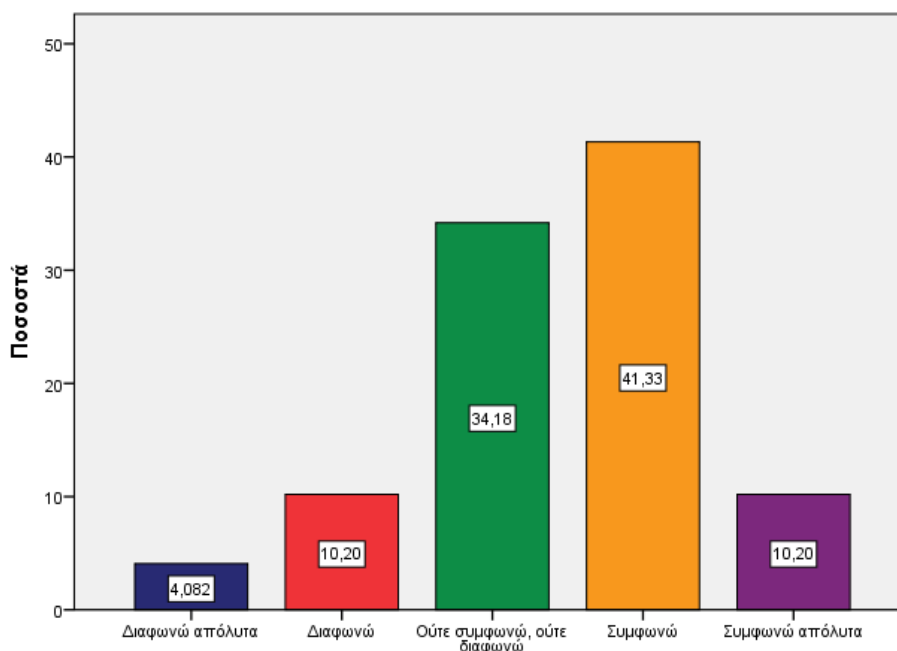
Σε σχέση με το προηγούμενο ερώτημα, εδώ παρατηρούμε μια μετακίνηση των απαντήσεων προς τις αρνητικές επιλογές. Επικρατούν οι επιλογές “ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” και “διαφωνώ”, με ποσοστά 34,18% και 33,69% αντίστοιχα (συχνότητα απαντήσεων 67 και 66 αντίστοιχα). Σχετικά υψηλά ποσοστά εμφανίζει επίσης η επιλογή “διαφωνώ απόλυτα”, καθώς συγκεντρώνει ποσοστό 17,86%, ενώ οι δύο θετικές επιλογές αθροίζουν ποσοστό 14,28%.

6.6.3 Ερώτημα 28: *Αν θα επιχειρούσατε μια πρόβλεψη, θεωρείτε ότι τα αποτελέσματα που θα παρουσιάσει η Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον σε σχέση με την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει θα βελτιωθούν;*

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται να θεωρούν ότι, τα αποτελέσματα της Υπηρεσίας θα βελτιωθούν στο μέλλον, καθώς κατέληξαν τις θετικές επιλογές σε ποσοστό 51,53% αθροιστικά (ποσοστό 41,33% για την επιλογή “συμφωνώ” και συχνότητα απαντήσεων 81, ποσοστό 10,2% για την επιλογή “συμφωνώ απόλυτα” και συχνότητα απαντήσεων 20). Σχετικά υψηλό ποσοστό συγκεντρώνει η ουδέτερη επιλογή, με ποσοστό 34,18% και συχνότητα 67.

Πίνακας 6.41
Εμφάνιση Συχνότητας απαντήσεων αναφορικά με την πρόβλεψη βελτίωσης των
αποτελεσμάτων της Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	8	4,1	4,1	4,1
Διαφωνώ	20	10,2	10,2	14,3
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	67	34,2	34,2	48,5
Συμφωνώ	81	41,3	41,3	89,8
Συμφωνώ απόλυτα	20	10,2	10,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.40
Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων αναφορικά με την πρόβλεψη βελτίωσης των
αποτελεσμάτων της Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον

6.6.4 Ερώτημα 29: Πιστεύετε ότι, η επαγγελματική σας σχέση με την Α.Α.Δ.Ε. θα βελτιωθεί στο μέλλον;

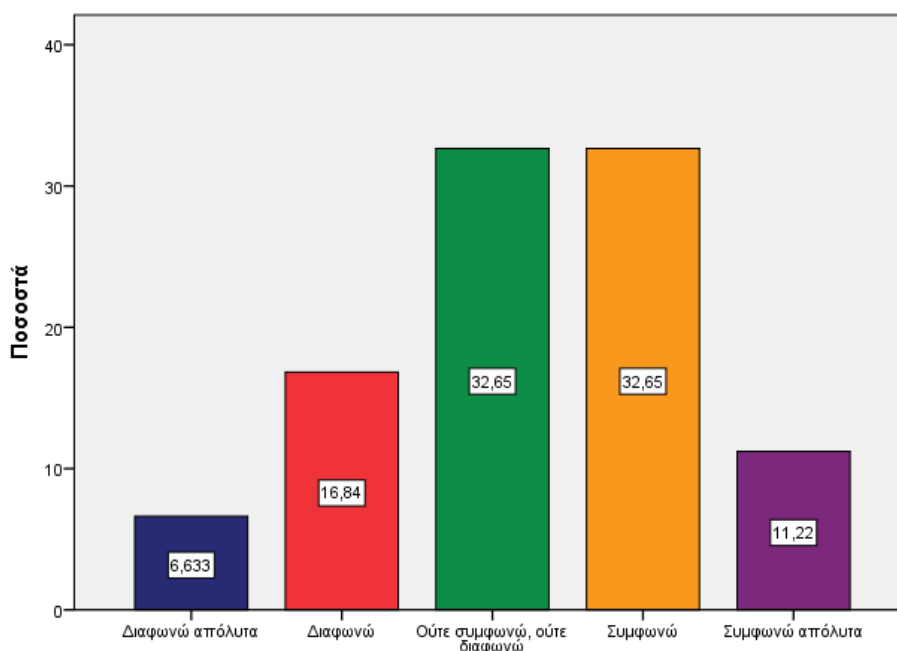
Στο σύνολο των ερωτηθέντων, από τις απαντήσεις φαίνεται να εκφράζεται μια μάλλον αισιόδοξη εκτίμηση, καθώς οι δύο θετικές απαντήσεις αθροίζουν ποσοστό 43,87% (ποσοστό 32,65% για την επιλογή “συμφωνώ” και συχνότητα εμφάνισης 64, ποσοστό 11,22% για την επιλογή “συμφωνώ απόλυτα” και συχνότητα 22), έναντι των δύο αρνητικών απαντήσεων, που αθροίζουν ποσοστό 23,47% (ποσοστό 16,84% για την

επιλογή “διαφωνώ” και συχνότητα εμφάνισης 33, ποσοστό 6,63% για την επιλογή “διαφωνώ απόλυτα” και συχνότητα 13. Υψηλό ποσοστό συγκεντρώνει και η ουδέτερη επιλογή, με 32,65%.

Πίνακας 6.42

Εμφάνιση Συχνοτήτων απαντήσεων αναφορικά με την πρόβλεψη βελτίωσης της επαγγελματικής σχέσης των ερωτηθέντων με την Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	13	6,6	6,6	6,6
Διαφωνώ	33	16,8	16,8	23,5
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	64	32,7	32,7	56,1
Συμφωνώ	64	32,7	32,7	88,8
Συμφωνώ απόλυτα	22	11,2	11,2	100,0
Total	196	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.41

Ποσοστιαία εμφάνιση απαντήσεων αναφορικά με την πρόβλεψη βελτίωσης της επαγγελματικής σχέσης των ερωτηθέντων με την Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον

6.7 Συσχετίσεις

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία που προκύπτουν από τον έλεγχο συσχετίσεων μεταξύ των απαντήσεων που έδωσαν οι ερωτώμενοι. Για τον έλεγχο συσχετίσεων, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS, όπου μέσω αυτού

έγινε έλεγχος της στατιστικής σημαντικότητας (probability value, εν συντομία p-value). Ο έλεγχος αυτός για την περίπτωση δυο δειγμάτων, χρησιμοποιείται για να ελέγξει τη σημαντικότητα των διαφορών μεταξύ των πληθυσμών από τους οποίους προέρχονται τα δείγματα, αναφορικά με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τους, τα οποία εκφράζονται από αντίστοιχες μεταβλητές.

6.7.1 Συσχετίσεις ως προς το φύλο

Αναφορικά με την επιρροή του φύλου των ερωτώμενων στις δοθείσες απαντήσεις, φαίνεται να υπάρχει συσχέτιση μόνο στο ερώτημα 23 όπου, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 6.43, οι γυναίκες δείχνουν συνολικά να θεωρούν το πληροφοριακό σύστημα taxisnet πιο φιλικό προς τον χρήστη, σε σχέση με τους άνδρες ερωτώμενους.

Πίνακας 6.43
Εμφάνιση Συχνοτήτων απαντήσεων ως προς το φύλο, στο ερώτημα 23

		Φύλο		Total
		Ανδρας	Γυναίκα	
Είναι το taxisnet φιλικό προς το χρήστη;	Διαφωνώ απόλυτα	3	1	4
	Διαφωνώ	15	11	26
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	27	23	50
	Συμφωνώ	40	54	94
	Συμφωνώ απόλυτα	6	16	22
Total		91	105	196

6.7.2 Συσχετίσεις ως προς την ηλικιακή ομάδα

Με βάση τον έλεγχο στατιστικής σημαντικότητας, φαίνεται να εμφανίζεται συσχέτιση μεταξύ της ηλικιακής ομάδας στην οποία ανήκουν οι ερωτηθέντες και των κάτωθι ερωτήσεων:

- Ερώτημα 3. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση αξιοκρατίας
- Ερώτημα 4. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση λογοδοσίας
- Ερώτημα 15^α. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. προς περιορισμό παρεμβάσεων Πολιτικού συστήματος
- Ερώτημα 15β. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. λόγω απαίτησης δανειστών
- Ερώτημα 15γ. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. ως αντιγραφή Διεθνών πρακτικών
- Ερώτημα 16. Συμφωνία με τη δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε.
- Ερώτημα 17. Συμβολή ΑΑΔΕ στη καλύτερη διαχείριση χρημάτων που εισπράττονται
- Ερώτημα 18. Ανάλυση διαχείρισης άλλων τομέων Δημοσίου από Ανεξάρτητες Αρχές

- Ερώτημα 20. Ικανοποίηση στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των πολιτών
- Ερώτημα 21. Σύγκριση ΑΑΔΕ/Δημόσιου στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης
- Ερώτημα 22. Άποψη για το εάν η ψηφιοποίηση λόγω Covid19 όφειλε να γίνει νωρίτερα
- Ερώτημα 24. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στον περιορισμό επισκέψεων πολιτών στις Δ.Ο.Υ.
- Ερώτημα 26. Η ΑΑΔΕ ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα Ελληνικά δεδομένα
- Ερώτημα 28. Πρόβλεψη για βελτίωση αποτελεσμάτων Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον
- Ερώτημα 29. Πρόβλεψη για βελτίωση επαγγελματικής σχέσης με ΑΑΔΕ στο μέλλον

Μάλιστα, εμφανίζεται αρνητική συσχέτιση για το σύνολο ερωτημάτων, γεγονός που υποδηλώνει ότι, όσο μεγαλύτερος σε ηλικία είναι ο ερωτώμενος, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα μετακίνησής του προς τις πιο αρνητικές επιλογές στις παραπάνω απαντήσεις. Είναι επίσης ουσιαστικό να εξετάσουμε τη στατιστική σημαντικότητα, στην περίπτωση που ενσωματώσουμε τις ηλικιακές ομάδες “51-65” και “άνω των 65”, καθώς η ηλικιακή ομάδα “άνω των 65” έχει πολύ μικρό πλήθος (συχνότητα 2) και ενδεχομένως να επηρεάζεται το αποτέλεσμα της στατιστικής σημαντικότητας. Στην περίπτωση της ενσωμάτωσης των δύο ηλικιακών ομάδων, πέραν των παραπάνω απαντήσεων, εμφανίζεται συσχέτιση και στις εξής:

- Ερώτημα 8. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη πάταξη φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου
- Ερώτημα 25. Άποψη για τις συνενώσεις Υπηρεσιών και τον περιορισμό των Δ.Ο.Υ.

6.7.3 Συσχετίσεις ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης, η συσχέτιση με τις δοθείσες απαντήσεις περιορίζεται στα κάτωθι ερωτήματα:

- Ερώτημα 13. Γνώση για ύπαρξη άλλων Ανεξάρτητων Αρχών πλην της Α.Α.Δ.Ε.
- Ερώτημα 15^α. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. προς περιορισμό παρεμβάσεων Πολιτικού συστήματος

Και εδώ, εξετάζουμε τη στατιστική σημαντικότητα, στην περίπτωση που ενσωματώσουμε τις κατηγορίες “κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών” και “κάτοχος Διδακτορικού τίτλου σπουδών”, καθώς η δεύτερη κατηγορία έχει πολύ μικρό πλήθος (συχνότητα 1) και ενδεχομένως να επηρεάζεται το αποτέλεσμα της στατιστικής σημαντικότητας. Στην περίπτωση της ενσωμάτωσης των δύο κατηγοριών λοιπόν, πέραν των παραπάνω δύο απαντήσεων, εμφανίζεται συσχέτιση και στις εξής:

- Ερώτημα 19β. Λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική (Κυβέρνηση)
- Ερώτημα 19γ. Λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική (Βουλή).

6.7.4 Συσχετίσεις ως προς τη σχέση με την Α.Α.Δ.Ε.

Όσον αφορά τη σχέση με την Υπηρεσία, η συσχέτιση με τις δοθείσες απαντήσεις αφορούν στα κάτωθι ερωτήματα:

- Ερώτημα 13. Γνώση για ύπαρξη άλλων Ανεξάρτητων Αρχών πλην της Α.Α.Δ.Ε.
- Ερώτημα 15γ. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. ως αντιγραφή Διεθνών πρακτικών
- Ερώτημα 16. Συμφωνία με τη δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε.
- Ερώτημα 18. Ανάλυση διαχείρισης άλλων τομέων Δημοσίου από Ανεξάρτητες Αρχές
- Ερώτημα 25. Άποψη για τις συνενώσεις Υπηρεσιών και τον περιορισμό των Δ.Ο.Υ.
- Ερώτημα 28. Πρόβλεψη για βελτίωση αποτελεσμάτων Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον
- Ερώτημα 29. Πρόβλεψη για βελτίωση επαγγελματικής σχέσης με ΑΑΔΕ στο μέλλον

6.7.5 Συσχετίσεις ως προς τα έτη εργασίας στην/συνεργασίας με την Α.Α.Δ.Ε.

Αναφορικά με τη συσχέτιση των απαντήσεων με τα έτη προϋπηρεσίας, παρατηρούνται πολλά κοινά σημεία συγκριτικά με τη συσχέτιση των απαντήσεων με τις ηλικιακές ομάδες καθώς, από τα δέκα ερωτήματα για τα οποία προκύπτει εξάρτηση των απαντήσεων από τις ομάδες ετών προϋπηρεσίας, τα εννέα εμφανίζουν συσχέτιση και με τις ηλικιακές ομάδες. Τα ερωτήματα για τα οποία προκύπτει συσχέτιση με τα έτη προϋπηρεσίας είναι:

- Ερώτημα 4. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση λογοδοσίας
- Ερώτημα 13. Γνώση για ύπαρξη άλλων Ανεξάρτητων Αρχών πλην της Α.Α.Δ.Ε.
- Ερώτημα 15^α. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. προς περιορισμό παρεμβάσεων Πολιτικού συστήματος
- Ερώτημα 15β. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. λόγω απαίτησης δανειστών
- Ερώτημα 15γ. Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. ως αντιγραφή διεθνών πρακτικών
- Ερώτημα 18. Ανάλυση διαχείρισης άλλων τομέων Δημοσίου από Ανεξάρτητες Αρχές
- Ερώτημα 20. Ικανοποίηση στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των πολιτών
- Ερώτημα 21. Σύγκριση ΑΑΔΕ/Δημόσιου στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης
- Ερώτημα 22. Άποψη για το εάν η ψηφιοποίηση λόγω Covid όφειλε να γίνει νωρίτερα
- Ερώτημα 29. Πρόβλεψη για βελτίωση επαγγελματικής σχέσης με ΑΑΔΕ στο μέλλον

6.7.6 Λοιπές συσχετίσεις

Όπως είναι φυσικό, οι συσχετίσεις μεταξύ ερωτημάτων δεν περιορίζονται αποκλειστικά στη σύγκριση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων, αλλά θα μπορούσαν να εκτελεστούν μεταξύ όλων των συνδυασμών των ερωτημάτων.

Δεδομένου του ότι είναι πρακτικά αδύνατο να αναφερθούμε σε όλους τους πιθανούς συνδυασμούς, αναφέρουμε ενδεικτικά τους κάτωθι:

- Εμφανίζεται ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των επιλογών που έκαναν οι ερωτηθέντες στο ερώτημα 16 (ζητά την άποψη των συμμετεχόντων για το, εάν η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. είναι μια απόφαση που κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση) και του συνόλου των επιλογών που έγιναν στα ερωτήματα 1-12 (συμβολή της Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση της εικόνας της φορολογικής αρχής της χώρας, σε συγκεκριμένους τομείς).
- Εμφανίζεται συσχέτιση μεταξύ των επιλογών στο ερώτημα 23 (άποψη για το εάν το taxisnet είναι φιλικό προς το χρήστη) και στο ερώτημα 24 (άποψη για το εάν έχει συμβάλει η λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. στον περιορισμό επισκέψεων των πολιτών στις Δ.Ο.Υ.).
- Εμφανίζεται ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των επιλογών στο ερώτημα 20 (άποψη για το, εάν ο ρυθμός εξέλιξης στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των πολιτών είναι ικανοποιητικός) και στο ερώτημα 21 (Σύγκριση ΑΑΔΕ/υπόλοιπου Δημόσιου, στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των πολιτών).
- Εμφανίζεται ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των επιλογών στο ερώτημα 26 (άποψη για το, εάν η Α.Α.Δ.Ε. μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ελληνικού Δημόσιου τομέα) και στο ερώτημα 27 (άποψη για το, εάν η Α.Α.Δ.Ε. μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Δημόσιου τομέα).

Πίνακας 6.44
Συσχετίσεις μεταξύ των δημογραφικών χαρακτηριστικών των ερωτηθέντων και των
απαντήσεων που επελέγησαν στα ερωτήματα που ετέθησαν

Variables	p-value				
	Φύλο	Ηλικιακή ομάδα	Επίπεδο εκπαίδευσης	Σχέση με Α.Α.Δ.Ε.	Έτη συνεργασίας με Α.Α.Δ.Ε.
1. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση διαφάνειας	,262	,107	,691	,976	,303
2. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση δικαιοσύνης	,383	,085	,657	,989	,182
3. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση αξιοκρατίας	,219	,023	,886	,243	,072
4. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση λογοδοσίας	,670	,001	,443	,109	,014
5. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση διαρκούς βελτίωσης	,362	,230	,400	,426	,681
6. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση εξωστρέφειας	,095	,103	,455	,335	,971
7. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση φορολογικής συμμόρφωσης	,488	,114	,702	,828	,320
8. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη πάταξη φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου	,531	,055	,510	,649	,291
9. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη διευκόλυνση του επιχειρείν	,427	,774	,337	,157	,350
10. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη βελτίωση παρεχόμενων Υπηρεσιών προς πολίτες	,205	,942	,718	,366	,862
11. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στη προστασία Δημόσιας Υγείας	,968	,446	,977	,065	,888
12. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στην οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης	,435	,197	,803	,824	,712
13. Γνώση για ύπαρξη άλλων Ανεξάρτητων Αρχών πλην της Α.Α.Δ.Ε.	,973	,724	<,001	<,001	,025
14. Γνώση ύπαρξης Υπηρεσιών σε άλλες Χώρες με όμοιο βαθμό αυτονομίας	,400	,281	,211	,149	,786
15 ^α . Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. προς περιορισμό παρεμβάσεων Πολ. συστήματος	,777	,027	,011	,642	,025
15 ^β . Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. λόγω απαίτησης δανειστών	,615	,025	,688	,601	,036
15 ^γ . Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. ως αντιγραφή διεθνών πρακτικών	,918	,032	,451	,006	,012
15 ^δ . Δημιουργία Α.Α.Δ.Ε. προς μεγαλύτερη ευελιξία στη λήψη αποφάσεων	,395	,216	,217	,472	,559
16. Συμφωνία με τη δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε.	,238	,013	,612	<,001	,258
17. Συμβολή ΑΑΔΕ στη καλύτερη διαχείριση χρημάτων που εισπράττονται	,613	,019	,439	,979	,161
18. Ανάλυση διαχείρισης άλλων τομέων Δημοσίου από Ανεξάρτητες Αρχές	,444	<,001	,473	<,001	,023
19 ^α . Λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική (Διοίκηση Α.Α.Δ.Ε.)	,070	,865	,834	,313	,476
19 ^β . Λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική (Κυβέρνηση)	,555	,709	,060	,448	,475
19 ^γ . Λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική (Βουλή)	,137	,222	,052	,381	,337
19 ^δ . Λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική (Δανειστές της χώρας)	,147	,287	,787	,363	,472
19 ^ε . Λήψη αποφάσεων για τη φορολογική πολιτική (Ομάδες συμφερόντων)	,520	,060	,330	,495	,186
20. Ικανοποίηση στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των πολιτών	,359	,028	,248	,552	,044
21. Σύγκριση ΑΑΔΕ/Δημόσιου στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης	,616	<,001	,241	,139	,006
22. Άποψη για το εάν η ψηφιοποίηση λόγω Covid όφειλε να γίνει ωριότερα	,428	,015	,592	,692	,012
23. Άποψη για το εάν το taxisnet είναι φιλικό προς το χρήστη;	,007	,921	,735	,954	,446
24. Συμβολή Α.Α.Δ.Ε. στον περιορισμό επισκέψεων πολιτών στις Δ.Ο.Υ.	,773	,008	,317	,212	,274
25. Άποψη για τις συνενώσεις Υπηρεσιών και τον περιορισμό των Δ.Ο.Υ.	,155	,062	,983	,006	,889
26. Η ΑΑΔΕ ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα Ελληνικά δεδομένα	,613	,004	,354	,099	,085
27. Η ΑΑΔΕ ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα Ευρωπαϊκά δεδομένα	,265	,115	,729	,431	,271
28. Πρόβλεψη για βελτίωση αποτελεσμάτων Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον	,151	<,001	,728	,001	,065
29. Πρόβλεψη για βελτίωση επαγγελματικής σχέσης με ΑΑΔΕ στο μέλλον	,406	,003	,980	,004	,046

Κεφάλαιο 7

Συμπεράσματα

Τα συστήματα εισπραξης Δημοσίων εσόδων, παρά τη μακρά τους ιστορία, εμφανίζουν έντονη εξελικτική τάση σε παγκόσμιο επίπεδο, κυρίως κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων αιώνων. Αυτή η δυναμική φαίνεται να προκαλείται αρχικά, αφενός λόγω της ανάγκης κάλυψης των αυξημένων χρηματοδοτικών αναγκών που προκάλεσαν οι συνεχείς πολεμικές δραστηριότητες της εποχής, αφετέρου λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης ενός Διοικητικού μηχανισμού, που να παρέχει τη δυνατότητα σχεδιασμού και εισπραξης πιο απαιτητικών φόρων, όπως ο φόρος εισοδήματος.

Ο τελευταίος συσχετίζεται επίσης με τις ανακατατάξεις που επέφερε στη κοινωνική διαστρωμάτωση η Βιομηχανική Επανάσταση, η οποία δημιούργησε μια αστική τάξη, ικανή να χρηματοδοτήσει, κυρίως μέσω του φόρου εισοδήματος, τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες του Δημοσίου.

Κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, καθώς διευρύνεται η οικονομική δραστηριότητα του Δημοσίου, οι εξελίξεις στις Δομές εισπραξης υπήρξαν ραγδαίες. Με εκκίνηση το παγκόσμιο οικονομικό κραχ του 1929 και κυρίως μετά το τέλος του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου, το Κράτος αναλαμβάνει ουσιαστικό κοινωνικό ρόλο, γεγονός που αυξάνει υπέρμετρα τα έξοδά του, ενώ παράλληλα δημιουργούνται απαιτήσεις για την ανάπτυξη ενός συγχρόνου οράματος αναφορικά με την φορολογική Διοίκηση.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 και έπειτα, η μορφή των Υπηρεσιών εισπραξης ανά τον κόσμο εισέρχονται σε μια νέα φάση, καθώς ξεκινά η συζήτηση για Δομές πιο ευέλικτες, με διευρυμένο βαθμό ανεξαρτησίας, απαλλαγμένες από τις παρεμβάσεις του πολιτικού συστήματος. Η αναπτυξιακή τάση ήταν, οι Κυβερνήσεις να αναθέτουν την εξουσία σε οργανισμούς ή διορισμένους Φορείς οι οποίοι, ενεργώντας για λογαριασμό τους, επιλαμβάνονται της εισπραξης των Δημοσίων εσόδων.

Χρονικά, εκεί προσδιορίζεται η εκκίνηση της εφαρμογής ξεχωριστών Υπηρεσιών για τη διαχείριση της εισπραξης των Δημοσίων εσόδων, στερώντας την αρμοδιότητα αυτή από την επίσημη εσωτερική δομή του Υπουργείου Οικονομικών (ή του αντίστοιχού του), ενώ παράλληλα προσδίδεται στους Φορείς αυτούς ένα ευρύ φάσμα αυτονομίας, γεννώντας επί της ουσίας το 'μοντέλο εκτελεστικού οργανισμού'.

Η λογική αυτή διαδόθηκε ταχύτατα σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως αποδεικνύουν τα στοιχεία που παρατίθενται στην παρούσα εργασία. Πολλές από τις Χώρες, για τις

οποίες παρουσιάζονται τα δεδομένα, έχουν υιοθετήσει το μοντέλο του εκτελεστικού μηχανισμού, όχι μόνο για τη διαχείριση της φορολογικής και της τελωνειακής Διοίκησης. Σταδιακά, το μοντέλο φαίνεται να έχει εφαρμογή αναφορικά με τη διαχείριση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και άλλων λειτουργιών.

Δεδομένου του γεγονότος ότι, η τάση ανεξαρτητοποίησης των Δομών είσπραξης παρουσιάζεται επί του παρόντος (σ.σ. 2020) αμείωτη, ενδεχομένως το μέλλον των Υπηρεσιών αυτών να είναι η σταδιακή θεμελίωση της ιδέας ενός μοναδικού, ενιαίου Φορέα, που να διαχειρίζεται και να αναλαμβάνει το σύνολο των συναλλαγών του Κράτους με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και τους πολίτες του. Βέβαια, αναλογιζόμενοι τις δυσκολίες που καταγράφονται, ακόμη και στις περιπτώσεις προσπαθειών συνένωσης αρμοδιοτήτων περιορισμένης κλίμακας (όπως αυτές που περιγράφονται παραπάνω για τις δυσκολίες ενοποίησης των φορολογικών λειτουργιών και των αντίστοιχων της κοινωνικής ασφάλισης), ίσως η ιδέα αυτή να καταστεί ανεφάρμοστη στην πράξη.

Αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση στις Δομές είσπραξης των Χωρών του “Ευρωπαϊκού Νότου”, η οποία και αναλύεται στην παρούσα εργασία, προκύπτει έντονη κινητικότητα στο θεσμικό τύπο των Οργανισμών εσόδων τους. Αυτή είναι αποτέλεσμα, κατά κύριο λόγο, των παρεμβάσεων που επεβλήθησαν σε αυτές, στο πλαίσιο μιας προσπάθειας περιορισμού των Κρατικών δαπανών, υπό την ασφυκτική πίεση που δημιούργησε η πρόσφατη Οικονομική κρίση, η οποία και έπληξε με δριμύτητα τις Χώρες αυτές.

Η περιστολή των δαπανών εκφράστηκε, αφενός με τον περιορισμό του κόστους μισθοδοσίας (μείωση προσωπικού και αμοιβών) και του κόστους συλλογής των φόρων (συρρίκνωση των Υπηρεσιών μέσω αναδιοργάνωσης, εξέλιξη των πληροφοριακών συστημάτων, εισαγωγή νέων μεθόδων είσπραξης, επιμέλεια στην αναγκαστική εκτέλεση), αφετέρου με προσπάθεια εντατικοποίησης της είσπραξης.

Αυτά τα δεδομένα είχαν ως αποτέλεσμα, στο σύνολο των Χωρών για τις οποίες παρατίθενται στοιχεία, τη μετεξέλιξη των Δομών είσπραξης σε Φορείς που λειτουργούν με μεγαλύτερο βαθμό ανεξαρτησίας, αναφορικά με τη λήψη των αποφάσεων που σχετίζονται με τη λειτουργία και τη διαχείρισή τους.

Ειδικά στην περίπτωση της Ελλάδος, οι προσπάθειες εστιάζονται, πέραν της μείωσης του λειτουργικού κόστους της Υπηρεσίας είσπραξης, στη θεραπεία των δυσκολιών που σχετίζονται με τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης και στην πάταξη της φοροδιαφυγής. Κυρίως το τελευταίο, δείχνει να αποτελεί δυσεπίλυτο

ζήτημα, από τις πρώτες μέρες της σύστασης του νεοελληνικού Κράτους, ως και τις μέρες μας.

Αναφορικά με την έρευνα που διεξήχθη μέσω του ερωτηματολογίου και αφορά στα αποτελέσματα που εμφανίζει η νεοσυσταθείσα Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, οι ερωτώμενοι φαίνεται να αναγνωρίζουν τη συμβολή της Υπηρεσίας, σε σχέση με τους στόχους που η ίδια έχει θέσει, σε τομείς όπως η βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης, των παρεχόμενων Υπηρεσιών προς τους πολίτες και τη διευκόλυνση του επιχειρείν. Αντίθετα, φαίνεται να καταγράφεται αρνητική άποψη για τη συμβολή της Α.Α.Δ.Ε., όσον αφορά την πάταξη φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου, τη προστασία της Δημόσιας υγείας και την οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης.

Ακόμη και στις έξι βασικές αρχές που, από συστάσεώς της, ορίζει η Ανεξάρτητη Αρχή, οι απόψεις διίστανται. Θετικό πρόσημο καταγράφουν οι απαντήσεις σε ότι έχει να κάνει με τη βελτίωση της διαφάνειας, της διαρκούς βελτίωσης και της εξωστρέφειας, αρνητικές αναφορικά με τη βελτίωση της αξιοκρατίας και της δικαιοσύνης ενώ, σχετικά ουδέτερη είναι η στάση των ερωτηθέντων απέναντι στη συμβολή της Υπηρεσίας στον τομέα της λογοδοσίας.

Γενικά, οι συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται να γνωρίζουν την ύπαρξη και άλλων Ανεξάρτητων Αρχών στη Χώρα, ενώ δείχνουν να τις εμπιστεύονται αφού, εκφράζονται θετικά στην ανάληψη από αυτές και άλλων νευραλγικών τομέων του Δημοσίου. Αντίθετα, δεν δείχνουν να είναι ενήμεροι σε μεγάλο ποσοστό για την τάση ανεξαρτητοποίησης των Δομών είσπραξης που παρατηρείται σε παγκόσμιο επίπεδο, παρόλο που η έρευνα απευθύνεται σε άτομα που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την Α.Α.Δ.Ε.

Σημαντική επίσης είναι η καταγραφή της άποψης ότι, η Ανεξάρτητη Αρχή στη Χώρα μας δημιουργήθηκε κυρίως κατόπιν απαίτησης των δανειστών, προκειμένου να ελεγχθούν τα Δημόσια έσοδα, ενώ οι τελευταίοι φαίνεται να επηρεάζουν και τις αποφάσεις που έχουν να κάνουν με τη διαμόρφωση της φορολογικής πολιτικής στη Χώρα, πάντα σύμφωνα με τους ερωτηθέντες.

Αναφορικά με την ψηφιακή λειτουργία της Υπηρεσίας, οι ερωτώμενοι δείχνουν να είναι ικανοποιημένοι από το ρυθμό εξέλιξης της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, ενώ αναγνωρίζουν την ανωτερότητα της Α.Α.Δ.Ε. στον τομέα αυτό, σε σχέση με τον υπόλοιπο Δημόσιο τομέα. Επίσης, θετικές απόψεις φαίνεται να συγκεντρώνει η συμβολή της Ανεξάρτητης Αρχής στον περιορισμό της ανάγκης επισκέψεων πολιτών

στις Δ.Ο.Υ., όπως και η λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος taxisnet, όσον αφορά τη φιλικότητα προς το χρήστη.

Παρόλα αυτά, οι ερωτηθέντες φαίνεται, σε συντριπτικό ποσοστό να πιστεύουν ότι, οι ένταξη σειράς λειτουργιών της φορολογικής Διοίκησης στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση, κατά τον περιορισμό μετακινήσεων λόγω της πανδημίας του Covid19, όφειλε να έχει πραγματοποιηθεί νωρίτερα.

Συνολικά, καταγράφεται η άποψη ότι, η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. ήταν μια απόφαση που, σε γενικές γραμμές κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, αν και δίστανται οι γνώμες για το εάν η Υπηρεσία συνέβαλε στην καλύτερη διαχείριση των χρημάτων που εισπράττονται. Επίσης, θετική συνολική στάση διατηρούν οι ερωτηθέντες αναφορικά με το εάν η Ανεξάρτητη Αρχή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία-πρότυπο για τα δεδομένα του Ελληνικού Δημόσιου τομέα, ενώ πιο αρνητικά στέκονται στη σύγκριση της Υπηρεσίας με τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Δημόσιου τομέα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η αισιοδοξία που καταγράφεται για την μελλοντική πορεία της Δομής καθώς, οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι τα αποτελέσματα που θα παρουσιάσει η Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον, σε σχέση με την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει, θα βελτιωθούν, ενώ θετική πρόβλεψη κάνουν και όσον αφορά την εξέλιξη της επαγγελματικής τους σχέσης με την Υπηρεσία.

Βέβαια, η αισιοδοξία αυτή δεν καταγράφεται ομοιογενώς στο σύνολο των ερωτηθέντων καθώς, οι συνεργάτες της Α.Α.Δ.Ε. φαίνεται να προσεγγίζουν πιο θετικά το μέλλον της Υπηρεσίας και το δικό τους σε σχέση με αυτή, συγκριτικά με τους υπηρετούντες υπαλλήλους.

Επίσης ανομοιογένεια στις δοθείσες απαντήσεις καταγράφεται σε μία σειρά άλλων ερωτημάτων. Ενδεικτικά, καταγράφουμε τη θετικότερη στάση που εκφράζουν οι συνεργάτες της Α.Α.Δ.Ε. αναφορικά με τη συνένωση των Δ.Ο.Υ. στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης της δομής της Υπηρεσίας, σε σχέση με τους υπηρετούντες στην Ανεξάρτητη Αρχή. Αντίστοιχη θετικότερη στάση εκφράζουν οι συνεργάτες της Α.Α.Δ.Ε. και αναφορικά με το ερώτημα, αν η δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. είναι μια απόφαση που κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, σε σχέση με τους υπαλλήλους της Δομής.

Τέλος, αναφέρουμε ενδεικτικά την αρνητική συσχέτιση που εμφανίζεται μεταξύ της ηλικιακής ομάδας στην οποία ανήκουν οι ερωτηθέντες και των απόψεών τους για το μέλλον της επαγγελματικής τους σχέσης με την Α.Α.Δ.Ε., γεγονός που υποδηλώνει

ότι, όσο μεγαλύτερος σε ηλικία είναι ο ερωτώμενος, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα μετακίνησής του προς τις πιο αρνητικές επιλογές στην παραπάνω απάντηση.

Με την πάροδο των ετών από τη σύσταση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και δεδομένου του γεγονότος ότι, η ίδια η Υπηρεσία έχει υπογραμμίσει τη σημαντικότητα των ποιοτικών στόχων στην υπαρκτική της ταυτότητα, προκαλεί εντύπωση η παντελής απουσία ερευνών από την πλευρά της Α.Α.Δ.Ε. για την συγκέντρωση στοιχείων αναφορικά με την ικανοποίηση των πολιτών από τις Υπηρεσίες που παρέχει.

Για τον λόγο αυτό, μέσω της παρούσης, προτείνεται η διενέργεια μιας εκτεταμένης έρευνας ικανοποίησης των συναλλασσόμενων από την πλευρά της Διοίκησης της Δομής, τα δεδομένα της οποίας θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν προκειμένου να προσδιοριστεί η επιτυχία ή αποτυχία συγκεκριμένων πρακτικών και μεθόδων και να σχεδιαστούν οι μελλοντικές πολιτικές της Υπηρεσίας. Αυτή θα όφειλε να περιλαμβάνει, όχι μόνο τους πολίτες που επισκέπτονται τις Δ.Ο.Υ., αλλά και αυτούς που επιλέγουν την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση, καθώς σε διαφορετική περίπτωση, τα αποτελέσματα ενδέχεται να μην είναι αξιόπιστα.

Σχετικά με την παρούσα έρευνα, αυτή θα μπορούσε να επεκταθεί, όχι μόνο σε μεγαλύτερο δείγμα εργαζομένων και συνεργατών της Ανεξάρτητης Αρχής, αλλά και στους πολίτες στους οποίους απευθύνεται η Υπηρεσία, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια σφαιρική εικόνα για τον τρόπο που αντιλαμβάνονται οι άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενοι την μέχρι τώρα πορεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Επίσης, περαιτέρω έρευνας επιδέχεται η ορθότητα ή μη της παρέμβασης των Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεσμών στις Δομές είσπραξης των Χωρών που εντάσσονται σε πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής, κυρίως όσον αφορά τις επιλογές μείωσης του αριθμού του προσωπικού και των αμοιβών αυτού, καθώς και τη σχέση που συνδέει αυτές τις περικοπές με την ενδεχόμενη μειωμένη αποδοτικότητα των Δομών είσπραξης και κατ' επέκταση, τα μειωμένα Κρατικά έσοδα που αυτές συγκεντρώνουν.

Τέλος, η παρούσα έρευνα θα μπορούσε να εξειδικευτεί περαιτέρω και να εστιάσει στη σύγκριση μεταξύ των αμοιβών των στελεχών του Ιδιωτικού τομέα με αυτές των στελεχών των Δομών είσπραξης Δημοσίων εσόδων στις Χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, και να αναλύσει τη δυνατότητα των Υπηρεσιών να προσελκύσουν και να διατηρήσουν προσωπικό υψηλών τυπικών προσόντων.

Παράρτημα

Το ερωτηματολόγιο διενεργείται στο πλαίσιο της εκπόνησης διπλωματικής εργασίας με τίτλο " Η εξέλιξη των συστημάτων εισπραξης των Δημοσίων εσόδων. Ο μηχανισμός εισπραξης σε τέσσερις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου και η περίπτωση της Ελληνικής Α.Α.Δ.Ε.", του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών “Δημόσια Οικονομική και Πολιτική” του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Παρακαλώ διαβάστε με προσοχή το ερωτηματολόγιο και απαντήστε με τη μεγαλύτερη δυνατή ειλικρίνεια. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις. Αυτό που ζητάμε από εσάς είναι η προσωπική σας άποψη. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οι απαντήσεις σας θα είναι απόλυτα εμπιστευτικές. Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη βοήθειά σας.

Δερλερές Κωνσταντίνος

Ενότητα 1

Την 01/01/2017, με την ίδρυση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), διαμορφώνονται οι έξι βασικές αρχές, τις οποίες πρεσβεύει η νέα Υπηρεσία. Κατά την γνώμη σας, έχει βελτιώσει η λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. την εικόνα της φορολογικής αρχής στη χώρα μας, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση, στους κάτωθι τομείς;

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1. Διαφάνεια	☐	☐	☐	☐	☐
2. Δικαιοσύνη	☐	☐	☐	☐	☐
3. Αξιοκρατία	☐	☐	☐	☐	☐
4. Λογοδοσία	☐	☐	☐	☐	☐
5. Διαρκής Βελτίωση	☐	☐	☐	☐	☐
6. Εξωστρέφεια	☐	☐	☐	☐	☐

Με την ίδρυση της Α.Α.Δ.Ε. προσδιορίζονται οι έξι μεγάλοι στόχοι, τους οποίους θέτει η νέα Υπηρεσία. Κατά την γνώμη σας, έχει βελτιώσει η λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. την εικόνα της φορολογικής αρχής στη χώρα μας, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση, στους κάτωθι τομείς;

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
7. Φορολογική συμμόρφωση	☐	☐	☐	☐	☐
8. Πάταξη φοροδιαφυγής & λαθρεμπορίου	☐	☐	☐	☐	☐
9. Διευκόλυνση του επιχειρείν	☐	☐	☐	☐	☐
10. Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες	☐	☐	☐	☐	☐
11. Προστασία της δημόσιας υγείας	☐	☐	☐	☐	☐
12. Οικοδόμηση σχέσεως εμπιστοσύνης	☐	☐	☐	☐	☐

Ενότητα 2

Κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις;

13. Γνωρίζω ότι, υπάρχουν και άλλες ανεξάρτητες αρχές στην Ελλάδα, πλην της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

- Διαφωνώ απόλυτα
 Διαφωνώ
 Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
 Συμφωνώ
 Συμφωνώ απόλυτα

14. Η περίπτωση της Ελλάδος είναι η πρώτη σε παγκόσμιο επίπεδο όπου, η διαχείριση των Δημοσίων εσόδων ανατέθηκε σε έναν φορέα με τόσο διευρυμένο βαθμό ανεξαρτησίας

- Διαφωνώ απόλυτα
 Διαφωνώ
 Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
 Συμφωνώ
 Συμφωνώ απόλυτα

15. Ο βασικός λόγος για τον οποίο θεωρήθηκε αναγκαία η δημιουργία μιας ανεξάρτητης Αρχής για τη διαχείριση των Δημοσίων εσόδων ήταν:

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Περιορισμός παρεμβάσεων του πολιτικού συστήματος	☐	☐	☐	☐	☐
Απαίτηση δανειστών προκειμένου να ελεγχθούν τα Δημόσια έσοδα	☐	☐	☐	☐	☐
Αντιγραφή επιτυχημένων διεθνών πρακτικών	☐	☐	☐	☐	☐
Μεγαλύτερη ευελιξία στη λήψη αποφάσεων	☐	☐	☐	☐	☐

16. Η δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων ήταν μια απόφαση η οποία, σε γενικές γραμμές, κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση.

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
 Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

17. Η δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων συνέβαλε στην καλύτερη διαχείριση των χρημάτων που εισπράττονται, σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση.

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
 Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

18. Υπάρχουν και άλλοι νευραλγικοί τομείς του Δημοσίου, τη διαχείριση των οποίων θα έπρεπε να αναλάβουν ανεξάρτητες αρχές.

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
 Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

19. Οι κάτωθι συμμετέχουν ουσιαστικά στη λήψη των αποφάσεων που σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική της χώρας:

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Η Διοίκηση της Α.Α.Δ.Ε.	☐	☐	☐	☐	☐
Η Κυβέρνηση	☐	☐	☐	☐	☐
Η Βουλή	☐	☐	☐	☐	☐
Οι δανειστές της χώρας	☐	☐	☐	☐	☐
Οι ομάδες συμφερόντων	☐	☐	☐	☐	☐

Ενότητα 3

20. Σταδιακά, αυξάνονται οι λειτουργίες για τις οποίες, η Α.Α.Δ.Ε. δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να εξυπηρετούνται ηλεκτρονικά, χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική τους παρουσία σε κάποια Υπηρεσία. Θεωρείτε ότι, ο ρυθμός εξέλιξης σε αυτόν τον τομέα είναι ικανοποιητικός;

- Διαφωνώ απόλυτα
 Διαφωνώ
 Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
 Συμφωνώ
 Συμφωνώ απόλυτα

21. Αναφορικά με την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών, θεωρείτε ότι, η Α.Α.Δ.Ε παρουσιάζει καλύτερες επιδόσεις, σε σχέση με τον υπόλοιπο δημόσιο τομέα;

- Διαφωνώ απόλυτα
 Διαφωνώ
 Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
 Συμφωνώ
 Συμφωνώ απόλυτα

22. Κατά τον περιορισμό των μετακινήσεων λόγω της πανδημίας του Covid19, ένα μεγάλο εύρος λειτουργιών εντάχθηκε στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών (όπως η έκδοση κλειδαριθμού, που απαιτούσε την καθημερινή απασχόληση ενός μεγάλου αριθμού υπαλλήλων και συνεπαγόταν συχνά την ταλαιπωρία των πολιτών). Θεωρείτε ότι, αυτό όφειλε να γίνει νωρίτερα;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

23. Πιστεύετε ότι, το πληροφοριακό σύστημα Taxisnet είναι φιλικό προς τον χρήστη;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

24. Στόχος της διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε. είναι ο περιορισμός της επίσκεψης των πολιτών στις Δ.Ο.Υ. Θεωρείτε ότι, με την λειτουργία της Α.Α.Δ.Ε. έχουν γίνει βήματα προς αυτή τη κατεύθυνση;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

25. Τα τελευταία χρόνια, πραγματοποιείται στα πλαίσια της λειτουργίας της Α.Α.Δ.Ε., συνένωση Υπηρεσιών και περιορισμός του αριθμού των Δ.Ο.Υ. Θεωρείτε ότι, σαν λογική, είναι προς την σωστή κατεύθυνση;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

Ενότητα 4

26. Κατά την γνώμη σας, θεωρείτε ότι η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία - πρότυπο για τα δεδομένα του Ελληνικού Δημοσίου τομέα;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

27. Κατά την γνώμη σας, θεωρείτε ότι η Α.Α.Δ.Ε. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Υπηρεσία - πρότυπο για τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Δημοσίου τομέα;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

28. Αν θα επιχειρούσατε μια πρόβλεψη, θεωρείτε ότι, τα αποτελέσματα που θα παρουσιάσει η Α.Α.Δ.Ε. στο μέλλον, σε σχέση με την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει, θα βελτιωθούν;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

29. Πιστεύετε ότι, η επαγγελματική σας σχέση με την Α.Α.Α.Ε. θα βελτιωθεί στο μέλλον;

- Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

Ενότητα 5

30. Ποιο είναι το φύλο σας;

Άνδρας

Γυναίκα

31. Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

20 - 35

36 - 50

51 - 65

Άνω των 65

32. Ποιο είναι το επίπεδο εκπαίδευσής σας;

Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Απόφοιτος Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών

Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου σπουδών

33. Ποια είναι η σχέση σας με την Α.Α.Δ.Ε.

Κάτοχος θέσης ευθύνης σε Υπηρεσία της Α.Α.Δ.Ε.

Υπάλληλος Α.Α.Δ.Ε.

Συνεργάτης της Α.Α.Δ.Ε. (Λογιστής - Δικαστικός επιμελητής - Συμβολαιογράφος)

34. Πόσα χρόνια εργάζεστε στην/συνεργάζεστε με την Α.Α.Δ.Ε. (συμπεριλαμβανομένων και των προγενέστερων της Α.Α.Δ.Ε. μορφών);

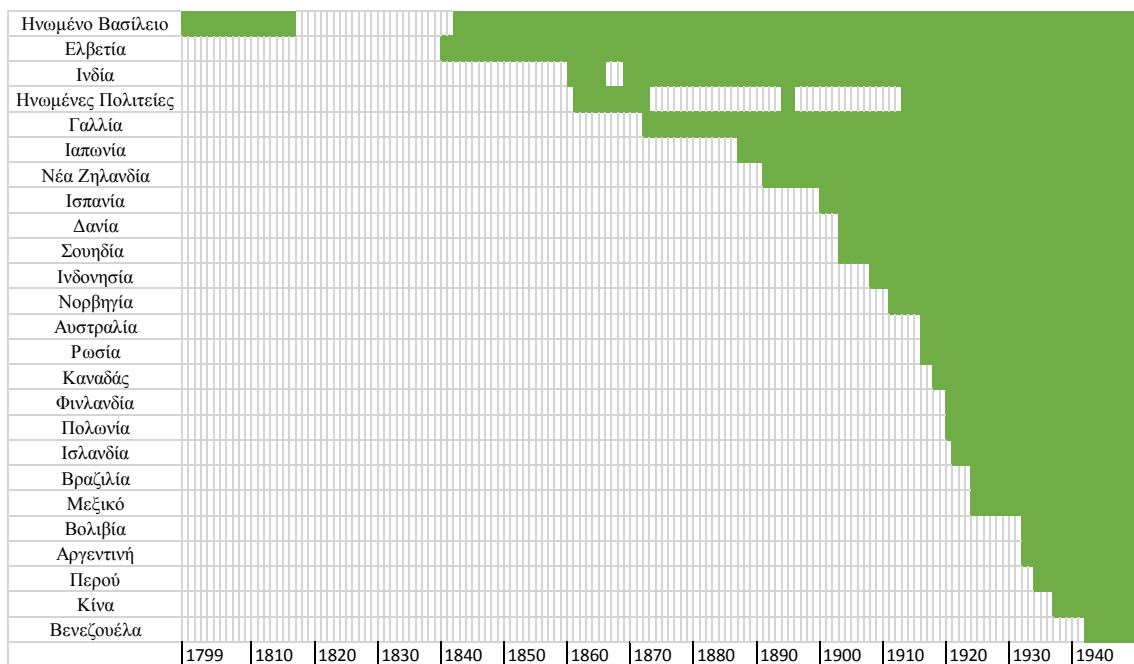
5 χρόνια ή λιγότερο

6-10 χρόνια

11-15 χρόνια

16-20 χρόνια

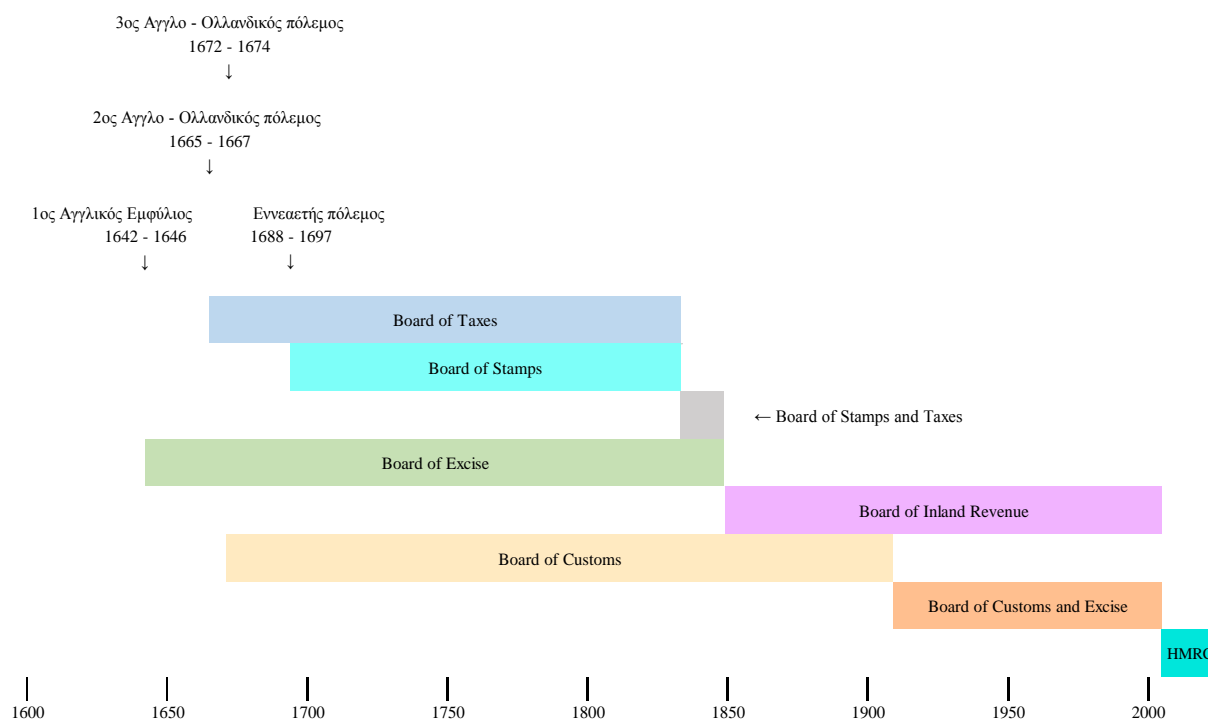
21 χρόνια ή περισσότερο

Πηγή: (Sabine, 2010), (Federer, 2004), (FTA, 2016), (Jenkins, 2012)

Διάγραμμα 1.1

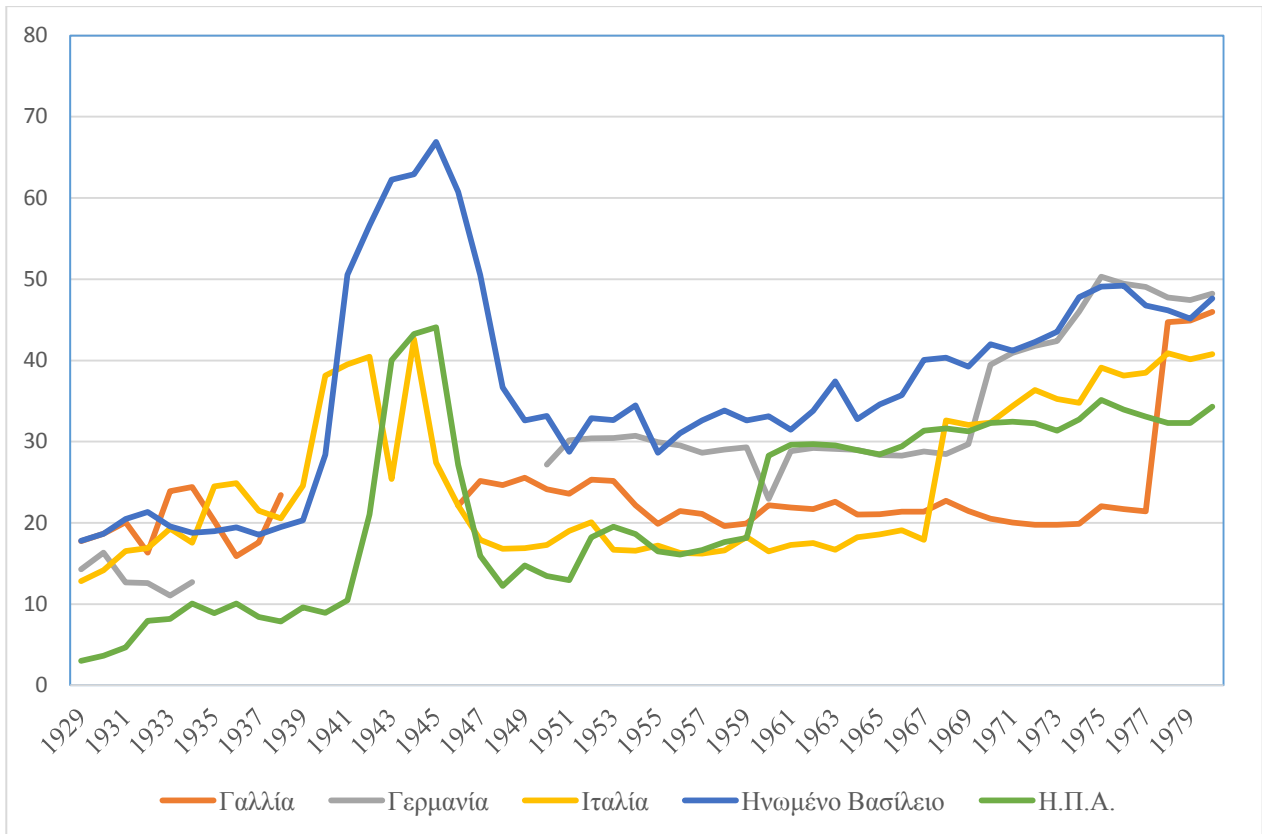
Χρονοδιάγραμμα εισαγωγής του φόρου εισοδήματος ανά χώρα, από το 1799 έως το 1950

Πηγή: <https://www.nationalarchives.gov.uk/> (The national archives, n.d.)

Διάγραμμα 1.2

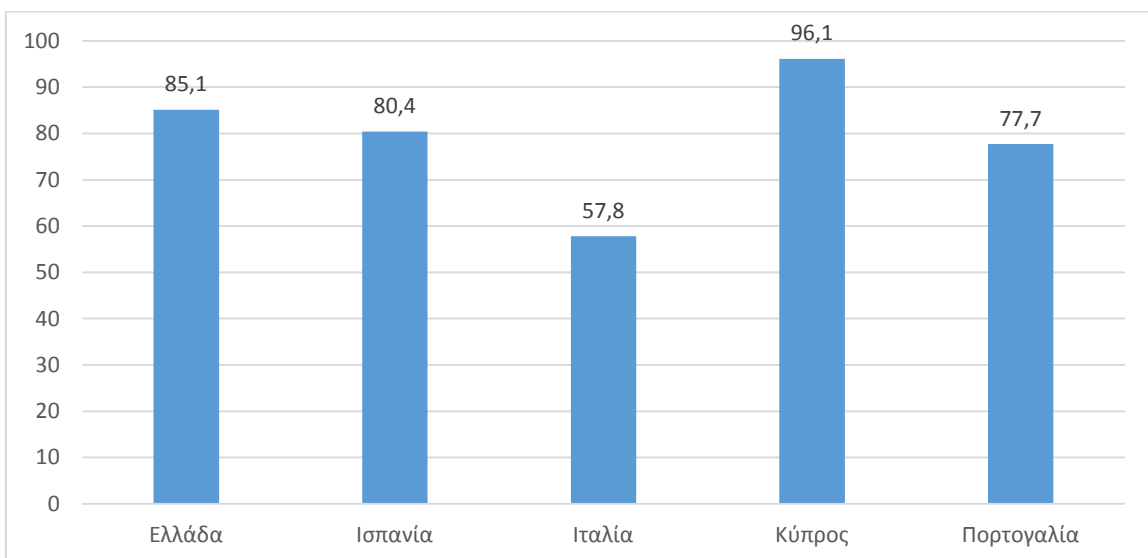
Χρονοδιάγραμμα δημιουργίας Υπηρεσιών Είσπραξης σε Αγγλία, Μεγάλη Βρετανία & Η.Β

Πηγή: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Διάγραμμα 1.3

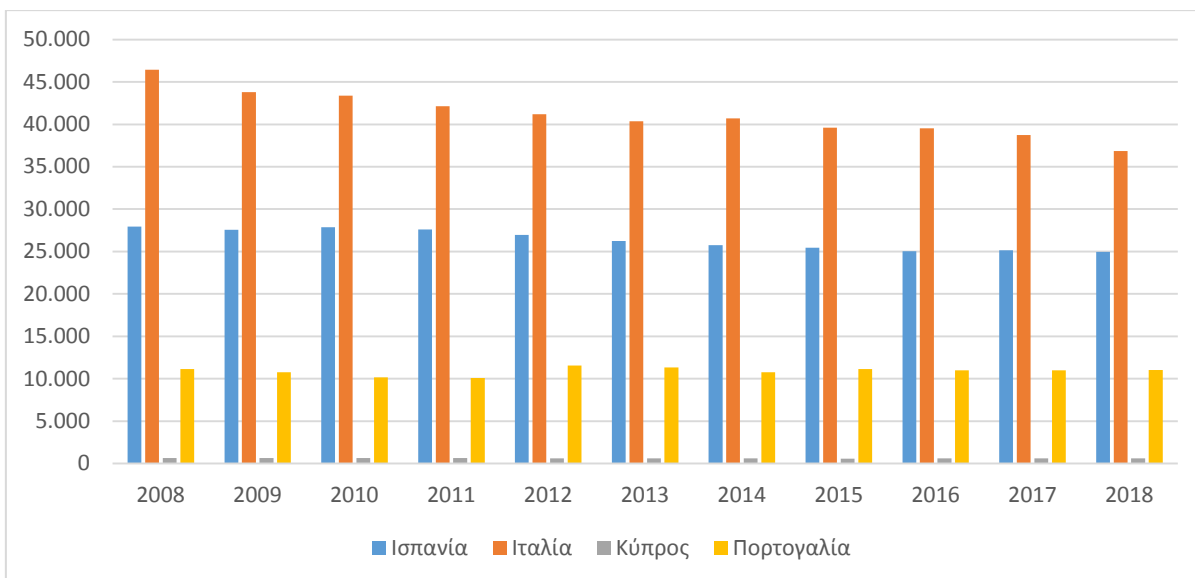
Κυβερνητικές δαπάνες ως ποσοστό του Α.Ε.Π. για τους βασικούς συμμετέχοντες στο 2ο Παγκόσμιο πόλεμο από την Μεγάλη Ύφεση (1929) έως το 1980.

Πηγή στοιχείων: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

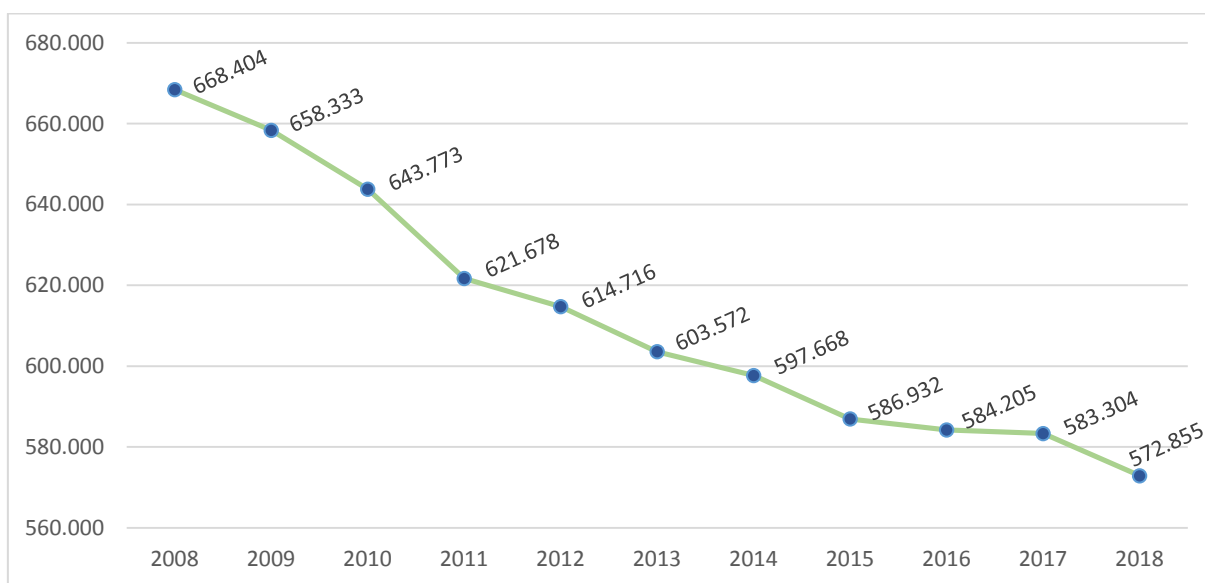
Διάγραμμα 3.1

Κόστος μισθοδοσίας ως ποσοστό του συνολικού κόστους λειτουργίας των δομών είσπραξης για την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Κύπρο (στοιχεία έτους 2017)

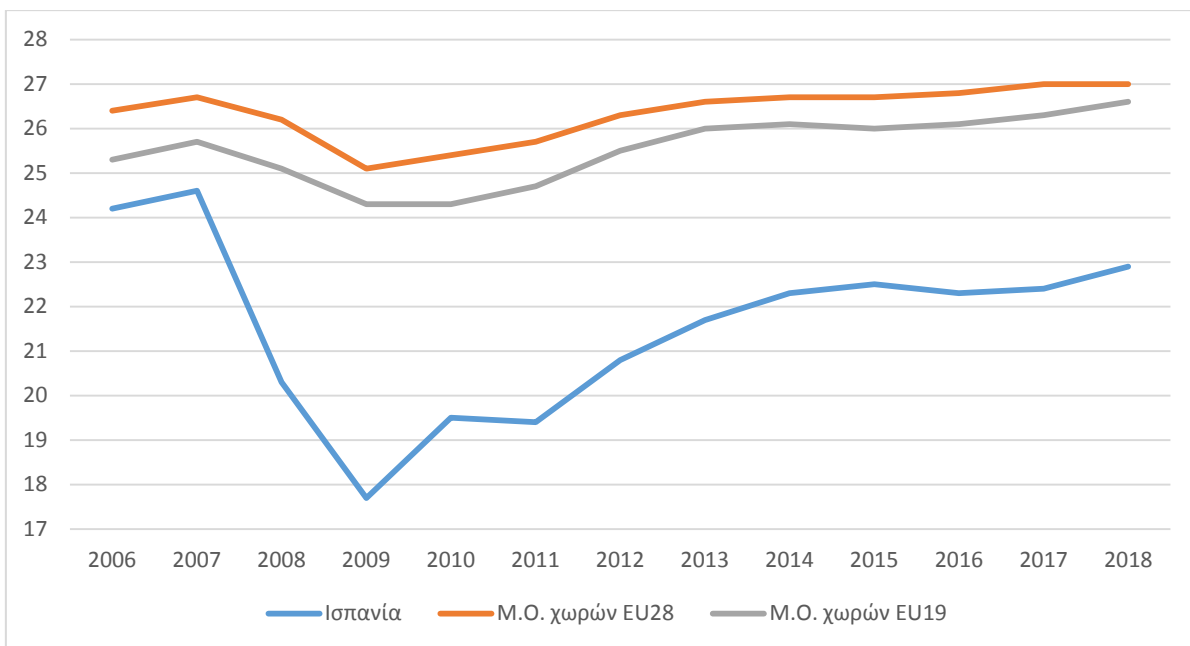
Πηγή στοιχείων: Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδικάτων Δημοσίων Υπηρεσιών (EPSU)

Διάγραμμα 3.2
Αριθμός απασχολούμενων στις δομές είσπραξης της Ισπανίας, της Ιταλίας, της Πορτογαλίας και της Κύπρου για τα έτη 2008 – 2018

Πηγή στοιχείων: Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδικάτων Δημοσίων Υπηρεσιών (EPSU)

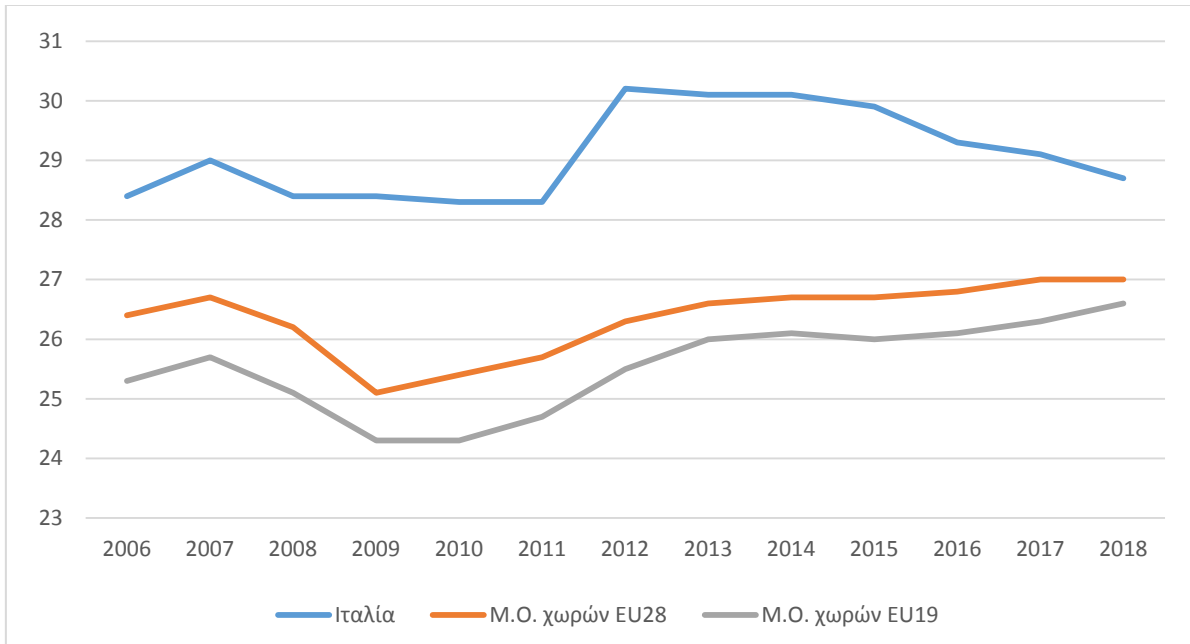
Διάγραμμα 3.3
Αριθμός απασχολούμενων στις Δομές Είσπραξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28, για τα έτη 2008 – 2018

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Διάγραμμα 3.4

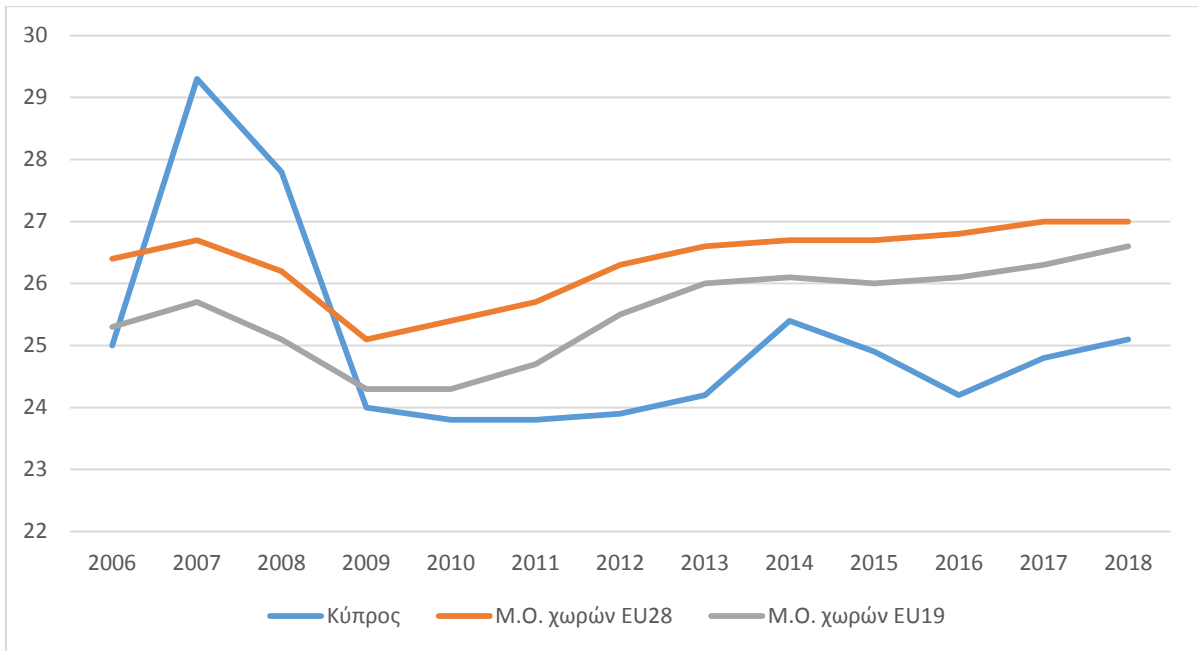
Συνολικά φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. στην Ισπανία σε σύγκριση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και τον αντίστοιχο των 19 της Νομισματικής Ένωσης, για την περίοδο 2006-2018

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Διάγραμμα 3.5

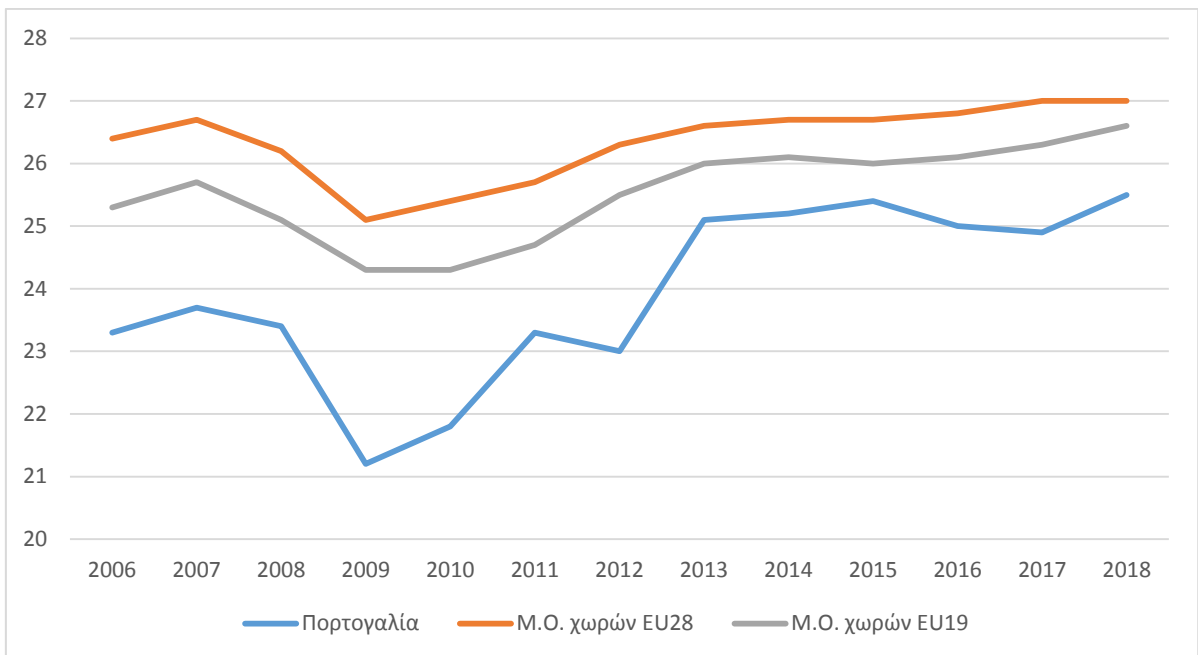
Συνολικά φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. στην Ιταλία σε σύγκριση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και τον αντίστοιχο των 19 της Νομισματικής Ένωσης, για την περίοδο 2006-2018

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Διάγραμμα 3.6

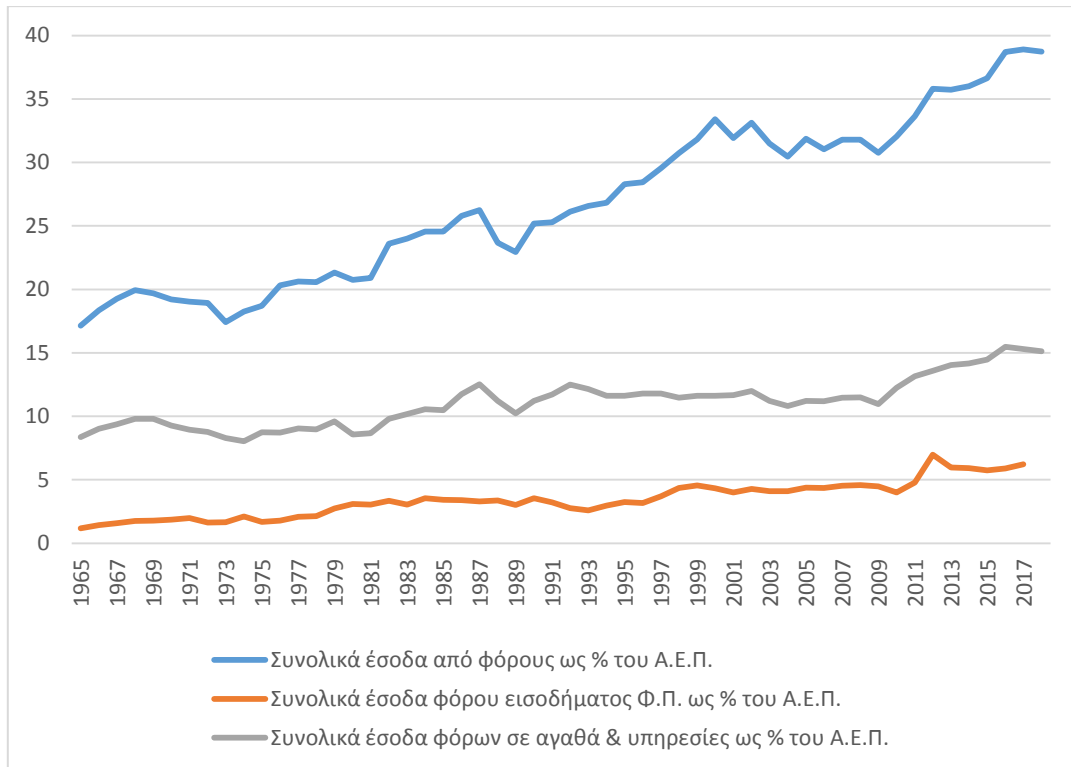
Συνολικά φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. στην Κύπρο σε σύγκριση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και τον αντίστοιχο των 19 της Νομισματικής Ένωσης, για την περίοδο 2006-2018

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Διάγραμμα 3.7

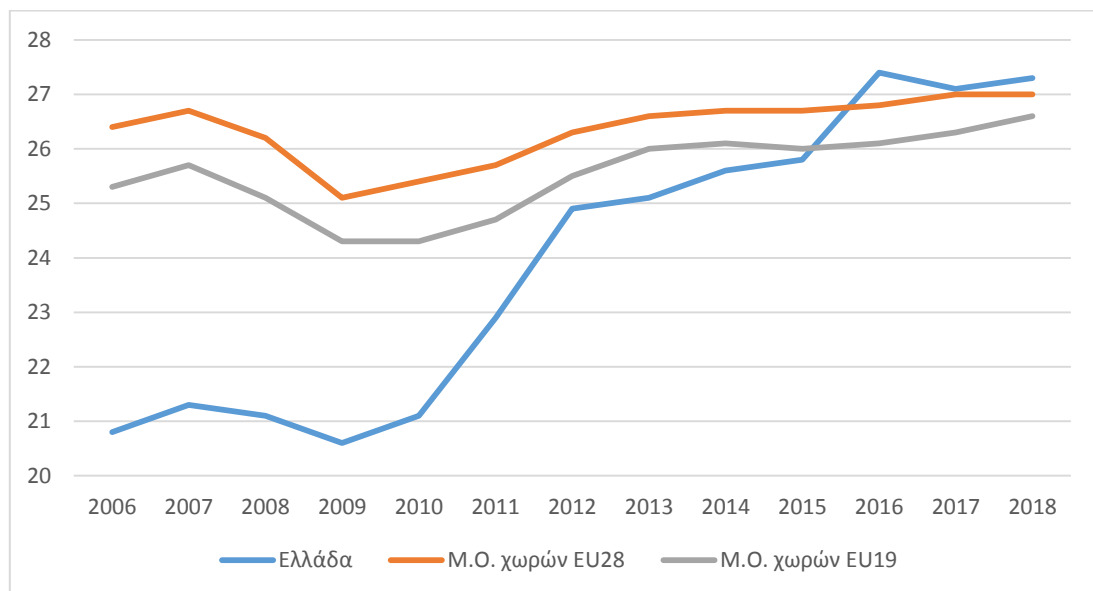
Συνολικά φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. στην Πορτογαλία σε σύγκριση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και τον αντίστοιχο των 19 της Νομισματικής Ένωσης, για την περίοδο 2006-2018

Πηγή στοιχείων: Ο.Ο.Σ.Α. (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης)

Διάγραμμα 4.1

Συνολικά φορολογικά έσοδα, συνολικά έσοδα από φόρο εισοδήματος Φ.Π. και συνολικά έσοδα από φόρους σε αγαθά και υπηρεσίες, ως ποσοστό του Α.Ε.Π. στην Ελλάδα, για την περίοδο 1965-2018.

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Διάγραμμα 4.2

Συνολικά φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. στην Ελλάδα σε σύγκριση με το μέσο όρο των 28 χωρών της Ε.Ε. και τον αντίστοιχο των 19 της Νομισματικής Ένωσης, για την περίοδο 2006-2018

Πίνακας 1.1
Δημοσιονομικοί πόροι του Γαλλικού κράτους πριν, κατά την διάρκεια
και μετά τον 1^ο Παγκόσμιο Πόλεμο

	1893	1903	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921
Άμεσοι φόροι	497	542	647	658	553	579	625	362	361	289	551
Έμμεσοι φόροι	2.000	2.061	2.889	2.293	2.260	2.943	3.650	3.753	6.286	9.557	10.607
Μονοπώλια	632	798	1035	931	852	943	1.109	1.154	1.631	2.502	1.711
Κρατική Ιδιοκτησία	42	51	62	124	186	240	254	284	100	144	113
Φόρος εισοδήματος						33	201	513	869	712	1.645
Φόρος κερδών πολέμου							634	1.780	1.725	2.937	3.169
Διάφοροι φόροι	197	216	470	N/A*	466	N/A	N/A	N/A	1.543	2.240	2.898
Σύνολο	3.368	3.668	5.103	4.006	4.317	4.738	6.473	7.846	12515	18.381	20.694

*N/A: No available data. Τιμές σε εκατομμύρια Φράγκα

Πηγή: (Fisk, 1922)

Πίνακας 2.1
Θεσμικές ρυθμίσεις για τη Φορολογική Διοίκηση

Χώρα	Θεσμικός τύπος οργανισμού εσόδων 2007	Θεσμικός τύπος οργανισμού εσόδων 2017
Αργεντινή	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Αυστραλία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Αυστρία	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.
Βέλγιο	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.
Βουλγαρία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Γαλλία	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.
Γερμανία	Άλλες θεσμικές ρυθμίσεις	Άλλες θεσμικές ρυθμίσεις
Δανία	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.
Ελβετία	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.
Ελλάδα	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Εσθονία	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Ην. Βασίλειο	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Η.Π.Α.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.
Ιαπωνία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Ιρλανδία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Ισλανδία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Ισπανία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Ιταλία	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Καναδάς	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Κίνα	Άλλες θεσμικές ρυθμίσεις ³⁶	Άλλες θεσμικές ρυθμίσεις
Κορέα	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Κύπρος	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.
Λετονία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Λουξεμβούργο	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.
Μαλαισία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Μάλτα	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.
Μεξικό	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Νέα Ζηλανδία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Νορβηγία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Νότιος Αφρική	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Ολλανδία	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.
Ουγγαρία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Πολωνία	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.
Πορτογαλία	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.
Ρουμανία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Σιγκαπούρη	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Σλοβακία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Σλοβενία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Σουηδία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας με Δ.Σ.
Τουρκία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Τσεχία	Ενιαία Διεύθυνση εντός του Υπ.Οικ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Φινλανδία	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας
Χιλή	Πολλαπλές διευθύνσεις εντός του Υπ.Οικ.	Ενοποιημένος ημι-αυτόνομος φορέας

Πηγή στοιχείων: για το έτος 2007 – Ο.Ο.Σ.Α. Για το έτος 2017 – Τμήμα Φορολογικών
Υποθέσεων του Δ.Ν.Τ.

³⁶ Στην περίπτωση της Κίνας, η Φορολογική Διοίκηση ασκείται από ξεχωριστό Υπουργείο

Πίνακας 2.2

Δικαιοδοσία επί συγκεκριμένων τομέων, που μπορεί να ασκηθεί από τη διοίκηση της Υπηρεσίας Είσπραξης, χωρίς να απαιτείται εξωτερική έγκριση. Τα στοιχεία έτους 2017

Χώρα	Δικαιοδοσία			
	Σχεδιασμός εσωτερικής δομής	Διακριτική ευχέρεια στον προϋπολογισμό λειτουργίας	Διακριτική ευχέρεια στον προϋπολογισμό κεφαλαίου	Προσδιορισμός προτύπων απόδοσης
Αργεντινή	■	■	■	■
Αυστραλία	■	■	■	■
Αυστρία	■	■	■	■
Βέλγιο	■	■	■	■
Βουλγαρία	■	■	■	■
Γαλλία	■	■	■	■
Γερμανία	■	□	□	■
Δανία	■	■	■	■
Ελβετία	■	□	□	■
Ελλάδα	■	■	■	■
Εσθονία	■	□	□	■
Ην. Βασίλειο	■	■	■	■
Η.Π.Α.	■	■	■	■
Ιαπωνία	□	□	□	■
Ιρλανδία	■	■	□	■
Ισλανδία	■	■	□	■
Ισπανία	■	■	■	■
Ιταλία	■	■	■	■
Καναδάς	■	■	■	■
Κίνα	■	■	■	■
Κορέα	□	■	□	■
Κύπρος	■	□	□	■
Λετονία	■	■	■	■
Λουξεμβούργο	■	■	■	■
Μαλαισία	■	■	■	■
Μάλτα	□	□	□	■
Μεξικό	■	□	□	■
Νέα Ζηλανδία	■	■	■	■
Νορβηγία	■	■	■	■
Ν. Αφρική	■	■	■	■
Ολλανδία	■	■	■	■
Ουγγαρία	■	■	■	■
Πολωνία	■	■	■	■
Πορτογαλία	■	■	■	■
Ρουμανία	■	■	■	■
Σιγκαπούρη	■	■	■	■
Σλοβακία	■	□	□	■
Σλοβενία	■	■	□	■
Σουηδία	■	■	■	■
Τουρκία	□	■	■	■
Τσεχία	■	■	■	■
Φινλανδία	■	■	■	■
Χιλή	■	■	■	■

■ Ναι □ Όχι

Πηγή στοιχείων: Τμήμα Φορολογικών Υποθέσεων του Δ.Ν.Τ.

Πίνακας 2.3
Λειτουργίες που ασκεί η Φορολογική Διοίκηση, πέραν της συλλογής των φόρων
Τα στοιχεία αναφέρονται στο έτος 2017

Χώρα	Δικαιοδοσία					
	Διαχείριση Τελωνείων & ασφαλιστικών εισφορών		Διαχείριση άλλων λειτουργιών			
	Τελωνεία	Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	Κοινωνικές παροχές	Φοιτητικά δάνεια	Συνταξιοδοτικά προγράμματα	Τυχερά παιχνίδια, καζίνο
Αργεντινή	■	□	□	□	□	□
Αυστραλία	□	□	□	■	■	□
Αυστρία	■	□	□	□	□	■
Βέλγιο	■	□	□	□	□	□
Βουλγαρία	□	■	□	□	□	□
Γαλλία	□	□	□	□	□	□
Γερμανία	□	□	□	□	■	■
Δανία	■	□	□	□	□	■
Ελβετία	□	□	□	□	□	□
Ελλάδα	■	□	□	□	□	□
Εσθονία	■	■	□	□	□	□
Ην. Βασίλειο	■	■	■	■	■	■
Η.Π.Α.	□	■	□	□	□	□
Ιαπωνία	□	□	□	□	□	□
Ιρλανδία	■	□	□	□	□	□
Ισλανδία	□	■	■	□	□	□
Ισπανία	■	□	□	□	□	□
Ιταλία	□	□	□	□	□	□
Καναδάς	□	■	■	□	□	□
Κίνα	□	■	□	□	□	□
Κορέα	□	□	□	■	□	■
Κύπρος	□	□	□	□	□	□
Λετονία	■	■	□	□	□	□
Λουξεμβούργο	□	□	□	□	□	□
Μαλαισία	□	□	■	□	□	□
Μάλτα	□	□	□	□	□	□
Μεξικό	■	□	□	□	□	□
Νέα Ζηλανδία	□	□	■	■	■	■
Νορβηγία	□	□	□	□	□	□
Ν. Αφρική	■	□	□	□	□	□
Ολλανδία	■	■	■	□	□	□
Ουγγαρία	■	□	□	□	□	■
Πολωνία	■	□	□	□	□	■
Πορτογαλία	■	□	□	□	□	□
Ρουμανία	■	■	□	□	□	□
Σιγκαπούρη	□	□	□	□	□	□
Σλοβακία	■	□	□	□	□	■
Σλοβενία	■	■	□	□	□	■
Σουηδία	□	■	□	□	□	□
Τουρκία	□	□	□	■	□	□
Τσεχία	□	□	□	□	■	■
Φινλανδία	□	■	□	□	□	□
Χιλή	□	□	□	□	□	□

■ Ναι □ Όχι

Πηγή στοιχείων: Τμήμα Φορολογικών Υποθέσεων του Δ.Ν.Τ.

Πίνακας 3.1
Αριθμός εργαζομένων στην Ελληνική Φορολογική Αρχή για την περίοδο 2008 - 2017

Έτος	Πηγή στοιχείων		Έκδοση αναφοράς ΟΟΣΑ
	ΙΟΤΑ	ΟΟΣΑ	
2008	12.280	N/A*	
2009	11.892	10.184	2010
2010	11.555	N/A	
2011	9.760	N/A	
2012	9.596	N/A	
2013	N/A	N/A	
2014	N/A	12.556	2017
2015	N/A	11.990	2017
2016	N/A	7.960	2019
2017	N/A	8.022	2019

*N/A: No available data

Πηγή στοιχείων: ΙΟΤΑ - ΟΟΣΑ

Πίνακας 3.2
Ανάλυση φορολογικών Εσόδων Ισπανίας, για την περίοδο 2006 – 2018

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Ranking 2018 (EU28)	Έσοδα 2018 (δισ. €)
Δομή ανά είδος φόρου															
ως ποσοστό του Α.Ε.Π.															
Έμμεσοι Φόροι	12.3	11.6	9.6	8.2	10.0	9.8	10.4	11.2	11.6	12.0	11.8	11.8	11.9	24	143.6
V.A.T.	6.2	5.8	4.7	3.4	5.2	5.1	5.3	5.9	6.2	6.4	6.4	6.5	6.6	24	79.3
Φόροι εισαγωγών πλην VAT	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	17	2.0
Φόροι προϊόντων πλην VAT	4.9	4.5	3.6	3.4	3.4	3.2	3.1	3.3	3.3	3.4	3.3	3.4	3.4	18	40.6
Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	1.1	1.1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.8	1.9	1.9	2.0	1.9	1.8	1.8	11	21.7
Άμεσοι Φόροι	11.9	13.0	10.7	9.5	9.5	9.6	10.4	10.5	10.7	10.5	10.5	10.6	11.0	13	132.8
Εισοδήματος Φ.Π.	7.0	7.6	7.1	6.7	7.0	7.2	7.5	7.6	7.7	7.4	7.3	7.5	7.8	12	93.2
Εισοδήματος Ν.Π.	4.0	4.6	2.8	2.2	1.8	1.8	2.1	2.0	2.0	2.2	2.2	2.2	2.5	17	29.7
Λοιποί άμεσοι	0.9	0.9	0.9	0.6	0.6	0.6	0.7	0.9	0.9	1.0	0.9	0.9	0.8	11	9.9
Σύνολο	24.2	24.6	20.3	17.7	19.5	19.4	20.8	21.7	22.3	22.5	22.3	22.4	22.9	18	276.4
Δομή ανά επίπεδο Διοίκησης															
ως ποσοστό επί της συνολικής φορολόγησης³⁷															
Κεντρική Διοίκηση	44.9	45.9	40.8	35.5	40.6	39.1	37.3	42.0	42.6	42.9	41.9	41.3	41.8	25	174.8
Πολιτειακή Διοίκηση ³⁸	14.6	14.0	14.2	15.8	13.1	14.5	17.9	14.3	13.8	14.1	14.8	15.4	15.3		63.8
Τοπική Διοίκηση	8.2	8.1	8.5	8.9	9.0	9.1	9.3	9.7	9.8	9.6	9.6	9.5	9.3	10	38.7

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

³⁷ Το υπολειπόμενο ποσοστό έως το 100% αναφέρεται σε καταβολές εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και προς τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.

³⁸ Αυτό το επίπεδο αναφέρεται στα ομόσπονδα κρατίδια στην Αυστρία και τη Γερμανία, τις περιφερειακές διαιρέσεις στο Βέλγιο, και τις αυτόνομες κοινότητες στην Ισπανία

Πίνακας 3.3
Ανάλυση φορολογικών Εσόδων Ιταλίας, για την περίοδο 2006 – 2018

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Ranking 2018 (EU28)	Έσοδα 2018 (δισ. €)
Δομή ανά είδος φόρου															
ως ποσοστό του Α.Ε.Π.															
Έμμεσοι Φόροι	14.6	14.5	13.7	13.5	14.0	14.1	15.3	14.9	15.4	15.2	14.4	14.5	14.5	10	256.7
V.A.T.	5.9	5.9	5.7	5.5	6.0	6.0	5.9	5.8	5.9	6.1	6.0	6.2	6.2	27	109.4
Φόροι εισαγωγών πλην VAT	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	22	2.3
Φόροι προϊόντων πλην VAT	5.0	4.9	4.7	5.0	4.9	5.1	5.4	5.4	5.6	5.3	5.5	5.2	5.2	3	92.4
Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	3.5	3.5	3.1	2.9	2.9	2.9	3.8	3.6	3.7	3.6	2.8	2.9	3.0	5	52.6
Άμεσοι Φόροι	13.8	14.5	14.7	14.9	14.3	14.2	14.9	15.2	14.7	14.7	14.9	14.6	14.2	7	250.4
Εισοδήματος Φ.Π.	10.5	10.9	11.3	11.2	11.3	11.1	11.8	11.9	11.9	12.1	11.8	11.7	11.6	5	204.4
Εισοδήματος Ν.Π.	2.8	3.1	2.9	2.4	2.3	2.2	2.3	2.5	2.2	2.0	2.1	2.1	1.9	25	32.8
Λοιποί άμεσοι	0.5	0.5	0.5	1.3	0.7	0.9	0.7	0.8	0.6	0.6	1.0	0.8	0.7	12	13.2
Σύνολο	28.4	29.0	28.4	28.4	28.3	28.3	30.2	30.1	30.1	29.9	29.3	29.1	28.7	7	507.1
Δομή ανά επίπεδο Διοίκησης															
ως ποσοστό επί της συνολικής φορολόγησης															
Κεντρική Διοίκηση	58.4	57.6	57.2	57.2	57.4	57.5	57.9	58.2	57.9	57.7	59.5	59.0	58.1	16	428.4
Πολιτειακή Διοίκηση	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Τοπική Διοίκηση	12.2	12.3	11.5	10.8	10.8	11.0	11.7	11.3	11.8	11.4	9.9	10.0	10.2	9	75.4

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Πίνακας 3.4
Ανάλυση φορολογικών Εσόδων Κύπρου, για την περίοδο 2006 – 2018

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Ranking 2018 (EU28)	Έσοδα 2018 (δισ. €)
Δομή ανά είδος φόρου															
ως ποσοστό του Α.Ε.Π.															
Έμμεσοι Φόροι	15.8	17.4	16.7	14.4	14.4	13.7	14.0	13.8	15.0	15.0	14.9	15.6	16.0	7	3.4
V.A.T.	8.7	9.3	9.6	8.3	8.2	7.7	8.1	7.8	8.7	8.5	8.8	9.2	9.9	2	2.1
Φόροι εισαγωγών πλην VAT	0.9	1.1	1.0	0.7	0.5	0.4	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	13	0.1
Φόροι προϊόντων πλην VAT	3.8	3.7	3.4	3.3	3.4	3.5	3.4	3.7	4.0	4.2	4.0	4.1	3.8	17	0.8
Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	2.4	3.3	2.7	2.1	2.2	2.1	2.2	2.2	2.2	2.1	1.9	2.0	2.0	9	0.4
Άμεσοι Φόροι	9.2	11.9	11.1	9.6	9.4	10.1	9.9	10.4	10.4	9.9	9.3	9.2	9.1	17	1.9
Εισοδήματος Φ.Π.	3.8	5.3	4.3	3.3	3.4	3.5	3.5	2.8	2.7	2.7	2.8	3.0	3.2	27	0.7
Εισοδήματος Ν.Π.	4.9	6.1	6.4	5.9	5.5	6.2	5.7	6.5	6.4	5.9	5.5	5.5	5.5	3	1.2
Λοιποί άμεσοι	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.6	1.1	1.3	1.3	1.0	0.6	0.5	16	0.1
Σύνολο	25.0	29.3	27.8	24.0	23.8	23.8	23.9	24.2	25.4	24.9	24.2	24.8	25.1	13	5.3
Δομή ανά επίπεδο Διοίκησης															
ως ποσοστό επί της συνολικής φορολόγησης															
Κεντρική Διοίκηση	75.8	78.8	77.6	73.1	72.8	73.1	73.8	74.1	73.5	72.7	72.9	72.6	72.4	6	5.2
Πολιτειακή Διοίκηση	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Τοπική Διοίκηση	1.4	1.3	1.4	1.4	1.4	1.4	1.3	1.8	1.5	1.5	0.9	1.1	1.1	26	0.1

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Πίνακας 3.5
Ανάλυση φορολογικών Εσόδων Πορτογαλίας, για την περίοδο 2006 – 2018

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Ranking 2018 (EU28)	Έσοδα 2018 (δισ. €)
Δομή ανά είδος φόρου															
ως ποσοστό του Α.Ε.Π.															
Έμμεσοι Φόροι	14.9	14.5	14.1	12.6	13.3	13.9	13.9	13.8	14.3	14.7	14.9	15.0	15.4	8	31.3
V.A.T.	8.3	8.2	8.1	6.8	7.5	8.1	8.3	8.0	8.5	8.6	8.5	8.6	8.8	9	17.9
Φόροι εισαγωγών πλην VAT	0.5	0.4	0.3	0.3	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.7	0.6	0.5	0.5	8	1.0
Φόροι προϊόντων πλην VAT	5.2	5.0	4.7	4.6	4.1	4.0	3.8	3.8	3.8	3.9	4.3	4.5	4.5	11	9.2
Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	0.9	0.9	1.0	1.0	0.9	1.1	1.1	1.4	1.5	1.5	1.6	1.4	1.6	14	3.2
Άμεσοι Φόροι	8.4	9.2	9.3	8.6	8.5	9.4	9.1	11.3	10.9	10.7	10.1	9.9	10.1	16	20.7
Εισοδήματος Φ.Π.	5.1	5.3	5.4	5.5	5.4	6.0	5.8	7.7	7.7	7.3	6.8	6.4	6.5	15	13.3
Εισοδήματος Ν.Π.	2.9	3.5	3.5	2.8	2.7	3.1	2.8	3.3	2.8	3.1	3.0	3.2	3.3	7	6.8
Λοιποί άμεσοι	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.5	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	25	0.6
Σύνολο	23.3	23.7	23.4	21.2	21.8	23.3	23.0	25.1	25.2	25.4	25.0	24.9	25.5	11	52.0
Δομή ανά επίπεδο Διοίκησης															
ως ποσοστό επί της συνολικής φορολόγησης															
Κεντρική Διοίκηση	69.1	68.8	68.1	65.8	66.7	67.4	66.5	68.0	67.8	67.7	67.3	67.2	66.8	11	47.5
Πολιτειακή Διοίκηση	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Τοπική Διοίκηση	6.6	7.0	7.0	7.0	6.7	6.5	6.7	6.9	7.2	7.3	7.3	7.1	7.2	13	5.1

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Πίνακας 4.1
Ανάλυση φορολογικών Εσόδων Ελλάδας, για την περίοδο 2006 – 2018

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Ranking 2018 (EU28)	Έσοδα 2018 (δισ. €)
Δομή ανά είδος φόρου															
ως ποσοστό του Α.Ε.Π.															
Έμμεσοι Φόροι	12.4	12.7	12.7	11.8	12.7	13.6	14.0	14.5	15.8	16.2	17.3	17.2	17.1	4	31.7
V.A.T.	6.8	7.1	7.0	6.3	7.1	7.3	7.2	7.0	7.1	7.3	8.1	8.1	8.3	11	15.3
Φόροι εισαγωγών πλην VAT	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	12	0.5
Φόροι προϊόντων πλην VAT	4.8	4.8	4.5	4.3	4.6	5.0	4.9	5.2	5.2	5.0	5.2	5.0	5.2	4	9.6
Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	0.6	0.6	0.9	1.0	0.8	1.1	1.8	2.1	3.4	3.7	3.7	3.7	3.3	3	6.2
Άμεσοι Φόροι	8.4	8.4	8.4	8.8	8.4	9.3	10.9	10.6	9.8	9.6	10.1	9.9	10.2	15	18.8
Εισοδήματος Φ.Π.	4.3	4.5	4.5	4.4	4.0	4.7	6.9	5.9	5.9	5.7	5.8	6.2	6.2	16	11.4
Εισοδήματος Ν.Π.	2.5	2.3	2.1	2.5	2.5	2.1	1.1	1.1	1.9	2.1	2.5	1.9	2.2	20	4.0
Λοιποί άμεσοι	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	2.5	2.9	3.5	2.1	1.7	1.8	1.8	1.8	2	3.3
Σύνολο	20.8	21.3	21.1	20.6	21.1	22.9	24.9	25.1	25.6	25.8	27.4	27.1	27.3	9	50.5
Δομή ανά επίπεδο Διοίκησης															
ως ποσοστό επί της συνολικής φορολόγησης															
Κεντρική Διοίκηση	63.6	63.1	62.8	63.7	64.2	66.6	67.3	67.7	68.9	68.9	69.4	67.2	67.2	10	48.3
Πολιτειακή Διοίκηση	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Τοπική Διοίκηση	2.2	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3	2.4	2.6	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	22	1.7

Πηγή στοιχείων: (European Commission, 2020)

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Bach, S. (2019). *100 years of the modern German tax system: Foundation, reforms, and challenges*. DIW Weekly Report.
- Barrand, P., Harrison, G., & Stanford, R. (2004). *Integrating Tax and Social Security Contribution Collections Within a Unified Revenue Administration: The Experience of Central and Eastern European Countries*. I.M.F.
- Childs, J. (1991). *The Nine Years' War and the British Army, 1688-1697*. Manchester University Press.
- Cox, M. S., Neumark, F., & McLure, C. E. (1998). *encyclopedia britannica*. Ανάκτηση από [www.britannica.com](https://www.britannica.com: https://www.britannica.com/topic/taxation): <https://www.britannica.com/topic/taxation>
- Delalande, N. (2009). *The Consent to Taxation in France: Taxpayers, the Administration, and the Issue of Confidence*. Belin.
- Delay, S., Devas, N., & Hubbard, M. (1998). *The Reform of Revenue Administration*. The University of Birmingham.
- Department of the Treasury. (2003). *2003 data book*. Internal Revenue Service.
- Dr. White, D. (2002). Taxes in the Ancient World. *University of Pennsylvania Almanac, Vol. 48, No 28*.
- European Commission. (2013). *The Economic Adjustment Programme for Cyprus*.
- European Commission. (2014). *The Economic Adjustment Programme for Portugal 2011 - 2014*.
- European Commission. (2020). *Taxation trends in the European Union* .
- Eurostat. (2015). *Taxation trends in the European Union*. European Commission.
- Federer, W. J. (2004). *The Interesting History of Income Tax*. Amerisearch.
- Fisk, H. E. (1922). *French Public Finance in the Great War and Today*. Bankers Trust Company.
- Fjeldstad, O.-H., & Mick, M. (2009). *Revenue Authorities and public authority in Sub-Saharan Africa*. *Journal of Modern African Studies* vol. 47 no. 1.
- Forum of tax Administration. (2009). *Tax Administration in OECD and Selected Non-OECD Countries: Comparative Information Series (2008)*. Organization for economic co-operation and development.
- FTA, S. F. (2016). *Federal, cantonal and communal taxes, an outline on the swiss tax system*. Berne: Federal Department of Finance FDF.
- Fulton, L. (2020). *the impact of austerity on tax collection*. EPSU.
- Inalcik, H., & Faroqhi, S. (1997). *An Economic and Social History of the Ottoman Empire*. Cambridge University Press.
- International Monetary Fund. (2015). *Italy: Enhancing governance and effectiveness of the fiscal agencies*. Washington, D.C.: International Monetary Fund.

- Jenkins, C. L. (2012). *India's first income tax*. British tax review.
- Keynes, J. M. (1926). *The End of Laissez-Faire*.
- Kidd, M., & Crandall, W. (2006). *Revenue Authorities: Issues and Problems in Evaluating their Success*. International Monetary fund.
- Kleber, K. (2015). *Oxford handbooks online*. Ανάκτηση από <https://www.oxfordhandbooks.com/>: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199935390.001.0001/oxfordhb-9780199935390-e-34>
- Leftwich, B. R. (1930). *The Later History and Administration of the Customs Revenue in England (1671–1814)*. Cambridge University Press.
- Markus, H. B. (1997). *The History of the German Public Accounting Profession*. Routledge.
- Ministero dell' Economia e delle Finanze. (2018). *Italy's Tax Administration: overview of the reforms undertaken*. Ministero dell' Economia e delle Finanze.
- Oates, W. E., & Schwab, R. M. (2015). The Window Tax: A Case Study in Excess Burden. *Journal of Economic Perspectives—Volume 29, Number 1*.
- OECD. (2016). *Italy's tax administration: A Review of Institutional and Governance Aspects*. OECD.
- Royale, T. (2005). *The Wars of the Three Kingdoms, 1638-1660*. Abacus.
- Sabine, B. (2010). *History of Income Tax*. Routledge.
- Wilson, J. (2012). Cyprus requests eurozone bailout. *Financial Times*.

Ελληνική βιβλιογραφία

- Αρώνη-Τσίχλη, Κ., & Τριχιά, Λ. (2000). *Ο Χαρίλαος Τρικούπης Και Η Εποχή Του*. Παπαζήσης.
- Βαρβαρέσος, Κ. (2002). *Έκθεσις επί του οικονομικού προβλήματος της Ελλάδος*. Σαββάλας.
- Κονδύλης, Α. Ν. (2006). *Το Ναύπλιο (1389 – 1540). Μια ευρωπαϊκή πόλη στην Ελληνο-βενετική Ανατολή*. Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Νικολούδης, Α. Γ. (2007). *Ο ΥΣΤΕΡΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (11ος-16ος ΑΙΩΝΕΣ)*. Ηρόδοτος.
- Παπαηλίας, Θ. (2018). *Παραδόσεις πολιτικής οικονομίας - μέρος Α*. Κριτική.
- Ριζάς, Σ. (2020). *1909: Η μετάβαση της Ελλάδας στον 20ό αιώνα*. Μεταίχμιο.
- Σιδέρης, Α. Δ. (1931). *Η ιστορική εξέλιξις της γεωργικής μας φορολογίας*.

Διαδικτυακές πηγές

- (n.d.). Ανάκτηση από e-demography.gr: http://www.e-demography.gr/theory/files/edemography_theory_00001.pdf
- Agencia Entrate. (n.d.). Ανάκτηση από www.agenziaentrate.gov.it: www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/nse/the-revenue-agency/organization-chart

Agencia Tributaria official website. (n.d.). Ανάκτηση από www.agenciatributaria.es

Autoridade Tributária e Aduaneira. (n.d.). Ανάκτηση από www.portaldasfinancas.gov.pt:
<https://info.portaldasfinancas.gov.pt/pt/at/Pages/default-0.aspx>

The national archives. (n.d.). Ανάκτηση από <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/>:
<http://discovery.nationalarchives.gov.uk/details/r/C15703>

The national archives. (n.d.). Ανάκτηση από <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/>:
<http://discovery.nationalarchives.gov.uk/details/r/C1026>

World Bank. (n.d.). *World bank data.* Ανάκτηση από <https://data.worldbank.org/>:
<https://data.worldbank.org/indicator/GC.TAX.TOTL.CN?end=2018&locations=IT-OE&start=2000>

Κουλογιάννης, Κ. Α. (n.d.). *tax heaven.* Ανάκτηση από taxheaven.gr:
<https://www.taxheaven.gr/news/39566/o-foros-kinhths-kai-akinhths-perioysias-kai-h-forokataigida-kata-to-etos-1923>